

ปัญหาพิเศษ
การตลาดและราคาโกสณนอก ปี 2526

**ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร
คณะเทคโนโลยีการเกษตร**

**DEPARTMENT OF AGRI - BUSINESS ADMINISTRATION
FACULTY OF AGRICULTURAL TECHNOLOGY**

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
วิทยาเขตเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง
กรุงเทพฯ (10520)

King Mongkut's Institute of Technology
Chaokuntaharn Ladkrabang Campus
Bangkok, Thailand (10520)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สภามันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง

ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร

ปัญหาพิเศษ

ของ

สุนัน อัคราธิคุณ

เรื่อง

การตลาดและราคาโกสณนอกปี 2526

ได้รับการตรวจและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร

ว.บ. (บริหารธุรกิจเกษตร)

เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2526

อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ

.....
(อาจารย์อภิสิทธิ์ แก้วฉา)

กรรมการปัญหาพิเศษ

.....
(อาจารย์รังสรรค์ โนชัย)

หัวหน้าภาควิชา

.....
(อาจารย์บรรเลง ศรีพิชิตโนทัย)

ป.พ.
๘๔4171

2526

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

133397

การตลาดและราคาโกสณนอกปี 2526

T097588

บัญชีพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต

ป.พ. ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร
ส641ก สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตเจ้าคุณทหาร
2526 ลาดกระบัง พ.ศ. 2526

เลขทง.....

เลขทะเบียน.....

วันเดือนปี.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนำ

เนื่องจากโกสนนอก เป็นไม้ประดับชนิดหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้มากมายและสามารถหารายได้ให้แก่ผู้ปลูกเลี้ยง ทั้งนี้ผู้ทำการวิจัยจึงเห็นสมควรที่จะทำการศึกษเกี่ยวกับสภาพทั่วไปและสภาพการตลาดของโกสนนอก เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและส่งเสริมอาชีพการค้าขายโกสนให้ดียิ่งขึ้น

ปัญหาพิเศษฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาในการให้คำแนะนำและช่วยเหลือจากอาจารย์ อภิสสิทธิ์ แก้วณา ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ และอาจารย์ รังสรรค์ โนชัย เป็นผู้ช่วยเหลือในการตรวจทานแก้ไข นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้รับความช่วยเหลือทางข้อมูลจากผู้ค้าไม้ประดับ ณ ตลาดจตุจักร และตลาดย่านพลโยธิน จึงขอขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย

สุนัน อัคราธิคุณ

กุมภาพันธ์ 2527

สารบัญ

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

บทที่

หน้า

1.	บทนำ	1
1.1	ความสำคัญของการศึกษา	1
1.2	วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
1.3	ขอบเขตการศึกษา	4
1.4	วิธีการศึกษา	4
1.5	ที่มาข้อมูล	4
1.6	วิธีการวิเคราะห์	4
2	การผลิตและเรื่องทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับโกสณนอก	5
2.1	การผลิต	5
2.2	การใช้ประโยชน์จากโกสณนอก	41
3	สภาวะการตลาด	51
3.1	สภาพการตลาดโกสณนอก	51
3.2	โครงสร้างการตลาด	53
3.3	ลักษณะการตลาดและการจำหน่าย	54
3.4	ต้นทุนการตลาด	55
3.5	แหล่งที่มา	55
3.6	การรับซื้อ	56
3.7	วิธีการขาย	57
3.8	แหล่งที่ขาย	57

บทที่		หน้า
	3.9 การขนส่ง	58
	3.10 ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการของผู้ซื้อในตลาด	59
	3.11 รูปแบบในการกำหนดราคาจำหน่าย	59
	3.12 ความนิยมโกสนของลูกค้า	62
4	สภาพทั่วไปของผู้ค้าปลีก	63
	4.1 ลักษณะการประกอบอาชีพ	64
	4.2 ทุนในการดำเนินการ	65
	4.3 แรงงานและการจ้าง	66
	4.4 กรรมสิทธิ์ในร้านค้า	68
	4.5 การเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร	68
	4.6 การใช้ประโยชน์จากร้านค้า	70
	4.7 รายได้หลักจากอาชีพ	71
5	บทสรุปผลการวิจัย	72
	การผลิตและการใช้ประโยชน์จากโกสน	72
	ต้นทุนการตลาดโกสนนอก	72
	ลักษณะของการตลาดโกสนนอก	72
	สภาพทั่วไปของผู้ค้าปลีก	73
	ปัญหาและข้อ เสนอแนะ	74
	การแก้ไขและข้อ เสนอแนะ	75
	ภาคผนวก	77
	บรรณานุกรม	85

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงแหล่งผลิตไม้ประกับที่ผู้ค้าปลีกนำมาจำหน่ายอยู่ในตลาดจตุจักร และย่านพหลโยธิน	55
2. แสดงการนำโกสุมารจำหน่ายของผู้ค้าปลีกในตลาดจตุจักรและย่าน พหลโยธิน	56
3. แสดงสถานที่ที่ทำการจำหน่ายโกสนของผู้ค้าของผู้ค้าปลีกไม้ประกับ	58
4. แสดงการประกอบอาชีพหลักของผู้ค้าไม้ประกับในตลาดจตุจักรและ ย่านพหลโยธิน	64
5. แสดงการให้ทุนค่าเนิการของผู้ค้าไม้ประกับในตลาดจตุจักรและย่าน พหลโยธิน	65
6. แสดงสถาบันการเงินของผู้ค้าไม้ประกับในตลาดจตุจักรและย่านพหลโยธิน	66
7. แสดงการใช้จ่ายแรงงานของผู้ค้าไม้ประกับในตลาดจตุจักรและย่านพหลโยธิน	67
8. แสดงการเป็นสมาชิกสหกรณ์ไม้คอกไม้ประกับแห่งประเทศไทยในย่าน พหลโยธิน	69
9. แสดงการใช้จ่ายประโยชน์จากร้านค้าของผู้ค้าไม้ประกับในตลาดจตุจักร และย่านพหลโยธิน	70
10. แสดงรายไคของผู้ค้าปลีกไม้ประกับในตลาดจตุจักรและย่านพหลโยธิน	71

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการศึกษา

โกสนเป็นไม้ประดับประเภทไม้ที่มีสีสวยงาม โดยไม้ต้อง รอดูดอกไม้ของโกสนมีลักษณะหนาแข็ง ผิวบนของใบเป็นเงา รูปทรงของใบก็มีแตกต่างกันออกไปหลายแบบ เช่น ใบกว้างธรรมดา, ใบรูปรี, ใบกว้างกลม, ใบกว้างปลายใบมีจิมหรือติบ, ใบกว้างมีเว้าหรือแฉง, ใบแคบสะโทกกว้าง, ปลายใบปิก, ใบมีสาบระยาง, ใบแคบสั้น, ใบยาว, นอกจากนี้ใบของโกสนบางต้นสามารถเปลี่ยนสีได้เช่น เมื่อใบยังมีอายุน้อยจะมีสีเขียวแล้วเปลี่ยนเป็นสีเหลือง เมื่อมีอายุและได้รับแสงแดดมากขึ้น คอมน่าจะเปลี่ยนเป็นสีส้ม สีชมพู และสีแดง ทำให้ใบของโกสนทั้งต้นมีหลายสี เพราะใบยังมีรูปร่างสีสรรที่งดงาม บ่อมน่าจะให้ความสดชื่นรื่นรมย์ ใ้ทุกเวลาในที่ และทุกฤดูกาล โกสนจึงเป็นไม้ประดับที่เหมาะสมจะนำมาใช้ประดับสวน ประดับบริเวณสถานที่ต่าง ๆ ใ้ทุกโอกาส

นอกจากนี้ใบโกสนยังสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในทางอื่น ๆ ใ้ได้อีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ การนำใบของโกสนมาประดิษฐ์ตกแต่งในการจัดดอกไม้สดหรือที่เรียกกันว่า "เครื่องสด" คือการใช้ดอกไม้ใบไม้สดมาประดิษฐ์ตกแต่ง เมื่อต้องการจะใช้ในงานตกแต่งประดับประดา ในระยะเวลาสั้น ๆ ใบโกสนอาจนำมาประดิษฐ์ช่วยเสริมในการจัดดอกไม้สดได้เป็นอย่างดีเพราะใบโกสนหลายชนิดโดยเฉพาะอย่างยิ่งโกสนคางประเทมักจะมีใบใหญ่ แฉงหนา สีสดจัดจ้านภายในใบที่หนามีน้ำเลี้ยงหรือยางหล่อเลี้ยงอยู่ ทำให้โกสนเหี่ยวเฉาได้ช้า ช่างจัดดอกไม้สดมักใ้กับกุหลาบหรือใบไม้สีอื่น ๆ เช่น ใบกระดังงา ใบหนาดมู้นากเมื่อนำสอดแซมดอกไม้ที่จัด ใบโกสนก็อาจนำมาตกแต่งแทนกุหลาบและไม้ใบสีเหล่านั้นได้ก็ไม่แพ้กันและอาจจะดีกว่าด้วยเพราะมีคุณสมบัติที่เหมาะสมในด้านการงาม, สีสรรและความคงทนทั้งใ้กล่าวมาแล้ว นอกจากนี้ใบโกสนยังสามารถที่จะนำมาจักสานหรือนำมาจักในตาข่ายไม้เพื่อนำใบมาใ้แก่ผู้ใหญ่หรือไม้ก็สามารถ

นำไปจัดร่วมกับกระเช้าดอกไม้ก็อีกด้วย

สิ่งที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า แม่โกสนจะมีได้เป็นที่ขจรชุกิจก็ตามที่ แต่ในแง่ของไม้ประดับแล้วโกสนเป็นที่ชนิดหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างมากมายและสามารถทำรายได้ให้แก่ผู้ปลูกเลี้ยงโดยเฉพาะในรอบ 2 – 3 ปีที่ผ่านมา โกสนก็ได้พุ่งขึ้นสู่ความคลั่งไคล้ของผู้คนอีกครั้งหนึ่ง จนกระทั่งทำให้ในช่วงนี้มีการสั่งโกสนมาจากต่างประเทศกันอย่างมากมายที่เขียวและมีการค้าขายโกสนในรูปของไม้ประดับ ซึ่งมีราคาขายที่แพงมาก บางครั้งราคาเป็นพันและอย่างต่ำ ๆ ไม้ราคาเป็นร้อยขึ้นไป ในปัจจุบันแม้ว่าตลาดโกสนจะซบเซาลงไปเนื่องมาจากมีผู้สั่งโกสนจากต่างประเทศเข้ามามาก โดยคำนึงแค่ผลประโยชน์ในร้านค้าไว้อย่างเดียวก็ตามที่ แต่อย่างไรก็ตามโกสนก็ยังเป็นไม้ที่นิยมในการใช้ประโยชน์ต่าง ๆ และใช้ในการประดับตกแต่ง เพื่อการจัดสวนโดยทั่วไป ทั้งนี้ผู้ทำการศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญอันนี้จึงได้ทำการศึกษาภาวะการตลาดของโกสนเพราะยังไม่มีผู้ใดทำการสำรวจหรือเขียนรายงานไว้เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงและส่งเสริมอาชีพการค้าขายโกสนให้ดียิ่งขึ้น

ปัญหา

สำหรับปัญหาเกี่ยวกับไม้คอกไม้ประดับประเภทโกสนที่มีอยู่มาหลายทศวรรษมาแล้วจะเป็นปัญหาในด้านการผลิตซึ่งได้แก่ การขาดเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินการ อุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต ซึ่งได้แก่ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ยากำจัดโรคพืช ฯลฯ จะมีราคาสูงกว่าผลผลิตที่ได้ในการลงทุนค่อนข้าง ซึ่งมีความแพงและแม้ว่าสิ่งจะมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี ปัญหาเรื่องโรคแมลงที่เกษตรกรให้ยาไม่ถูกต้องกับชนิดของศัตรูที่เกิดขึ้นจึงเป็นผลลุลูกโซ่มาทำให้ต้นทุนการผลิตสูง เกษตรกรหรือผู้ผลิตขาดความรู้ประสบการณ์และเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่จะนำมาใช้ในการผลิต การที่มีผู้ผลิตมากรายเนื่องจากมองเห็นผลประโยชน์ในด้านการไถ่มาเกินไปจนได้คำนึงถึงความต้องการของตลาด

ปัญหาการจัดการในด้านการผลิต ซึ่งได้แก่การขาดการวางแผนที่ดี ไม่มีการวางแผนงานล่วงหน้ามาก่อน ขาดการใช้แรงงานอย่างมีประสิทธิภาพ เกษตรกรผู้ผลิตส่วนใหญ่ไม่มีการทำบัญชีหรือสถิติราคาว่าช่วงไหนในระยะเวลาที่ตลาดมีความต้องการมาก ช่วงไหนราคาถูก ช่วงไหนไม่มีการผลิตออกสู่ตลาดมาก ช่วงไหนที่ออกสู่ตลาดน้อยที่สุด เพื่อนำมาประกอบวินิจฉัยงานในระยะเวลาที่จะทำการผลิตช่วงไหนจึงจะกำไรดีที่สุด ขาดการศึกษาประสานร่วมมือกับผู้จำหน่าย โศกปกติแล้วผู้ผลิตจะทำไปตามกำลังความสามารถของตน ไม่มีการศึกษาคู่แข่งร่วมกันจัดตั้งเป็นกลุ่มผู้ผลิต ไม้คอกไม้ประดับขึ้นแล้วแบ่งการผลิตออกเป็นหน่วย ๆ

ปัญหาในการจำหน่ายซึ่งได้แก่ การขาดความร่วมมือระหว่างผู้ผลิตและผู้จำหน่าย การที่คนกลางมากเกินไป ต้นทุนในการผลิตสูงเนื่องจากราคาอุปกรณ์ในการผลิตมีราคาแพง การจำหน่ายไม่ว่าจะเป็นในประเทศหรือต่างประเทศ คนกลางหรือบางครั้งผู้ผลิตก็ราคาตัวเอง เนื่องจากคนกลางไม่ร่วมมือกันโดยจัดตั้งเป็นกลุ่มของผู้ผลิต

ถึงกล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่ามีปัญหาอยู่มาหลายประการ ทั้งนี้เนื่องมาจากตลาดในระบบส่วนนี้ขาดความสนใจดูแลเอาใจใส่อย่างจริงจัง จากภาครัฐบาลและเอกชนแต่ในที่นี่จะทำการศึกษา เอาแค่เฉพาะปัญหาในเรื่องของการตลาดและราคาเท่านั้นซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ควรจะต้องระมัดระวังอย่างยิ่ง เพราะผู้ทำการศึกษาคิดว่าหากเราสามารถที่จะแก้ไขปัญหในเรื่องของการ

ตลาดและราคาได้แล้ว เราก็สามารถที่จะวางแผนและปรับปรุงได้ทั้งทางด้านการผลิต การจัดการ และการจำหน่ายได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการผลิตและลักษณะทั่วไปของโกสน
2. เพื่อศึกษาสภาพการตลาดของโกสนนอก
3. เพื่อทำการศึกษาสภาพโดยทั่วไปของบุคลากร
4. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ด้านการตลาดเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุง

1.3 ขอบเขตการศึกษา

ทำการศึกษาสภาพทั่วไป ๆ ไปและสภาพการตลาดโกสนนอกของบุคลากร ณ ตลาดจตุจักร และตลาดบ้านพลโบชิน

1.4 วิธีการศึกษา

ทำการศึกษาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ณ ตลาดจตุจักรและบ้านพลโบชิน โดยการออกแบบสอบถามและจัดส่งตัวอย่างจำนวน 20 ตัวอย่าง จากบุคลากรในช่วงปี 2526

1.5 ที่มาข้อมูล

รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย จากบุคลากรซึ่งถือว่าเป็นแหล่งข้อมูล

1.6 วิธีการวิเคราะห์

ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงโดยกราฟเปอร์เซ็นต์เนื่องจากการวิจัยขนาดเล็กที่ไม่ซับซ้อนมากนักและข้อมูลส่วนใหญ่เป็นข้อมูลในทางปฐมภูมิ

บทที่ 2

การผลิตและเรื่องทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับโกสนนอก

2.1 การผลิต

โกสน

โกสนเป็นพันธุ์ไม้พุ่มที่มีขนาดต่างๆ กัน ตั้งแต่ขนาดเล็กจนถึงขนาดกลางและขนาดใหญ่ ใบมีรูปลักษณะแปลก ๆ และมีสีต่างๆ ทั้งที่มีสีเขียวหรือหลายสี เป็นค่าง เป็นจุดต่าง ๆ ในใบเดียวกัน มีสีส้มมากมายตั้งแต่สีเขียวอ่อน, เหลือง, ขาวครีม, สีม่วง, แดง, ม่วง ส่วนรูปร่างของใบนั้นก็แตกต่างกันหลายลักษณะมีตั้งแต่ใบกว้าง, ใบกลม, ใบเล็กแคบยาว ใบมีกเป็นเกลียว ส่วนมากมีขนใบเรียบ นอกจากนี้บางชนิดยังมีใบมีแฉกเล็กและส่วนมากใบเป็นมันเรียบ นับเป็นไม้ใบที่ใจเป็นไม้ประดับได้มากที่สุดชนิดหนึ่ง

พันธุ์โกสน

คำว่าโกสนนี้อาจเพี้ยนมาจากคำที่ใช้เรียกพันธุ์ไม้ชนิดนี้เป็นภาษาบาลีว่า โกรทัน และภาษาอังกฤษซึ่งเป็นชื่อสามัญก็อาจเพี้ยนไปเป็น Croton ส่วนชื่อทางพฤกษศาสตร์นั้นเรียกว่า Codiaeum ซึ่งเป็นภาษากรีกแปลว่าสำหรับศิระ เพราะกรีกใช้ใบไม้พวกโกสนทำเป็นฉัตรศิระไว้

โกสนภาษาอังกฤษมีชื่อสามัญทั่วไปเรียก Croton ตามหลักจำแนกทางพฤกษศาสตร์ เป็นไม้ในวงศ์สกุลโค (Surge) หรือ Family Euphorbiaceae พืชในวงศ์นี้กล่าวกันว่ามีอยู่ถึง 300 สกุล (Genera) และมีเพียง 19 สกุลเท่านั้นที่เป็นพืชที่มีคุณค่าหรือน่าสนใจ เช่น พวกคนคิรมาศ (Poinsettia Euphorbia pulcherrima), พวกคนโป๊ยเซียน (Euphorbia mihi), ทุปลำซอน (Acalipha), และโกสน (Codiaeum) ซึ่งเป็นพันธุ์ไม้สกุลหนึ่งของตระกูลนี้ด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โกสนเป็นพันธุ์ไม้ในสกุล (genera) *Codiaeum* ซึ่งในสกุลนี้มีไม้อยู่ราว 6 ชนิด (Species) และมีเพียงชนิดเดียวคือ *Variegatum* ที่มีสีสันงดงามทึ่งตาทึ่งใจและเป็นไม้ประดับที่ และในชนิดนี้เองยังแตกลูกหลานออกไปอีกมากมายหลายพันธุ์ (Varieties) และไม่รู้จักพบสิ้นเพราะมีลูกผสมใหม่ ๆ เกิดขึ้นไม่หยุดหย่อน

ถิ่นกำเนิดและประวัติ

โกสนเป็นพันธุ์ไม้ที่มีถิ่นกำเนิดอยู่ในเขตร้อนของทวีปเอเชีย ถิ่นกำเนิดดั้งเดิมของโกสนคือเกาะโมลุกกะ และบริเวณเกาะแถบมหาสมุทรแปซิฟิกตอนใต้ แล้วได้กระจายพันธุ์ไปทางตะวันตกสู่โอกาเวีย แหวมมลายู จีน อินเดีย ซีลอน จนกระทั่งถึงยุโรปและอเมริกา

สำหรับโกสนในเมืองไทยนั้นไม่ทราบแน่ชัดว่า ใครเป็นผู้นำเข้ามาปลูกเป็นไม้ประดับคันแรกในเมืองไทย เท่าที่สืบค้นได้ทราบว่า เจ้าพระยามหาเสนาฯ เป็นผู้สั่งพันธุ์เข้ามาจากอินเดียราว พ.ศ. 2423 พันธุ์โกสนที่สั่งชื่อให้ในระบะนั้นมีพันธุ์ที่เก่าแก่มีชื่อพันธุ์ว่า เจ้าแรก หรือแรกคำ หรืออาจพิจารณาได้ว่า มีผู้นำเข้ามาจากอินเดียตามชื่อพันธุ์โกสนเก่าแก่พันธุ์หนึ่งชื่อแรกอินเดีย ในสมัยโบราณได้มีผู้นำโกสนเข้ามาจากต่างประเทศด้วยกันหลายทาง คือมาจากมลายู อินเดีย ลังกา ชวา ซึ่งล้วนแต่เป็นดินแดนทั้งสิ้น จึงเป็นอันด้วยเหตุผลชื่อพันธุ์ที่มีความว่าแรกนั้นยังไม่แน่นอนอยู่นั่นเอง ต่อมาเมื่อนิยมเล่นโกสนกันมากขึ้นจนกระทั่ง เริ่มมาปลูกและเล่นโกสนกันอย่างแพร่หลายเมื่อราว 30 - 40 ปีมาแล้วจนกระทั่งมีสมาคมโกสนขึ้นที่คลองบางกอกน้อย ก่อมาก็เลิกกรากันไปแต่ก็ยังมีผู้ที่รักโกสนเล่นกันประปรายถึงอย่างไรก็ตาม โกสนก็ยังมีผู้ปลูกประดับสวนประดับบ้านกันอยู่ทั่วไป จนกระทั่งในช่วงระยะเวลา 2 - 3 ปีมานี้โกสนได้พุ่งขึ้นสู่ความสนใจของผู้คนอีกครั้งหนึ่ง

สมาคมโกสนไทย

เมื่อโกสนเป็นที่นิยมของคนไทยอย่างแพร่หลาย นักนิยมโกสนได้เพิ่มทวีขึ้น มีการผสม

พันธุ์โกสนและไค้ลูกผสมใหม่ ๆ ออกมากับมากขึ้น มีการตั้งชื่อโกสนกันไว้ต่าง ๆ มากมายเป็นที่สับสน จึงได้เกิดมีผู้คิดตั้งสมาคมขึ้น ผู้ที่ริเริ่มก่อตั้งสมาคมโกสนขึ้นคือ คุณประจักษ์ พุ่มเพ็ง ซึ่งได้ให้ความสนใจในเรื่องโกสนมาตั้งแต่ พ.ศ. 2485 และได้รวบรวมพันธุ์และชื่อโกสนมาตั้งแต่ พ.ศ. 2485 และได้รวบรวมพันธุ์และชื่อโกสนไว้ได้จำนวนมากในช่วงระยะเวลา 10 ปี คือระหว่าง พ.ศ. 2490 - 2500 นั้น คุณประจักษ์ ก็ได้ร่วมหาหรือกับบรรณานักนิยมโกสนทั้งหลายก็คิดตั้งเป็นชมรมโกสนขึ้น เพื่อศึกษาระบาดเปลี่ยนแปลงความรู้ ความคิดเห็นซึ่งกันและกันโดยอิสระสถานที่ที่วัดบางบัว เป็นแหล่งนัดพบของชมรม มีการแสวงหาข้อมูล ถ่ายทอดความรู้ ความชำนาญให้แก่กันและกันในบรรดาสมาชิกของชมรม ต่อมาก็ได้ตั้งคณะกรรมการชมรมขึ้น มีการปรึกษารวบรวมกันในการตั้งชื่อโกสน การเผยแพร่ความรู้ในการขยายพันธุ์ การปลูกเลี้ยง การบำรุงรักษาให้โกสนเติบโตงดงาม ตลอดจนการจัดให้มีการประกวดโกสนขึ้นหลายครั้ง เช่นที่วัดกรก และวัดอื่น ๆ รวมทั้งตามสถานที่ราชการสมาคมในงานเทศกาลหรืองานแสดงการนิทรรศการต่าง ๆ

เมื่อสมาชิกของ ชมรมผู้รักโกสนได้ขยายตัวเพิ่มมากขึ้น คุณประจักษ์จึงได้พิจารณาชมรมให้เป็นสมาคมโกสนขึ้น โดยได้รับความร่วมมือจากคุณสมบุญ นนทสิริ นายอำเภอเมืองกรวยในขณะนั้นรวมทั้งผู้รักโกสนอื่น ๆ อีกหลายท่าน ได้มีการขอร้องระเบียบการของสมาคมใน พ.ศ. 2505 ในปัจจุบันก็ได้ขอจดทะเบียนเป็นสมาคมโกสนเมืองกรวยเมื่อ 14 มกราคม 2506 สถานที่ของสมาคมได้อาศัยอยู่ที่วัดชล อ.บางกรวย นนทบุรี อยู่ก่อนโคกเข้สมาชิกเริ่มแรกประมาณ 40 คน ในวันจดทะเบียนสมาคมนั้นก็จัดให้มีการประกวดโกสนด้วย

แต่หลังจากที่สมาคมโกสนเมืองกรวยได้เป็นตัวแทนขึ้นแล้วก็มีใคร่มีกิจกรรมอะไรมากนัก ความนิยมในการเล่นโกสนก็สร้างชาลงผู้คนหันไปเล่นกล้วยไม้ เล่นไม้คัท ไม้แคระ เล่นว่าน เล่นเขยอนกันหมด โกสนก็ถูกละลืมทอดทิ้งไว้เบื้องหลังไม้ประดับอื่น ๆ

จนกระทั่งกล้วยไม้ ไม้คัท ไม้แคระล้มหายไปจากความใส่ใจของผู้คน ว่านขึ้นพุ่มมาแทนที่ความสนใจของนักเล่นต้นไม้ แล้วความมาค้วเขยอน โกสนก็ค่อย ๆ ขยับเขยื้อนตัวขึ้นมา ราว พ.ศ. 2523 คุณประจักษ์ พุ่มเพ็ง และกรรมการของสมาคมโกสนเมืองกรวยก็ได้มีความคิดที่จะฟื้นฟูสมาคมให้

กลับมีชีวิตชีวาขึ้นอีกครั้งหนึ่ง จึงได้มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงระเบียบการต่าง ๆ ของสมาคมใหม่ รวมทั้งระเบียบในการจัดการประกวดโกสนด้วย และได้จัดให้มีการประกวดโกสนที่ศึกษากันอีกครั้ง ในยุคใหม่เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2524 และวันนี้เองได้เป็นจุดเริ่มต้นแห่งการเปลี่ยนแปลงของวงการโกสนจากความสับสนโสมมานานปี

สมาคมโกสนบางกรวย ในปัจจุบันนี้ถือว่าเป็นสมาคมเดียวที่เป็นที่รู้จักกันในวงการของโกสนขณะนั้นสมาคมตั้งอยู่ที่ เลขที่ 23 หมู่ที่ 2 ตำบลบางกรวย อ.บางกรวย นนทบุรี ผู้ที่สนใจอาจสมัครเป็นสมาชิกของสมาคมได้ที่ทำการของสมาคมทั้งนี้โดยเสียค่าบำรุงสมาคมปีละ 100 บาท

คณะกรรมการบริหารของสมาคมโกสนบางกรวย ซึ่งได้เลือกตั้งเมื่อ 19 พฤษภาคม 2525 ประกอบด้วย

1. นายสมบุญ นนทระสิริ นายกสมาคม 2. นายตวีล ณ ตะกั่วทุ่ง รองนายกสมาคม 3. นายอำเภอบางกรวย อุปนายก 4. นายประจักษ์ พุ่มเพ็ง กรรมการและเลขานุการ 5. นายพยัคฆ์ คงเฒ่า กรรมการและเหรัญญิก 6. นายเอกราช สุภาจันท์ กรรมการปฏิคมและผู้ช่วยเหรัญญิก 7. นายสำรวย ออญญู กรรมการและผู้ช่วยเหรัญญิก

นอกจากนี้ยังมีกรรมการอื่น ๆ อีก รวมทั้งสิ้นเป็นกรรมการอีก 22 ท่าน คณะกรรมการได้ตั้งอนุกรรมการพิจารณาตั้งชื่อลูกไม้ใหม่ประจำปี 2525 และยังมีอนุกรรมการเรื่องสีและอุปนิสัย อนุกรรมการผสมและขยายพันธุ์ อนุกรรมการค่านตลาด และอนุกรรมการทั่วไปด้วย

การประกวดโกสนในเมืองไทย

การปลูกใจให้วงการโกสนมีความคึกคักในการเลี้ยง การเล่น รวมทั้งการผสมพันธุ์ใหม่ ตลอดจนการทำให้เกิดความนิยมชมชอบโกสนแพร่มาทุกชั้นชั้นนั้น การประกวดมีส่วนช่วยส่งเสริมอยู่ไม่น้อยในเมืองไทยเมื่อการประกวดโกสนก็มานานแล้ว ยุคที่เฟื่องฟูที่สุดในการประกวดโกสนนั้นเกิดจากการนำของสมาคมพุทธศาสนิกแห่งประเทศไทย ราว พ.ศ. 2507 – 2510 และการประกวด

โกสณที่สวนลุมพินี โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน พ.ศ. 2521 – 2522 และ 2523 นอกจากนี้ยังมีการ
ประกวดโกสณกันทั่วไปตามวัด และสถานที่ต่าง ๆ เช่นที่วัดชีเหล็ก วัดรวก วัดชลอ ตามเทศบาล
หลายแห่ง ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และที่สวนอัมพร

การประกวดโกสณแต่ละครั้งจะมีโกสณถูกยสมใหม่ ๆ ชื่อใหม่ ๆ มาให้เยี่ยมชม ๆ
ถูกยสมอันเป็นผลผลิตจากการประกวดทุกครั้ง ไต่กลางมาเป็นไม้ขอกนิยที่ฐานของบุษย์จันท์นี้ก็
ไม่น้อย หากจะสำรวจจากการประกวดโกสณครั้งที่สำคัญ ๆ ที่ให้พันธุ์โกสณใหม่ ๆ ออกมา ก็ควรจะ
เป็นประโยชน์ในการสืบสาวเรื่องราวความเป็นมาของโกสณบางต้น ดังนี้

- การประกวดโกสณที่วัดชีเหล็ก ในพ.ศ. 2502 ไต่โกสณชื่อ เพชรบุรี
- การประกวดโกสณที่ชมรมโกสณบางกรวย ใน พ.ศ. 2501 – 2504 ไต่โกสณ
ชื่อ มหาเจษฎุโสคอ ผู้ชนะสิบทิศ
- การประกวดโกสณที่วัดรวก พ.ศ. 2502 – 2506 ไต่โกสณชื่อ อ่างทอง, มัง-
ฉาย, ไทรสุ, สอขี้ปลา, ตะละแม่มินทุ
- การประกวดโกสณที่สมาคมโกสณบางกรวย พ.ศ. 2505 – 2506 ไต่โกสณชื่อพระ
เจ้าทินยารามสะโคเมงสอ
- การประกวดโกสณของสมาคมพฤกษชาติที่สวนลุมพินี พ.ศ. 2518 ไต่โกสณชื่อแหลม
ทอง แหลมสิงห์ กรุงธน กรุงเทพฯ ศรีสง่า ศรีนวล
- การประกวดโกสณของสมาคมพฤกษชาติที่สวนลุมพินี พ.ศ. 2521 ไต่โกสณชื่อแหลม
เทียน แหลมทราย แหลมงมย พิภก ภาพสินธุ ยมทอง
- การประกวดโกสณที่สวนลุมพินี พ.ศ. 2522 ไต่โกสณชื่อ อินทรชิต เอราวัณ
- การประกวดโกสณที่สวนลุมพินี พ.ศ. 2523 ไต่โกสณชื่อ เศรษฐีสุพรรณ วันทอง
กำแพงเพชร ศรีสุริโยทัย ลดาวัลย์
- การประกวดโกสณที่วัดชลอ อ.บางกรวย นนทบุรี เมื่อ 12 สิงหาคม 2524 ไต่
โกสณชื่อฉันทาญ เชียงราย นครสวรรค์ เชียงใหม่
- การประกวดโกสณที่สวนอัมพร พ.ศ. 2525 ไต่รุกข์โกสณเทศหลายต้น เช่น เต่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทอง (รัตนชัย) ศึกษาศาสตร์เลือก พอลกแลนค

- การประกวดโกสนทั่วราชอาณาจักร อ.บางกรวย นนทบุรี เมื่อ 11 - 12 สิงหาคม 2525 มีผู้นำโกสนลูกผสมใหม่มาจากทะเลเบียนตั้งชื่อถึงประมาณ 90 คน เช่น สุพรรณหงส์ ศรีบางบัวนุ, เสรฐีเมืองนันท, พระสักรุก, ญารทอง, พลายเพชร, ศรีมาลา ศรีเมือง, ศรีเพชร, เจ้าพระยา, บุรีรัมย์, ภูมิพร, มาหสารคาม, สมุทรปราการ ฯลฯ

เท่าที่กล่าวมาแล้วนี้ จะเห็นได้ว่าการประกวดโกสนมีส่วนช่วยสร้างพันธุ์โกสนแปลก ๆ ใหม่ ๆ ออกมาไม่น้อย จึงเห็นว่าโกสนในเมืองไทยที่ไ้พัฒนา จนก้าวหน้ามาถึงขั้นนี้มัน ได้อาศัยการประกวดเป็นปัจจัยกระตุ้นอย่างสำคัญ

ระเบียบการประกวดโกสนในเมืองไทยสมัยก่อน มีหลักเกณฑ์โดยบอกว่า จะต้องเป็นไม้สูงไม่ต่ำกว่า 12 นิ้ว หนึ่งคือตั้งแต่ 12 นิ้วขึ้นไป ทั้งนี้เนื่องจากจะต้องดูรูปทรงของลำต้น ช่วงกิ่ง การหึงใบให้ชัดแจ้ง การให้คะแนนก็คือเอาคะแนน 100 เป็นเกณฑ์ทั้งไว้ก่อนสำหรับโกสนที่ส่งเข้าประกวดกันหนึ่ง ๆ กรรมการจะพิจารณาโกสนทุกต้นโดยละเอียด หากพบข้อเสียของโกสนแต่ละต้นก็จะหักคะแนนลงสำหรับข้อเสียแต่ละข้อเสีย เช่นต้นคกเขน ช่วงกิ่งห่างกิ่งใบล่างก็ใบ ใบเสียบผิดปกติส่วน สีใบไม้ไ้มาครฐาน มีใบทึบก็ใบ แต่การประกวดโกสนในปัจจุบันนี้มักจะต้องมีการให้คะแนนไว้ก่อน แล้วให้คะแนนไปตามความดี ความงามของต้นแต่ละต้น โดยผู้คะแนนเต็ม 100 ผู้ใดคะแนนสูงสุดก็ชนะที่ 1 รองลงมาที่ 2, ที่ 3 และรางวัลชมเชยตามลำดับ อย่างไรก็ตามไม่ว่าจะเกณฑ์การตัดสินโดยทั่วไปจะพิจารณาดัง

1. ลำต้นตรงหรือเอนเอียง โคน กอหรือไม้ รวมทั้งทรวงทรวงหุ้มใบ ช่วงระหว่างก้านใบ
2. สีใบสดใสน่าดู สีสม่ำเสมอหรือไม่ โดยดูตลอดทุกใบทั้งต้น
3. รูปใบ ทรงตามพันธุ์หรือไม่ ใบมีลักษณะเดียวกับตลอดทั้งต้นหรือไม่
4. เนื้อใบ สมบูรณ์ แข็งคั่ง หรือเหี่ยวเฉา มีรอยแตก แหว่ง ซากหรือไม่
5. จำนวนใบที่หลุดจากโคนขึ้นมาจนยอดเพียงใด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กายวิภาคของโกลน

สรีระของโกลน

การแยกแยะลักษณะของโกลนนั้นอาจกระทำได้ 2 ลักษณะคือ

1. พิจารณาจากส่วนที่มองเห็นภายนอก เช่น ลำต้น ใบ ดอก เมล็ด
2. พิจารณาถึงลงไปถึงส่วนที่อยู่ภายใน หรือส่วนที่มองไม่เห็น เช่น ราก เนื้อเยื่อ

น้ำเลี้ยง

โกลนที่จะพิจารณาเฉพาะส่วนที่มองเห็นภายนอกเท่านั้น เพราะส่วนที่มองไม่เห็นซึ่งอยู่ภายในควรเป็นเรื่องเฉพาะในทางพฤกษศาสตร์ ซึ่งมิใช่ความมุ่งหมายของการศึกษานี้ แต่ในบางครั้งก็อาจกล่าวทั่วถึงไปถึงบ้าง เช่นในเรื่องราก หรือน้ำเลี้ยง นัยหนึ่งคือยางของโกลน สรีระของโกลนส่วนที่มองเห็นได้ก็คือ ลำต้น กิ่งก้าน ใบ ดอก ผล เมล็ด ซึ่งของแยกกล่าวแต่ละเรื่องดังนี้

ก. ลำต้น โกลนเป็นไม้พุ่ม เนื้อไม้อ่อน มีขนาดตั้งแต่เล็ก กลาง จนถึงขนาดใหญ่ ขนาดใหญ่อาจสูงถึง 4 - 5 เมตร ลักษณะพุ่ม รูปทรง ความสูง และขนาดย่อมแตกต่างกันในโกลนแต่ละพันธุ์ แต่ละชนิด และในแต่ละบรรพชาภาศ ลำต้นอาจชั้นสูง ชะลูด หรือเกี้ยว ใบออกแน่น ทึบก็ได้ ลำต้นโกลนโดยทั่วไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งลำต้นแก่จะมีสีเทาหม่น แต่โกลนบางพันธุ์ลำต้นอ่อน อาจมีสีเขียว เหลือง หรือแดง จนกระทั่งเมื่อเติบโตสูงใหญ่ขึ้นแล้วก็มีสีเทาหม่นเช่นเดียวกัน ลำต้นโกลนที่โตลักษณะที่ดีจะต้องทั้งตรงไม่คดงอ ก้นอวบอิม

ข. กิ่งก้าน กิ่งก้านโกลนที่แยกออกจากลำต้นนั้น จะเป็นส่วนประกอบในการสร้างทรงพุ่มของโกลนอย่างสำคัญ กิ่งก้านโกลนที่แก่จะมีสีเขียว เหลือง แดง น้ำตาล ชมพู แดกก็ได้ การแตกกิ่งก้านของโกลนที่งามจะต้องแตกโดยสม่ำเสมอ ทนช่วงลำต้น และระดมตัวโตสักส่วนเป็นพุ่มกลมไม่เป็นพุ่มเว้าแหว่ง หรือแตกกิ่งยาวห่าง ๆ เกะกะเก้งก้าง

ค. ใบ ส่วนต่าง ๆ ในเรือนรูปของใบโกสน ไล่ตั้งแต่ยอดใบลงมามีดังนี้

เบ็ด เป็นส่วนปลายของใบที่งอคล้ายปากเบ็ด

จีบ คือยอดใบตอนที่ขมใบ ห่อเข้ามาจรดกันอยู่ที่โคนเบ็ด

ระยาง คือใบขมจีวที่กระดุกใบ ตอนปลายเป็นเส้นเล็ก ๆ ส่งยื่นออกมาจนอกตัวใบ

รังรวม คือแนวริมขอบกระดุกใบ

บ่น โคนแก้วรอบบ่น หรือคลื่นข้างกระดุกใบ

ตะโทท เป็นส่วนกว้างที่สุด ของตอนล่างใบ

หู คือขมใบตอนที่อยู่โคนตะโทท ลงมาทั้งสองข้างจนจรดก้านใบ

ก้านใบ โคนแก่ส่วนที่ทอดจากกึ่งก้านหรือลำต้นก่อนถึงตัวใบ

ใบโกสนมีรูปลักษณะต่าง ๆ กันสุดแต่ชนิดและพันธุ์ อาจเป็นใบกลม ใบกว้าง ใบยาว ใบปึก ใบเกลียว ใบแฉก ใบมีระยาง ใบแฉว ใบโกสนที่งามจะคงมีลักษณะ เกี่ยวกับทั้งต้น แต่มีโกสนหลายชนิดที่มีรูปใบต่าง ๆ กันภายในต้นเดียว เช่น มีใบกลมและมีใบเป็นยาวแฉว โกสนลักษณะ เช่นนี้เรียกกันว่า ไม้สองใบ เพราะว่าใบเป็นโกสนชั้นรอง

เนื้อใบโกสนที่ตัดออกมา สดใส ฉ่ำฉาบ ไม้ขมบางเพ็ชวโทรม ก้านใบและกระดุกใบก็เป็นส่วนประกอบหนึ่งของใบโกสน โกสนที่ได้ลักษณะ จะต้องมีกระดุกใบยาวใหญ่ แข็งแรง และยาวไล่เลี่ยกันทั้งก้าน ไม้ยาวบ้างสั้นบ้าง

สีใบโกสนมีหลายสี เช่น เหลือง แดง แสด เขียว ม่วง ชมพู สีใบโกสนที่งามจะคงเป็นสีสด ไม้จางหรือสีตก ต้องมีสีสม่ำเสมอ ไม่ใช่เป็นใบขม คือเป็นสีเขียวหรือสีคล้ำไม่กลัดสี ลักษณะการกักสีของโกสนมีหลายแบบ เช่น กักสีถึงรังรวมกักประจุ การแคะแค้นสีบนพื้นใบด้วยจุค ประ หรือขี้ขี้ ฝึกลีต่าง ๆ กัน

ลักษณะการแตกใบของโกสนมีส่วนอันสำคัญเกี่ยวกับความงามของโกสน โกสนที่งามจะออกใบแน่นทึบ ไม่ออกใบทิ้งช่วงห่างหรือโปร่ง

ใบโกสนเป็นจุดเด่นที่สุดในการเลือกสรรหานักนิมโกสน ฉะนั้นจะใ้แยกกล่าวถึงเรื่องรูป ลักษณะและสีสรรกรการแก่ตัวของใบโกสนโคยละเอียบค่อไป

ง. คอกโกสนมีเกสรตัวผู้และเกสรตัวเมียแยกจากกันคอกเกสรตัวผู้บานเป็นฝอยพู่กลม ออกตามก้านคอก ข้อหนึ่งประมาณ 30 - 40 คอก ส่วนคอกเกสรตัวเมียบก็ออกเป็นข้อ เช่นเดียวกับ แต่ออกเป็นรูปสาม 3 กลีบ ข้อหนึ่งมีราว 10 - 20 คอก เรื่องคอกนี้จะกล่าวถึงต่อไป

จ. ผลและเมล็ด เกสรตัวผู้ที่ผสมกับเกสรตัวเมียใ้แล้วคอกเกสรตัวเมียจะออกผลขนาดเมล็ดพริกไทย ขึ้นแรกเป็นสีเขียวอ่อน เมื่อแก่จะเป็นสีม่วงดำ ภายในจะเป็นเมล็ดที่จะนำไปเพาะขยายพันธุ์ใ้ค่อไป เรื่องผลและเมล็ดนี้จะใ้กล่าวถึงโคยละเอียบอีกครั้งหนึ่ง

รูปลักษณะของใบ

ใบโกสนมี ลักษณะแตกต่างกันสุดแต่ชนิดและพันธุ์ ทั้งนี้ใ้จำแนกรูปลักษณะใบโกสนไว้ต่าง ๆ กัน ในหนังสือชื่อ "Florida's Beautiful Grotons" ของ ดร.บี แฟรงก์ บราวน์ ใ้จำแนกลักษณะใบโกสนไว้รวมทั้ง 9 ชนิดควยกันคือ

1. ชนิดใบกว้าง (Broad Leaf)
2. ชนิดใบแคบ (Narrow Leaf)
3. ชนิดใบแคบมาก (Very Narrow Leaf)
4. ชนิดใบครี (Oak Leaf)
5. ชนิดใบกึ่งครี (Semi - oak Leaf)
6. ชนิดใบเกลียว (Spiral Leaf)
7. ชนิดใบโค้งงอ (Recurved Leaf)
8. ชนิดใบระบาง (Interrupted Leaf)
9. ชนิดใบเล็ก (Small Leaf)

การจำแนกลักษณะใบโกสนที่กล่าวนี้ไม่มีใบชนิดกลม ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของโกสนไทยโดย เฉพาะในนี้จึงขอจำแนกลักษณะใบโกสนไว้ให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยจัดเป็นพวกและชนิดดังนี้

ก. พวกใบกลมมี

1. ใบกลมแบนเรียว โคนแค ศรีสง่า
2. ใบโค้งงุ้ม โคนแค กระบวยทอง
3. ใบกลมบิคฉันโคนแค จิสะบง
4. ใบกลมปลายเกลิบว โคนแค สการะวุดที
5. ใบกลมปลายพนม โคนแค บ่าละคร (เทศกัญธุ์)

ข. พวกใบรี มี

1. ใบรีปลายแหลม โคนแค กระใบส้ม กระอังกฤษ
2. ใบรีปลายมน โคนแค เกล็ดกระโท
3. ใบรีริมคลื่น โคนแค มหาราช สกุนตลา
4. ใบรีตะโพกใหญ่ โคนแค โสพันทวา จะเลงกะโย
5. ใบรีบิคทม โคนแค มังฉาย
6. ใบรีข้ามหลามตัด โคนแค บราโว
7. ใบรีมีเหลี่ยมมุม โคนแค เทาทอง (รัตนชัย)
8. ใบรีโค้งงุ้มโคนแค ตะเภททอง

ค. พวกใบกว้าง คือเกิดจากความกว้างของใบตอนที่กว้างที่สุดตั้งแต่ 4 นิ้วขึ้นไป

1. ใบกว้างปลายแหลม โคนแค หัศนาวลัย (Bruscellense)
2. ใบกว้างปลายมน โคนแค กัลยา (Gen Paget)
3. ใบกว้างปลายสอมน โคนแค โมนาลิซา (Monalisa)
4. ใบกว้างเป็นคลื่นหรือขุ่น โคนแค กามนิค (Tudian Headress)
5. ใบกว้างบิคชอ โคนแค แพรวพโยม (Rubrum)

- ง. พวงไม้ม้วน คือเกณฑ์ความกว้างของไม้ม้วนไม่เกิน 2 นิ้ว และไม่ต่ำกว่า $1/2$ นิ้วมี
1. ไ้ม้วนตะโพกเกรียว ไค้แก่ ศรีจันทร์
 2. ไ้ม้วนตะโพกใหญ่ ไค้แก่ ยูโคสายฟ้า
 3. ไ้ม้วนยาวขอมชาน ไค้แก่ กระจบทอง
 4. ไ้ม้วนยาววิกหรือเกรียว ไค้แก่ อินเคียบแดง
 5. ไ้ม้วนสันตะโพกเกรียว ไค้แก่ ชุนข้างเจ้าโสมถ์
 6. ไ้ม้วนสันตะโพกใหญ่ ไค้แก่ แหลมสน
 7. ไ้ม้วนสันขอมชาน ไค้แก่ เกล็ดทอง
 8. ไ้ม้วนสันวิก หรือเกลียว ไค้แก่ เกลียวทอง
- จ. พวงไม้ม้วนมาก หรือเกณฑ์ความกว้างของไม้ม้วนต่ำกว่า $1/2$ นิ้วลงมามี
1. ไ้ม้วนมากยาว ไค้แก่ สหราชทอง
 2. ไ้ม้วนมากสัน ไค้แก่ รั้วสวรรค์
 3. ไ้ม้วนมากวิกสันหรือเกลียว ไค้แก่ แสมมา
 4. ไ้ม้วนมากวิกหรือเกลียว ไค้แก่ เกรียวสวาท
 5. ไ้ม้วนยอ ไค้แก่ เปลวสุริยา
- ฉ. พวงไม้ม้วนมี
1. ไ้ม้วนวิก ไค้แก่ ตรีคำ แสงสุริย์
 2. ไ้ม้วนวิกสัน ไค้แก่ ทูมยันต์ (Craigie)
 3. ไ้ม้วนวิก ไค้แก่ รดเสน (Blaine)
 4. ไ้ม้วนสาเก ไค้แก่ ไ้ม้วนสาเก (Show Girl)
- ช. พวงไม้ม้วน หรือไม้ม้วนหลาย อาจเป็นไม้ม้วนประจำพันธุ์หรือไม้ม้วนที่แปลกแหวกขึ้นมา เป็นครั้งคราวมี
1. ไ้ม้วนโขงอ เช่น เจ้าแกะ

2. ไผ่แฉว อาจเกิดได้จากทั้งไผ่กลม ไผ่ขาว ไผ่เกลียว มีหลายลักษณะ
3. ไผ่มีระยาง อาจเกิดได้จากทั้งไผ่กลม ไผ่รี ไผ่แบนและไผ่เกลียว
4. ไผ่ขี้ขี้
5. ไผ่มีใบ
6. ไผ่พิกลพิการ
7. ไผ่คอกผสม อาทิ ตะโพกใหญ่ เกลียว มีคลื่น บน หลัว มีระยางผสมกันได้
แก่ สร้อยระย้าเงิน สร้อยระย้าลาย

สีเส้นและการแก่แก่ของใบ

สีใบโกสนเป็นสิ่งสะดุดใจ ประการแรกของโกสน สีใบโกสนโดยทั่วไปมีสีเขียว เขียวคล้ำ ม่วง เขียวดำ แดง ชมพู แสด ส้ม เหลือง สิ่งเหล่านี้อาจจะอ่อนแก่ จักหรืออาจ หรือผสมกันสลับสีก็ได้ นอกจากสีตามปกติของใบแล้วธรรมชาติยังได้แก่แก่ใบโกสนด้วยลวดลายต่าง ๆ เช่น เป็นเส้นป้าย จุด ประ ลาย เส้นอย่างแพรวพราวอีกมากมายหลายรูปแบบ ความหลายหลากของสีใบโกสนนั้นเหลืองจะบรรจบ แม้แต่ในใบของต้นเดียวกัน ก็อาจแตกต่างกันระหว่างใบแก่ละ รุ่งนี้ต่างต้นกันออกไป โดยเฉพาะพันธุ์แปลก ๆ โกสนก็ยิ่ง จะแก่ใบของต้นที่สัปดาห์หนึ่งขึ้นไป เรื่องสีใบโกสนนี้อาจแยกกล่าวได้ดังนี้

ก. สีใบแก่ละ รุ่ง โกสนจะมีสีใบ เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา นับแต่แรกเริ่มผลิใบอ่อนจนกระทั่งถึงใบแก่ก่อนที่จะร่วงหล่นไป ตามปกติโกสนแรกเริ่มผลิใบใหม่และกลอกเวลาที่เป็นใบอ่อนอ่อนนุ่มก็จะมีสีเขียวสด หรือสีเหลืองแล้วใบอ่อนนั้นจะค่อย ๆ เปลี่ยนเข้าสู่ใบตามลักษณะของพันธุ์ที่แท้จริง ฉะนั้นการดูสีที่แท้จริงของใบโกสนจึงต้องดูที่ใบรุ่งกลาง ๆ คือใบที่ 10 - 20 นับแคบออกลงมา หลังจากนั้นจะเป็นใบแก่ สีใบจะเปลี่ยนสีเข้มคล้ำลง โกสนบางต้นมีใบที่แตกต่างกัน 4-5 รุ่ง แคบข้างชนิดก็มีใบแตกต่างกันเพียง 2 - 3 รุ่งเท่านั้น ใบแก่ละ รุ่งแก่ละใบก็จะดูออกแนวไวต่าง ๆ กัน แม้จะมีลักษณะสีพื้นฐานประจำพันธุ์อยู่บ้าง แต่ในรายละเอียดจะผิดแผกกันออกไปในระหว่างใบแก่แก่ละ รุ่ง

จ. การกัศลี สีไบโกสนท่างกันหรือแม้แค้นเคียวกัน สีอาจเหมือนหรือคล้ายคลึงกันก็ได้ แต่ตำแหน่งของสีหรือลักษณะของสีที่กินเนื้อที่ของไบอาจแตกต่างกัน ซึ่งเรียกกันว่าการกัศลี การกัศลีของไบโกสนอาจแย่งออกได้เป็นลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. กัศลินถึงรังบวย สีจะกินเนื้อที่จากชมของไบไปจนถึงริมกระดูกไบ
2. การกัศลถึงรังบวยถึงริม สีจะกินเนื้อที่จากริมกระดูกไบ ไปจนถึงชมของไบ หรืออาจจะสุดหรือไม่สุดชมไบก็ได้
3. กัศลกระดูก สีจะกินเนื้อที่ไปตามกระดูกไบและอาจรวมกินไปถึงตามแนว บริเวณของริมกระดูกไบด้วย
4. กัศลประจุก สีของไบจะออกเป็นจุก ๆ ประปรายตามพื้นไบ

ไบโกสนที่ไม่กัศลี คือเป็นสีเขียวตลอดไม่ออกสีตามพื้นฐู เรียกว่าไบคิม บางต้นแห้งที่เคยกัศลีมาก่อน อาจกลายเป็นไม่ออกสี หรือเป็นไบคิมตลอดต้นก็มี

ค. การแก่งแก้ม ไบโกสนนอกจากจะมีพื้นของไบแล้ว ยังมีสีแก่งแก้มอีกหลายลักษณะ กล่าวคือ

1. เป็นจุก อาจเป็นจุกสีเหลือง แกง ชมพู แสด ฯลฯ จุกอาจเล็กหรือใหญ่ ห้างหรือถี่ก็ได้ จุกนี้จะเป็นจุกเฉพาะแห่ง หรือไปรยประปราย อยู่ว่าสีพื้นของไบก็ได้
2. เป็นฝระ ลักษณะแบบ เป็นจุก แต่เป็นจุกเล็ก ๆ พรวพรายหรือกระจาย ใวยริเวณกว้าง
3. เป็นแก้ม แก้มสีบนไบจะใหญ่กว่าจุก แก้มสีนี้อาจหยคหยากอยู่ที่โน้ที่ใว้ย่าง บนสีพื้นไบ และมีผลากสีได้เช่นเดียวกับจุก
4. เป็นป้าย ไบโกสนอาจมีสีป้ายเป็นแผ่นหรือแถบชิ้นใหญ่ ห้างนี้อาจเป็นสีเหลือง แกง ชมพู แสด ฯลฯ ทายทาคักกับสีพื้นของไบ
5. เป็นเส้นลาย เส้นใยหรือเส้นลายสีต่าง ๆ บนไบนี้ ไค้แก่ง เส้นกลางไบ และเส้นใบสาขา กับเส้นใบย่อยที่แตกระแหงออกจากเส้นสาขา เส้นเหล่านี้อาจมีสีต่าง ๆ อันมี

ส่วนช่วยประคองเสริมค่าความงามของใบโกสนให้เกิดความแตกต่างกันระหว่างพันธุ์ได้ก็อีกส่วนหนึ่ง

6. การแผ่แผ่ผสม บนใบโกสนใบเดียวกันอาจประกบค้ำกับแผ่หลายแบบผสมกันก็ได้ เช่นมีทั้งจุด ประ แผ่ หรือเป็นลายเส้นค้ำเกือบหลากสี

ง. สีหลังใบ หลังใบโกสนเป็นเสมือนภาพร่างคร่าว ๆ ของหน้าใบ ส่วนใหญ่มักจะมีสีเหมือนหน้าใบ แต่อาจสีเข้มหรือสีจางกว่าอย่างใดก็ได้ โกลนบางชนิดอาจมีสีหลังใบต่างไปจากหน้าใบก็มี เช่น หน้าใบสีเขียวมีแผ่ ประ จุดเหลือง แดง แต่หลังใบอาจเป็นสีน้ำตาลอ่อน ประจุดก็มี

ลักษณะดอก ผล เมล็ด

การผลิอกอกออกผล ออกเมล็ดของโกสนก็เป็นสิ่งที่น่าให้ความสนใจอยู่ไม่น้อย โกลนเป็นพันธุ์ไม้ที่มีดอกไม่สมบูรณ์เพศ กล่าวคือ แม้อยู่ในต้นเดียวกันแต่ดอกเกสรตัวผู้และดอกเกสรตัวเมีย ก็แยกกันอยู่คนละ ช่อดอก ซึ่ง เรียกว่า (monoecious) ดอกเกสรตัวผู้และดอกเกสรตัวเมียจะออกและ เติบโตอยู่บนก้านดอกที่พุ่งออกมาจากกลางกลุ่มใบที่บอกถึง ช่อดอกเกสรตัวเมียจะออกก่อนแล้วช่อดอกเกสรตัวผู้จะออกตามมา แม้ว่าดอกทั้ง 2 เพศ จะมีความคล้ายคลึงกันอยู่บ้างก็ตาม แต่ก็มี ความแตกต่างที่จะพอสังเกตเห็นได้ไม่ยากนักกล่าวคือ ดอกเกสรตัวผู้จะมีความ เก่งขันหาบึงกว่า ดอกเกสรตัวเมีย ช่อดอกเกสรตัวผู้จะยาวกว่ามีดอกเล็ก ๆ ออกตามช่อดอกยาว 20 - 40 ดอกในช่อหนึ่งดอก เกสรตัวผู้จะบานเป็นฝอยรวมกัน เป็นรูปกลมมีเกสรสี เหลืองติดอยู่เต็ม เหมือนดอกกระดังงิน โบราณว่าคล้ายไม้ขอมหู ดอกเกสรตัวผู้จะ เริ่มบานตั้งแต่โคนช่อดอก แล้วค่อย ๆ บานกันต่อไป จนถึงปลายช่อดอก ดอกบานแล้วก็ร่วงหล่นจากก้านช่อดอกหมดจนเหลือแต่ก้านช่อดอกตัวผู้ล้วน ๆ ส่วนดอกเกสรตัวเมียที่ออกก่อนจะประกบค้ำกับกลีบดอกเล็ก ๆ รูปสามเหลี่ยม 3 กลีบ ดอกเกสรตัวเมียจะมีดอกในช่อหนึ่ง เพียงประมาณ 10 - 20 ดอกน้อยกว่าช่อดอกเกสรตัวผู้ ก้านดอกเกสรตัวเมียสั้น ดอกอยู่เกือบชิดก้านช่อดอก

ก้านดอกระหว่างโกสนพันธุ์หนึ่งกับอีกพันธุ์หนึ่งอาจแตกต่างกันมาก โกลนบางพันธุ์ก้าน

คอก อาจยาวกว่า 3 เท่า ของอีกพันธุ์หนึ่ง บางพันธุ์กันคอกอาจยาวถึง 18 นิ้ว และมีคอก 40 – 60 คอก แต่กันคอกโคทั่วไปแล้ว จะยาวโคเบเฉลี่ยประมาณ 6 – 8 นิ้ว

อายุของโกสนไม่ค่อยมีผลต่อการออกคอกมากนัก โกสนบางพันธุ์อาจออกคอกตั้งแต่อายุ ยังน้อย คอกอาจจะออกตั้งแต่อยู่ในระหว่างบักช้ำ และกำลังออกรกก็ได้ โกสนที่เพาะจากเมล็ด อาจออกคอกก่อนต้นจะมีอายุ 1 ปีก็มี แต่ก็มีโกสนบางชนิดอาจใช้เวลาหลายปีกว่าจะออกคอกและ บางชนิดอาจไม่ออกคอกเลยก็มี โกสนบางพันธุ์อาจให้คอกบ่อยแต่บางพันธุ์อาจไม่ค่อยออกคอก และออกคอกไม่มาก

โกสนมีธรรมชาติในการรักษาพันธุ์ควบคุมเอง เมื่อได้รับอันตรายจากธรรมชาติ กิน พืช อากาศ เช่น เมื่อกระทบอากาศเย็นหรือร้อนจัดหรือน้ำท่วมจะจนเกินไป ใบอาจร่วงมาก โกสนอาจ ดูยังชีพให้ออกคอกก็ได้

เมื่อเกษตรกรผู้ผสมกับ เกสรตัวเมียแล้ว คอกเกสรตัว เมียบก็จะติดผลและให้เมล็ดสำหรับ สืบพันธุ์ต่อไป คอกเกสรตัวเมียบในข้อหนึ่งซึ่งมีประมาณ 10 – 20 คอกนั้น อาจติดผลและเมล็ดเพียง 4 – 9 คอกเท่านั้น คอกที่เหลือเมื่อขานเต็มที่แล้วก็ร่วงหล่นไป คอกที่ติดจะ ออกผลขนาดเมล็ด พริกไทย แรกออกจะเป็นสีเขียวอ่อนแล้วจะค่อย ๆ แก่ขึ้นจนเป็นสีม่วงคล้ำและดำ ซึ่งใช้เวลาประมาณ 45 – 60 วัน เมื่อผลแก่แล้วจะแห้งหลุดจากต้น ซึ่งอาจนำมาเพาะได้ ราว 2 – 3 สัปดาห์ ออกเป็นต้น

การพิจารณาลักษณะพันธุ์โกสนที่ก

การพิจารณาว่าโกสนที่จะเข้าไ้ว่าเป็นพันธุ์ที่มีลักษณะงามนั้นต้องพิจารณาในหลายค่น
ประกษกัน กล่าวคือ

ก. ลักษณะทั่วไป ลักษณะทั่วไปของโกสนที่ดีคือ เป็นโกสนที่เลี้ยงง่าย เจริญเติบโต
เร็ว ทนทานต่อสภาพดินฟ้าอากาศ และต่อการรบกวนของศัตรูพืชต่าง ๆ เช่น โรคและแมลงห้่งปรวง

ข. ลักษณะลำต้นและรูปทรง โกสนที่ดีว่าไ้ลักษณะที่ดี จะต้องมิลำต้นและรูปทรงดังนี้

1. ลำต้นตั้งตรงไม่คองงอ เบียง เบนหรือเอนเอียง

2. การแตกกิ่งหรือแขนง ถ้าเป็นโกสนลำต้นเดี่ยวไม่มีกิ่งก้านเป็นแขนง ใบควร
จะแตกออกโดยรอบย์ลำต้นทุกค่านในรัศมีเท่ากันคั้งแต่โคนถึงยอด มอง เห็นรูปทรงคั้งตรงงองงาม ถ้า
เป็นโกสนชนิดพุ่ม กิ่งก้านสาขาและใบที่แตกจากลำต้นจะมอง เห็นเป็นพุ่มกลมหรือเป็นพุ่มบอคแหลม
ไ้สัดส่วนกันทุกค่าน พุ่มไม้มีคเียว หรือเว้าแหว่ง

3. การแตกใบจากกิ่งหรือลำต้นค้องชิดหรือดี ไม่เบียดช่องว่างหรือห้่ง ช่างห่าง
กันมาก เมี่ยมของคูดใบรอบย์ค่นจะแน่นทึบ (Compact) งองงามสม่ำเสมอ

4. ใบที่แตกจากกิ่งหรือลำต้น จะต้องมิก้านใบสั้น ปิ้งก้านใบสั้นจนดูราวกับค้ว
ใบคเียวอยู่ยลลำต้นหรือกิ่งค้วยแล้ว ถือว่าไ้ลักษณะที่งามยิ่ง

5. โกสนที่แตกกิ่งก้านหรือป้คค้วพุ่ม จะดูคูด โดยห้่งกิ่งก้านโล่ง ไม่มีใบที่บอคหรือ
ปลาบกิ่งหรือห้่งเล็กน้อบหรือห้่งแหลม ซึ่ง เรียบกกันว่า "ชุก" นี้คือถือว่า เป็นโกสนที่ล้นงาม

ค. ลักษณะสีสันของใบ โกสนจะมีลักษณะ เก่นคั้ง เพียงคูด อยู่ทีรูปลักษณะสีสันของใบ
เป็นส่วคั้งซึ่ง อาจแยกกล่าวไ้คั้งนี้

1. รูปใบ โกสนที่ดีจะต้องมีใบชนิดคเียวตรงตามพันธุ์ คือถ้าเป็นโกสนใบกลม
ก็ควรมีใบกลมสม่ำเสมอคั้งค่น ไม่มีใบกลมบ้างแล้วมีใบยาวสั้นแหลมแปลกปลดคม หรือหากเป็นโกสน
ใบยาวหรือใบ เล็กเรียวแคบ ก็ค้องมีใบลักษณะ คเียวกันคอลลคั้งค่น โกสนที่มีรูปใบแบบ คเียวกันคอลล

ทั้งนี้เรียกว่า ไผ่ใบเขียว นิยามกันว่าเป็นไม้ชั้นหนึ่ง ถ้ามีใบกลมบ้าง ขาวบ้างผสมกัน เรียกว่าไม้สองใบ ถือกันว่าเป็นไม้ชั้นสอง ถ้ามีรูปใบหลายชนิดปะปนกันเอาแน่ไม่ได้ ถือว่าเป็นไม้กึ่งกลมกลอน ไม่เข้าอยู่ในรูปลักษณะของโกสนที่ดี

2. สีใบ สีของใบโกสนที่ดีนั้นจะต้องเป็นสีเขียวที่ตรงตามพันธุ์ไม่ผิดเพี้ยน ไม่มีสีอ่อนหรือแก่เกินไปจากสีตามธรรมชาติของพันธุ์นั้น ๆ หรือมีสีอ่อนแก่แตกต่างกันในต้นเดียว สีของไม้ทุกชนิด เพราะไม่สมบูรณ์เนื่องจากขาดอาหารหรือถูกแสงแดดมากเกินไป เช่น สีเหลืองกลายเป็นเหลืองขาวหรือ เหลืองซีดจนเกือบขาวคล้ายผ้าถูกแดดเลียสี หรือผ้าที่ ซักน้ำสีตก ฉะนั้นสีก็จะต้องออกสมว่าเสมอทุกใบในต้น มีไขขาวใบไม้ออกสี เช่นที่เรียกกันว่า ใบขี้หรือสีขี้

3. เนื้อใบ โกสนที่ดีลักษณะอันดี พึงมีเนื้อใบหนาพอควร ใบต้องแห้งถึงไม่เหี่ยวเฉา ห้อยหลุ่ยซึ่งแสดงถึงความไม่สมบูรณ์เพราะขาดอาหาร ขาดธาตุที่จำเป็นสำหรับความต้องการของโกสน ใบโกสนที่สมบูรณ์จะต้องสกลใส สะอาดไม่แห้งเว้าพิการ ไม่สมบูรณ์เพราะโรคหรือแมลงศัตรูของโกสนเบียดเบียน

ง. ลักษณะอื่น ๆ นอกจากลักษณะอันดีงามของโกสนที่ดีซึ่งต้องประกอบด้วยคุณลักษณะพิเศษอื่น ๆ อีกที่เป็นสิ่งช่วยเชิดชูความงาม อาทิ กิ่งไม้กิ่งใบง่าย กล่าวคือใบตอนส่วนโคนกิ่งก็โคนกิ่งก็คือง่ายไม่แก่เหลือง จะร่วงหล่นเร็วเกินไป โกสนที่กิ่งใบง่าย จะทำให้มองเห็นลำต้นตอนโคนโล่ง เขียวสูง จะดูมีแต่ใบอยู่ตอนส่วนยอดทำให้ดูเงางามคลั่งในความงาม

- โกสนพันธุ์ที่มีใบขนหรือเป็นคลื่น รอยขนหรือคลื่นข้างกระดูกใบจะต้องเท่ากันทั้งสองข้าง และต้องขนหรือเป็นคลื่นอย่างมีระเบียบสม่ำเสมอทั่วทั้งใบและทางใบกันด้วย
- โกสนพันธุ์ที่มีใบปึกเป็นเกล็ดบัว การปึกก็ควรเป็นรูปแบบเดียวกันสม่ำเสมอตลอดทั้งต้น
- โกสนพันธุ์ที่มีระยางพุ่งหรือห้อยจากใบ สายระยางนั้นต้องใกล้ชิดส่วนพวงงอ กิ่งขนาดเล็ก ปลายสายระยางอาจมีกิ่งหรือใบเล็ก ๆ ประกมด้วย

ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าลาดกระบัง

การตรวจพิจารณาพันธุ์

โกสนไทยที่เป็นลูกผสมใหม่ ๆ นั้น มักจะมีลักษณะใกล้เคียงกันกับต้นพ่อแม่ และจะดอกลักษณะของพ่อหรือแม่มาไว้ ซึ่งในบางครั้งอาจกลับคืนไปสู่รูปแบบลักษณะดั้งเดิมของพ่อแม่อีกก็ได้ นอกจากนี้โกสนพันธุ์ลูกผสมใหม่ ๆ ที่ได้จากพ่อเกี่ยวกับแก่ทางแม่ หรือได้จากแม่เกี่ยวกับแก่ทางพ่อ ก็อาจมีลักษณะแปลกเด่น โดดเฉพาะตน แต่ลักษณะพื้นฐานเดิมอาจจะคงอยู่ ไม่ถูกผสมทั้งหลายจึงอาจมีลักษณะที่ใกล้เคียงกันมากแก่การที่จะพิจารณาว่าโกสนชนิดนี้ ชื่อมันเป็นต้นใดแน่ เพราะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน จะต่างกันก็แต่ลักษณะพิเศษที่โดดเด่นเฉพาะตนเท่านั้น ด้วยเหตุนี้การที่จะชี้ว่าโกสนพันธุ์ชื่ออะไร พันธุ์ใด จึงมีการจดเทียบโค้แย้งกันอยู่เสมอและทางฝ่ายนั้นก็อ้างว่าตนถูกการตรวจพิจารณาโกสนว่าต้นใด พันธุ์ใด จึงต้องอาศัยการตรวจพิจารณาอย่างละเอียดทุกด้านที่อาจมองเห็นได้ โดยพิจารณาจากสิ่งที่ปรากฏชัดเจน เบื้องต้นไปตามลำดับจนถึงสิ่งประกอบการพิจารณาอื่น ๆ ผสมกันดังนี้

ก. พิจารณารูปลักษณะใบ สิ่งแรกที่จะใช้พิจารณาว่าเป็นโกสน ต้นใด พันธุ์ใด ก็คือรูปลักษณะใบ ซึ่งจะคงดูว่าเป็นชนิดใบกลม ใบยาว ใบกว้าง ใบแคบ หรือใบสั้น ตะโพกใหญ่หรือเล็ก เรียวประกายใบ ใบโพ้ซุ่มหรือแบนเรียบ ทั้งนี้จะคงพิจารณาจากใบหลาย ๆ ใบในต้นนั้น อันจะถือได้ว่าเป็นใบพื้นฐานประจำพันธุ์จริง ๆ ไม่ใช่ใบแปลกปลอมที่ออกแทรกแซมมาเป็นครั้งคราว

ข. พิจารณาสีสันและการแก่งแก้มของใบ สิ่งที่จะต้องพิจารณาที่จะใช้ประกอบการพิจารณาก็คือสีของใบ ซึ่งจะคงดูลักษณะการกักสีของใบว่าเป็นแบบใด เช่นสีกักริมถึงวังขอบ หรือเป็นสีกักประจุที่มีการแก่งแก้มเป็นจุด ประ แก้ม ป้าย หรือลวดลายอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งจะคงพิจารณาจากใบแท้ที่เป็นใบพื้นฐานคือระหว่างใบที่ 10 - 20 นับจากยอด เพราะสีใบแก่ละรุนแรงต่างกันไปโดยเฉพาะ ใบอ่อนกับใบแก่สีจะผิดแผกกันอย่างมาก

ค. พิจารณาก้านใบและกระดูกใบ ลำดับที่ 3 ที่จะคงพิจารณาคือกุดอกไปถึงก้านใบ และกระดูกใบว่ามีความยาว สั้น สดใส แข็งแรง เพียงใบ สีเป็นอย่างไร

ง. พิจารณาลำดับ ลำดับที่ 4 คือการพิจารณาถึงลำดับว่า สี่โคโคเบเฉพาะอย่างยิ่งสี่ลำดับอันรวมทั้งหมดในช่วงการออกถึงว่าดีหรืออย่างไร ทรงมุ่งไปหรือแนบชิดมากน้อยเพียงใด

จ. พิจารณาลักษณะเฉพาะอื่น ๆ โกลนแต่ละชนิดแต่ละพันธุ์จะมีลักษณะเด่นประจำอยู่ เช่นมีใบมีขน มีระยาง สิ่งเฉพาะเหล่านี้จะเป็นเครื่องช่วยประกอบการพิจารณาคัดสินว่าเป็น โกลนต้นใดโคนั่นเองยิ่ง

โกลนไทยที่มีลักษณะใกล้เคียงคล้ายคลึงกันในปัจจุบัน มีดังตัวอย่าง เช่น

- สังข์ทอง - สมิงเล็กพรา - เจ้าเงาะ - นางละเวง
- ชุนศรีวิชัย - เหนืออุทอง - อ่างทอง - แหสมเทียน
- พระลักษณะ - นาง เกาสุริบา - แรกแดง
- ลาวัลย์ - ลควัลย์ - ชาววัง
- ห้าหม่าลีวราช - ไกรทอง - สวาหะ
- พระกาญจนบุรี - หนี่นหาญ - กรุงธนบุรี
- ขอนแก่น - ลพบุรี - แพรแก้ว
- บอมทอง - แหสมงอย - มังสุรมณีจักร
- กรุงเทพฯ - เชียงใหม่ - อินทรวชิ
- ตะเภาแก้ว - เมงกะบอง
- แหสมทอง - บุษณะสิมทิศ
- เมงจา - มังตรา
- นรบตี - พระนครศรีอยุธยา
- ชุนข้างกิมเลียง - ชุนข้างฉวาบฎีกา
- สกาหุกที - จะเลงกะโป
- คาวี - พิภก
- ระนอง - นครนายก

ส่วนไม้ทางประเทศที่มีลักษณะใกล้เคียงกันก็มี เช่น

- ไทฮูรบ - แพรงเพชร - แพร่วทโย
- อ่างา - ศกุนตลา
- แสงดาว - ไอฮูรบ
- ระบาย - เกลือบวสวาท

ศัพท์เฉพาะของโกสน

ในวงการโกสน มีศัพท์ที่ใช้เรียกกันโดยเฉพาะที่ควรทราบคือ

กระตุกใบ	คือเส็กกลางใบ
กัศกระตุก	คือสีใบที่กินไปคั่นแนวริมกระตุกใบ
กัศประจุ	คือสีที่กินตามพื้นใบเป็นจุด ๆ แต่ไม่ทั่ว
กัศรังฆวนถึงริม	คือสีที่กินจากริมกระตุกใบออกไปจนถึงสุดขอบใบหรือใกล้ขอบใบ
กัศริมถึงรังฆวน	คือสีที่กินจากขอบใบไปจนถึงแนวกระตุกใบ
กัศสี	คือลักษณะของสีที่กินเนื้อที่ของใบในรูปต่าง ๆ กัน หรือตำแหน่งของสีในใบ
ก้านใบ	คือส่วนที่ต่อจากกิ่งก้านหรือลำต้นจนถึงตัวใบ
จีบ	คือขอกใบตอนที่ขอบใบห่อเข้ามารวมกันอยู่ที่โคนใบ
จุค	คือสีต่าง ๆ ที่เป็นหยกเล็ก ๆ บนพื้นใบ
ขวางกิ่ง	คือระยะช่วงระหว่างกิ่งหนึ่งกับอีกกิ่งหนึ่ง
ช่วงลำต้น	คือระยะลำต้นตั้งแต่โคนสุดเหนือดินจนถึงกิ่งแรก
ชุก	คือการแตกกิ่งก้านหรือลำต้นที่ปักตัวพุ่งชะงักขึ้นไปทั้งกิ่งก้าน โลงไว้ ไม่มีใบที่ขอกหรือผลายกิ่งหรือหมแหรม หรือไม่มีใบ มีแต่ขอก ถือว่าเป็นโกสนที่สิ้นงาม
แนว	คือใบที่ปลายแยกออกเป็นสองแฉกในลักษณะต่าง ๆ กัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กะโทก	คือโคโนใบคอนส่วนกว้างที่สุดของส่วนล่างของใบ
แคบ	คือรอยสีข้าง บนพื้นใบในบริเวณแคบกว่าป้าย
ประ	คือจุดทราบดีเล็ก ๆ บนพื้นใบ
ป้าย	คือแผ่นแถบสีที่ทาบทาใบบริเวณกว้างบนพื้นใบ
เบ็ค	คือส่วนปลายของใบที่งอคล้ายปากเบ็ค
เบ็บ	คือปลายใบที่พับโค้งงอหรือขมุก
บน	คือรอบบนหรือรอบคลื่นข้างกระดูกใบ
ระยาง	คือใบย่อยจิวที่มีเส้นกิ่งต่อจากกระดูกใบตอนปลายยื่นออกมา นอกท้วใบ
รับบว	คือแนวริมกระดูกใบที่มักเป็นรอบบนหรือคลื่น
หู	คือขอบใบตอนล่างสุดอยู่ที่กะโทกใบลงมาทั้งสองข้างจน จรดก้านใบ

การปลูก บำรุงรักษา และขยายพันธุ์

การปลูก

การปลูกโกสนก็เหมือนกับการปลูกต้นไม้ทั่วไปจะต้องคำนึงถึงดินและอาหารในดินเป็นสิ่งสำคัญรองลงมาก็คือเรื่องของการวิธีการปลูก

ก. **ดินปลูก** ที่จริงโกสนเป็นไม้ที่ไม่สู้จะเลือกดินนัก แต่โดยมากก็ไม่ชอบดินเหนียวแน่นอึด หรือดินแฉะชุ่มเกินไป

คนที่ใช้ปลูกโกสนในสมัยก่อนมีวิธีใช้ดินขุยไผ่ หรือดินโคนคั่นกอไผ่ โดยนำดินนี้มาผสมด้วยใบไม้หญ้าแห้งแล้วเอา การใช้ดินปลูกตามกรรมวิธีนี้จะได้โกสนที่งาม ใบจะไม่หีสั่นสดชื่น

ปัจจุบันคนที่ใช้ปลูกโกสนในกระถางมักใช้ดินห้อง ร่องสวนหรือดินซีรอก หรือดินแฉ่งที่ชาวไร่ชาวสวนขุดจากโคลนหรือเลนห้อง ร่อง แล้วนำมาตากแห้งทำเป็นแฉ่ง ๆ ซาบ ดินร่องสวนเหล่านี้จะมีใบไม้หญ้า ใบทองหลาง ใบก้ามปูพุ่มดกที่มานานจึงกลายเป็นดินที่มีอาหารอันโอชะสำหรับโกสน แต่บางครั้งก็ใช้หญ้าไทรสับหมักกับโคลนในร่อง ร่องสวน แล้วนำไปตากทำเป็นแฉ่งก็ได้ นอกจากนี้ปัจจุบันมีผู้ผสมดินใส่สูงพลาสติกขายดินเหล่านี้ก็มีส่วนผสมของ ดินขุยไผ่ เปลือกถั่ว รุขะพร้าวซึ่งก็สามารถปลูกโกสนได้งามก็พอควร

ดินปลูกโกสนอาจใช้ปุ๋ยอินทรีย์ประเภทมูลสัตว์ มูลวัว ควาย หรือปุ๋ยเทศบาลผสมลงไปด้วย ก็จะทำให้โกสนเจริญเติบโตได้งามดี เช่นกันใบงามประเภทที่ใช้ดินผสม เป็นดินร่วนกับที่หมอส ทรายหยาบใบไม้ผสมกันเป็นดินปลูกโกสนก็ได้

ข. **อาหารในดิน** โกสนจำต้องอาศัยอาหารในดินบำรุงเลี้ยง เช่นเดียวกับต้นไม้อื่น ดังนั้นดินปลูกโกสนจึงต้องมีอาหาร แร่ธาตุที่สมบูรณ์เพียงพอ และพอเหมาะพอควร เพราะถ้าหากดินอุดมสมบูรณ์เกินไปโกสนก็จะเติบโตเร็วเกินขนาดจนเสียรูปทรงอันงาม กล่าวคือ ถึงจะยาวทะ-

ยานพุง ๖ ลูกขึ้น หรือคัมภีร์โกสนเรียกว่าชุก โกสนที่มีถึง ๖ ลูกจะเห็นแก๊งยาวแก๊งกาง ไม่หีบแน่นทำให้สูญเสียลักษณะอันสวยงามไป แต่ถ้ากินซากธาตุอาหารโกสนก็จะทิ้งในท้องร่อนหล่นหมดความงามไปเช่นกัน ดังนั้นจึงต้องคอยหมั่นดูแลรักษาสภาพความพอกของอาหารในกิน ไม้ให้ไม้มากหรือน้อยเกินไป

อาหารหรือแร่ธาตุที่อาจผสมลงในกินที่ปลูกโกสนนั้นมีหลายสิ่ง เช่น ใบทอง – หลาง ใบก้ามปู หญ้าไทร หญ้าแห้งที่ยุแล้ว มูลวัว ควายหรือมูลสัตว์อื่นที่ทิ้งไว้นานพอควรแล้วไม่ควรใช้มูลสัตว์สด ๆ นอกจากไม้เปลือกถั่ว เปลือกมะพร้าวสับเล็ก ๆ ชูมะพร้าว สำหรับเปลือกถั่ว นั้นควรล้างให้สะอาดคัวยามา เชื้อราก่อนเพราะเปลือกถั่วมักเกิดราเป็นอันตรายได้ง่าย ส่วน – เปลือกมะพร้าวและชูมะพร้าวนั้นก็ควรระวังไม่ให้ไม้มากเกินไปนัก เพราะทั้งเปลือกและชูมะพร้าว ให้นำมาทำกินแฉะรากโกสนเน่าได้ง่าย

ค. สูตรดินผสม สำหรับโกสนที่ปลูกในกระถางนั้น โขท้าวไปกินที่ปลูกหมักใช้ดินผสมที่มีสูตรอย่างกลาง ๆ อันประกอบด้วย

1. ดินร่วนตากแห้ง หรือดินชุบไผ่ หรือดินเผา ประมาณ 5 ส่วน
2. แกลบเหลืองหรือแกลบดำประมาณ 1 ส่วน
3. ชูมะพร้าว หรือเปลือกมะพร้าวสับเล็ก ๆ ประมาณ 1/2 ส่วน
4. ใบก้ามปู ใบทองหลาง หรือหญ้าไทรที่แห้งยุหึ่งแล้วประมาณ 1 ส่วน
5. เปลือกถั่วลิสงแห้งล้างขามาเชื้อราประมาณ 1 ส่วน
6. ปุ๋ยอินทรีย์ เช่นมูลวัวควาย หรือสัตว์อื่น หรือปุ๋ยเทศบาล ประมาณ 1/2 ส่วน

นำส่วนผสมต่าง ๆ ที่กล่าวมาผสมเคล้าให้เข้ากัน แล้วจึงนำไปปลูก สูตรดินผสมที่กล่าวนี้เป็นสูตรอย่างคร่าว ๆ ทัวไป อาจอีกหุ่่นเปลี่ยนแปลงได้ตามสมควร

เคมีผู้ทดลองปลูกโกสนในกระถางด้วยแกลบสคสีเหลืองผสมชูมะพร้าวกับปุ๋ยเทศบาลก็ได้ผลดี เพราะแกลบเหลืองทำให้ระบายน้ำได้ดี

วิธีปลูก

การปลูกโกสเมื่ออยู่ 2 ลักษณะ คือปลูกในกระถางและปลูกลงดินในแปลงหรือร่องสวน

ก. การปลูกในกระถาง การปลูกโกสนในกระถาง เริ่มแรกอาจปลูกจากกิ่งทอนหรือกิ่งปักชำไว้ซึ่งทนต่อข้ง เล็กอ่อนแอ กระถางที่ปลูกในระยะแรกนี้ควรเป็นกระถาง เล็ก ๆ พอ — เหมาะกับขนาดของโกสน ส่วนการปลูกโกสนในระยะที่โกสนโตแล้ว ต้องย้าย เปลี่ยนกระถาง เพื่อให้เหมาะกับขนาดของโกสน ก็ใช้กระถางที่ใหญ่ขึ้นกระถางที่ปลูกควรมีรูที่กระถางที่ใหญ่พอควร ใช้กระเบื้องแตกปึกๆ แต่ต้องปล่อยให้ระบายออกได้ควรรองก้นกระถางด้วยหญ้าไทรแห้งหยาบ ๆ หรือเปลือกมะพร้าวสับ หรือเปลือกถั่วหยาบๆ ด้วยเพื่อกันดินลงไปอุดรูกระถาง

การปลูกกิ่งทอนลง กระถาง ควรตัดเชือกและแก๊วใบของแห้งที่พันโคนกิ่ง ทอนออกเสียก่อน แล้วจึงนำลงปลูกในกระถางดินผสมเพื่อให้รากที่แตกเจริญเติบโตสะดวก การปลูกควรวาง โคนกิ่ง ทอนที่ออกรากแล้วลง เบา ๆ ไม่ให้ลึกหรือตื้นนัก ภาะให้ขุดกลาง ๆ ความลึกของกระถางแล้วจึง ค่อย ๆ ถมดินให้ชิดโคนกิ่ง เหลือให้เห็นก้นมะพร้าวที่หุ้มโคนกิ่งอยู่เหนือดินเล็กน้อย เพื่อให้รากได้ รับอากาศถ่ายเทบ้าง แล้วนำไม้มาปักผูกกิ่งกับไม้ให้แน่นพันโยกคลอน จากนั้นก็รดน้ำให้ชุ่ม แล้วนำ ไม้ไว้ในที่ร่มรำไร เมื่อยอดเริ่มแตกแสดงว่ารากเติบโตพอควรแล้ว จึงค่อย ๆ นำออกสู่แสงสว่าง หรือแสงแดดให้มากขึ้น

เมื่อปลูกโกสนในกระถาง ขณะที่โกสนออกรากเจริญพอควรแล้วอาจใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ย คอกหมักแช่น้ำ แล้วนำน้ำที่หมักผสมน้ำรดในกระถางบ้าง

ข. การปลูกลงดิน โกสนที่จะปลูกลงดินนั้น ควรเป็นโกสนพันธุ์ที่มีใบใหญ่ ใบยาว แข็งแรง และมีขนาดโตพอสมควรแล้ว ส่วนเมามากก็เป็นโกสนที่เจริญเติบโตในกระถางขนาดใหญ่จนล้น กระถางแล้ว บางที่มีผู้ที่ปลูกโกสนในกระถางมีกรขนาดใหญ่จนสูงมากแล้ว จึงไคนำมาลงดินเพื่อให้ โกสนมีขนาดสูงใหญ่ยิ่งขึ้น การปลูกควรขุดหลุมให้กว้างประมาณ 20 นิ้ว หรืออาจขุดร่องให้สูงราว 12 นิ้ว ใส่ใบทองหลาง ใบก้ามปู หญ้าแห้งที่ยุบแห้งแล้วกันหลุมสลับกับดินและ เอียงปุ๋ย หรือจะนำใบไม้

หญ้าแห้ง และปุ๋ยมาเคล้าผสมกันแล้วปลูกก็ได้ ควรเว้นระยะห่างระหว่างต้นต่อต้นประมาณ 1 เมตร ข้อสำคัญคืออย่าให้ดินถูกน้ำท่วมแช่อยู่นาน

การผสมพันธุ์และเพาะเมล็ด

คนส่วนมากมักจะหลงใหลในความแพรวพราวของใบโกสน เสียจนไม่ค่อยได้สังเกตดูกระบวนการผสมพันธุ์ของโกสนที่เกิดขึ้นใกล้ๆ กับสายตาวเรานั้นเอง

โกสนพันธุ์ใหม่ในปัจจุบันนี้ ส่วนใหญ่ก็เกิดจากการผสมพันธุ์จากเมล็ดของโกสนโลกเก่านั่นเอง การผสม พันธุ์อาจเกิดจากมนุษย์จัดผสมให้ เมื่อติดเมล็ดแล้วก็นำไปเพาะ หรืออาจเกิดจากการผสมพันธุ์เอง โดยธรรมชาติ โดยอาศัยลมแมลงนำพา เรณูตัวผู้มาใส่ในดอกตัวเมียจนติดเมล็ดเอง เมื่อเมล็ดแก่ก็ร่วงหล่นแล้วงอกเป็นพันธุ์โกสนใหม่ขึ้น

คนไทยรู้จักและเคยชินกับการผสมพันธุ์โกสนมานานแล้ว เกิมก็อาศัยเก็บเมล็ดที่เกิดจากการผสมพันธุ์โดยธรรมชาติจาก มก แมลง แล้วนำมาเพาะ ต่อมาก็หาทางช่วยผสมเกษรตัวผู้ให้กับดอกเกษรตัวเมีย เมื่อเกิดเมล็ดจึงได้นำมาเพาะขยายพันธุ์จนได้ คัก เลือกต้นที่มีลักษณะดีงามแปลกตาไว้ แล้วตั้งชื่อใหม่ นำมาประกวดประชันกัน เป็นการช่วยให้นักผสมพันธุ์โกสนใหม่ๆ ออกมาเรื่อยๆ ส่วนลูกผสมพันธุ์ใดไม่ใกล้เคียงที่ถึงงานสมอารมณ์ที่มันหมายใจไว้ก็หอกทิ้งให้สิ้นสูญไป การผสมโกสนอาจผสมข้ามพันธุ์กัน โดยนำเรณูเกษรตัวผู้พันธุ์หนึ่งมาใส่ในดอกตัวเมียของอีกพันธุ์หนึ่งเพื่อให้ได้พันธุ์ใหม่ที่แปลกตา หรือดีกว่าพันธุ์พ่อแม่เกิม

โดยที่ดอกเกษรตัวผู้และดอกเกษรตัวเมียของโกสนในยอดของต้นเดียวกันจะบานไม่พร้อมกัน ดอกเกษรตัวเมียจะบานก่อนจากโคนช่อไปถึงปลายจนหมดราว 3 - 4 วัน ต่อจากนั้นดอกเกษรตัวผู้จึงจะเริ่มบานด้วยเหตุนี้โอกาสที่จะให้ดอกเกษรตัวผู้ดอกเกษรตัวเมียที่อยู่บนยอดเดียวกันผสมพันธุ์กันจึงเป็นการยากยิ่งหรือ เป็นไปไม่ได้เลย นอกจากจะเป็น โกสนที่มีกิ่งมาก และออกดอกพร้อมกันในกิ่งกึ่งกัน ดอกเกษรตัวผู้ของอีกกิ่งหนึ่งหีบานแล้วจะมีโอกาสได้ผสมพันธุ์กับดอกเกษรตัวเมียที่เพิ่งเริ่มบานในอีกกิ่งหนึ่ง

คอกเกอร์ตัวเมียจะหลังขึ้นน้ำเหนียว ๆ ชนิดหนึ่งออกมา ซึ่งอาจเห็นได้ชัดในคอนเข้าของวันที่ 3 หลังจากที่คอกแยกสืบรูปสัณออก ซึ่งบางครั้งคอกเกอร์ตัวเมียจะหลังน้ำเชื้อนี้ออกมามาก กระทั่งไหลเยิ้มออกมาเป็นหยดเล็ก ๆ เป็นผลึกใสคล้ายน้ำค้าง น้ำเชื้อเหนียวนี้จะเป็นเสมือนกับกักที่เฝ้ารอคอยให้เรณูคอกเกอร์ตัวผู้มาติด

เป็นที่น่าสังเกตว่า น้ำเชื้อจากคอกเกอร์ตัวเมียมมีส่วนผสมของน้ำตาลสูง แต่กระนั้นบางทีแมลง ผึ้ง แมลงภู่ หรือผีเสื้อก็อาจจะเผลอเสีย ไม่โยกคอกเกอร์ที่จะช่วยประสานขบวนการของธรรมชาติให้สำเร็จผล มกคอกเกอร์เหมือนจะชื่นชมกับน้ำหวานที่คอกเกอร์ตัวเมียหลังออกมามาก มกจึงได้ชื่อว่าเป็นผู้อาสาสมัครหรือนักผสมพันธุ์โกสนตัวยงที่เกี้ยว

โดยทั่วไปคอกเกอร์โกสนจะเริ่มบานตั้งแต่เย็นประมาณ 17.00 น. ไปจนกระทั่งถึงเช้า 7.00 น. คอกเกอร์บานแล้วจะอยู่ได้ประมาณ 2 - 3 วันก็ล่วงหล่นไป วิธีผสมพันธุ์โกสนก็คือคอกเกอร์ตัวเมียจะเริ่มบานในวันไหน (มีไขคอกเกอร์บานในวันก่อน ๆ มาแล้ว) มาใส่ตรงกลางคอกเกอร์ตัวเมียที่เปิดอ้าอยู่

ข้อแนะนำที่คิดว่าจะเป็นประโยชน์ในการเพิ่มโอกาสที่จะผสมพันธุ์โกสนได้สำเร็จคือ

- ก. คอกเกอร์ตัวเมียพร้อมที่จะรับเรณูคอกเกอร์ตัวผู้ เมื่อคอกเกอร์ตัวเมียเปิดอ้าเต็มที่แล้ว
- ข. การทดลองว่าคอกเกอร์ตัวผู้พร้อมที่จะใช้ผสมพันธุ์แล้วหรือไม่ ให้เคาะที่คอกเกอร์ตัวผู้แล้วไขมือรอง หากมีเรณูสีเหลืองหล่นลงมาในมือ ภาวก็หมายความว่า จะนำเรณูนั้นไปใส่ในคอกเกอร์ตัวเมียได้อย่างดีแล้ว
- ค. เวลาที่ดีที่สุดที่จะผสมพันธุ์โกสนคือ คอนเข้าครู่เมื่อยังมีน้ำค้างอยู่บนคอกไม้ เรณูจะเกาะติดกับคอกเกอร์ตัวเมียได้ดี เมื่อคอกเกอร์ตัวเมียมีความชื้นเล็กน้อย แต่บางท่านก็ว่าควรผสมพันธุ์คอกเกอร์กลางคืนราว 4 ทุ่มจะได้ผลดีเช่นกัน

เมื่อคอกเกอร์ตัวเมียได้รับการผสมพันธุ์สำเร็จ รังไข่ซึ่งอยู่ที่ฐานของกลีบคอกจะเริ่ม

โกฐินภายใน 7 - 8 วันหลังจากที่ได้รับรอยจากคอกเกสรตัวผู้แล้ว คอกเกสรตัวเมียจะไม่ร่วงและเจริญเติบโตขึ้นจนกลายเป็นผลสีเขียวอ่อน ขนาดเท่าเมล็ดพริกไทย ผลแก่จะเป็นสีม่วงดำ ซึ่งจะใช้เวลาประมาณ 30 วัน ผลที่แก่แล้วนี้จะแห้งแล้วแตก คีคเมล็ดกระเด็นไป ฉะนั้นเพื่อมิให้เมล็ดกระเด็นหายไปเสีย เมื่อผลแก่แล้วควรรีบใช้ถุงพลาสติกหุ้มไว้ หรือเมื่อเห็นผลแก่เต็มที่จนแห้งแล้วควรรีบเก็บเสียก่อนที่ผลจะแตกและคีคเมล็ดออกไป ผลหนึ่ง ๆ จะมีเมล็ดราว 1 - 3 เมล็ด เมื่อได้เมล็ดแล้วควรรีบนำไปเพาะทันทีไม่ควรทิ้งไว้นานเพราะเมล็ดจะฝ่อเสียก่อน

การเพาะเมล็ด จะต้องเตรียมกระบะหรือกระถางแบน ๆ ปิดรูกับกระถางด้วยกระดาษหรือใส่ดินตากแห้งร่วน ๆ หรือแกลบคั่วอย่าให้ลมกระถาง แล้วนำเมล็ดโกสนมาวางเว้นระยะห่างกันประมาณ 5 ซม. กคเบา ๆ แต่ไม่ควรให้จมน้ำหรือแกลบจนมิด รคน้ำเบา ๆ พอชุ่มแล้วนำกระบะหรือกระถางไปห่อล่อน้ำไว้ เพื่อให้มีความชุ่มชื้นและกั้นกรบถวน ควรพ่นกันกระบะหรือกระถางให้อยู่เหนือระดับน้ำเล็กน้อย ไม่ควรให้เข้าน้ำเพราะจะทำให้กินหรือแกลบในกระถางคูกน้ำขึ้นมาจนและเกินไป อาจทำให้เมล็ดเน่าได้ จากบันทึกนักกระถางโกสนมาปลูกไว้ราว 1 สัปดาห์เมล็ดก็จะงอกจึงค่อยเปิดกระถางออก เมื่อโกสนแตกใบสัก 3 - 4 ใบก็แยกใส่กระถางเล็ก ๆ ต้นละกระถางคอยเอาใจใส่บำรุงเลี้ยงต่อไปจนโกสนนั้นเจริญงาม

โรคและแมลงศัตรูของโกสน

นักนิยมโกสนมักถูกใจรักในความงามจนขาดความระวังระไวในอันตรายจากโรคและแมลงที่มากอยบ่อนทำลายโกสนที่ปลูกเลี้ยงไว้อยู่เสมอ มีหลายคนคิดว่าโกสนไม่สู้จะมีโรคหรือแมลงรบกวนนัก ซึ่งไม่เป็นความจริงและก็มีหลายคนกล่าวว่าการที่โกสนที่เขารักปลอดภัยจากศัตรูนั้น เป็นความปิติใจอย่างที่สุดของเขา ที่จริงใบของโกสนเชื้ออานวยต่อการซ่อนตัวของศัตรูที่กล่าวนั้นอย่างยิ่ง เมื่อถูกศัตรูโจมตี โกสนจะเสียหายอย่างน่าใจหาย และภัยร้ายนั้นก็เป็นตัวอยู่เงิบ ๆ ง่าย ๆ ความหลิมณูของใบโกสนนั่นเอง

ในฤดูฝน สายฝนจะช่วยชำระล้างขับไล่ศัตรูของโกสนไปได้บ้าง แต่พอถึงฤดูร้อนโรค

และแมลงจะฉี้อโอกาสเข้าทำลายบ้างหนัก ๆ ฤดูร้อนจึง เป็นกาลเวลาที่ผู้รักโกสนจะต้องคอยระวังและระวังภัยให้แกโกสนอย่างใกล้ชิด เมื่อคะหน้ำในอันทรายจากศัตรูของโกสนเช่นนี้แล้ว ก็ควรใช้การสำรวจดูรูปร่างหน้าตาของศัตรูที่กล่าวนั้นเพื่อหาทางป้องกันและกำจัดต่อไป

ก. โรค

โรคที่สำคัญที่เกิดแก่โกสนได้แก่

1. โรคเน่าโคนกิน (Damping off) อาการคือ โคนก้นโกสนเหนือดินจะชุ่มน้ำ เปื่อยเน่า ทั้งนี้เกิดจากการให้น้ำแก่โกสนมากเกินไปจนน้ำไม่ระบายทำให้ดินแฉะ ถ้าพบในระยะแรก ๆ ก็ต้องเปลี่ยนดินทันที ใช้ดินปลูกที่โปร่ง เช่น เข็มแกลบ ใบทองหลาง เปลือกถั่วในดินและลดการให้น้ำลงแก่โคนก้นเน่าจนและแล้วก็เหลือแก่

2. โรครากเน่า อาการคือ โกสนจะสอผองอยู่เป็นวันแล้วจะค่อย ๆ กลายเป็นสีเหลือง หลังจากนั้นจะร่วงตรงแก่โคนก้นขึ้นไป สาเหตุก็เกิดจากการให้น้ำมากเกินไปจนน้ำแฉะเช่นกัน ทางแก้ก็คือรีบเปลี่ยนดินให้โปร่งใหม่การระบายน้ำที่ดีขึ้น และลดการให้น้ำลง เมื่อพบรากเน่าของศัตรูก็ยังไม่ให้ลงมากเมื่อเปลี่ยนดินแล้วควรเขย่าดูทาสติกไว้จนกว่าจะแห้งตัวได้

3. โรคเชื้อรา มักจะเกิดแก่โกสนที่ปลูกใหม่จากกิ่งตอนหรือการปักชำ เชื้อราอาจเกิดแถวโคนลำต้น ถ้าไม่รีบแก้ไข เชื้อราจะทำลายต้นจนตาย เมื่อพบโรคนี้ก็ต้องรีบกำจัดรากเน่าทิ้งไปแช่ในน้ำผสมยาแก้เชื้อรา แล้วจึงปลูกในดินใหม่

4. โรคใบไหม้ โกสนจะมีรอยไหม้สีน้ำตาลแดงเป็นหย่อม ๆ บนใบ แล้วลุกลามไปตามใบอื่น ๆ ทั้งต้น รวมทั้งต้นอื่น ๆ ด้วย เมื่อพบควรรีบเด็ดใบทิ้งไม่ให้โรคขยายตัว แล้วฉีดยาแก้เชื้อรากำจัดและป้องกันด้วย

ข. แมลง

แมลงที่ชอบรบกวนทำลายโกสนได้แก่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. หนอนผีเสื้อ ผีเสื้อชนิดต่าง ๆ ขยายมาไ้ทั้งไว้ตามใบโกสนที่เป็นชอกเป็นมุมหรือใบที่ซ้อนทับกันเมื่อไ้เริ่มกลายเป็นตัวหนอนสีเขียวหรือสีน้ำตาลอ่อนหนอนนั้นจะ ซักใบเป็นรังไข่สีขาวแล้วกัดกินใบโกสนเป็นอาหาร ทำให้ใบขาดท่อนเป็นรอยเสียหายมาก ควรหมั่นสำรวจและเมื่อพบให้รีบทำลาย และคอยหมั่นฉีดยาฆ่าแมลงป้องกันไว้

2. เพลี้ยไฟ (Thrips) เพลี้ยไฟเป็นแมลงตัวเล็ก ๆ ตัวอ่อนสีน้ำตาล ตัวแก่สีน้ำตาล คูกกินน้ำเลี้ยงจากใบโกสนทำให้ใบแห้งคล้ายถูกไฟ หากแพร่ขยายไปทั้ง ต้นก็อาจทำให้โกสนตายได้ การกำจัดให้ตัดใบที่มี เพลี้ยกัดกินทิ้งแล้วฉีดยาฆ่าแมลงป้องกัน

3. เพลี้ยแป้ง (Mealy bugs) เพลี้ยชนิดนี้คูกกินน้ำเลี้ยง และมักเกาะตามโคนกิ่งก้านใบ มองเห็นเป็นสีขาวเหมือนแป้ง เมื่อไ้จะมีน้ำเมือกสีเหลืองหรือแดงออกมา เมื่อพบควรรีบเช็ดออกทิ้งหรือฉีดทิ้ง แล้วใช้ยาฆ่าแมลงฉีด

4. เพลี้ยแกลมหรือเพลี้ยหอย (Scale insects) เพลี้ยชนิดนี้มอง เห็นเป็นสีน้ำตาลเกาะอยู่ตามใบและลำต้น คูกกินน้ำเลี้ยงโกสน ทำให้โกสนแห้งเฉา ไม่เติบโตและอาจตายได้ การปราบใช้ยาฆ่าแมลงฉีดตามใบและต้น หรือใช้ยาชนิดคูกกินไรโบโคนกัน มิฉะนั้นก็อาจใช้ผงซักฟอกผสมน้ำเจือจางฉีดให้ทั่ว

5. แมงมุมแดงหรือไรแดง (Red Spider of Mite) เป็นศัตรูที่ร้ายกาจของโกสนตามันเกาะกินต้นหรือใบเมื่อใดแล้ว ไม่รีบกำจัดเสียไ้จะเป็นสีน้ำตาลแล้วก็ร่วงไป แมงมุมหรือไรแดงนี้จะเกาะคูกกินน้ำเลี้ยงโกสนอยู่ใต้ใบ มองเห็นเป็นสีน้ำตาลไหม้เมื่อไ้มีอยู่ถูกใต้ใบจะมองเห็นเป็นรอยเลือดสีแดงหรือสีม่วงแดงอาจพบการขยายฆ่าแมลงฉีดหรือโรยยาโคนกันทันที ไม่ควรปล่อยทิ้งไว้ บางทีไรพวกนี้ก็จะสร้างใยคล้ายแมงมุมขึ้นทั่ว แมงมุมหรือไรแดงพวกนี้มักอยู่ตามใต้ใบที่แก่แล้ว ไม่คอยพบว่าอยู่ตามใบที่แตกใหม่หรือใบอ่อน

นอกจากนี้กล่าวแล้ว ยังมีแมลงที่คอยทำอันตรายแก่โกสนได้อีกหลายชนิด เช่น พวก ตั๊กแตน มด มวน เบริ้นคัน แต่ไม่สู้จะพบเห็นมากนัก

การดูแลบำรุงรักษา

ที่จริงแล้วโกสนเป็นพันธุ์ไม้ที่เลี้ยงง่าย ไม่ยากแก่การดูแลรักษามากนัก แต่ก็ต้องรู้จักลักษณะนิสัยของโกสนพอสมควร หากปลูกเลี้ยงให้ถูกต้องลักษณะนิสัย และได้รับการดูแลความชื้นแล้ว โกสนจะเจริญงอกงามอย่างรวดเร็ว การดูแลบำรุงรักษาโกสนโดยทั่วไปมี

1. การให้น้ำ โดยปกติควรรดน้ำโกสนทุกวันวันละครั้ง อาจเป็นเช้าหรือตอนเย็น แต่ที่จริงแล้วควรเป็นตอนเช้า เพื่อโกสนจะได้คายน้ำขึ้นไปสู่ใบที่อาศัย แสงสว่างช่วยปรุงอาหารการให้น้ำ ควรให้พอสมควร ถ้าให้น้ำมากเกินไปจนดินแฉะชุ่มน้ำ น้ำซึ่งอยู่ในกระถาง จะทำให้รากเน่า ใบโกสนจะดูเหี่ยว แล้วจะทิ้งใบทิ้งแก่โคนขึ้นไป ถ้าพบอาการของโกสนเช่นนี้ ต้องรีบรื้อกระถางเปลี่ยนดินโดยเร็วแล้วให้น้ำโกสนใหม่พอ ใบโกสนก็จะสดชื่นเขียวชอุ่มได้ กรณีนี้ก็ต้องให้น้ำเพิ่ม

2. การระบายน้ำ การระบายน้ำเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่ง โกสนไม่ชอบความชุ่มและการปลูกไม่ว่าลงในหรือในกระถาง จึงต้องมีการระบายน้ำที่ดี มิฉะนั้นจะทำให้รากชงักงันและเน่าหรือคอบ ๆ เเฉาไม่ร่วงแล้วก็ทยอย ๆ ไรก็ทิ้ง โกสนไม่ชอบความแห้งแล้ง คั้นนั้นในฤดูร้อนที่อากาศแห้ง ควรให้น้ำโกสนให้ชุ่มชื้นอยู่เสมอ แต่ไม่ให้น้ำจนน้ำแฉะ ถ้าเห็นโกสนใบสดดูเหี่ยว ควรตรวจสอบดิน ซึ่งต้องอาจเปลี่ยนดินในกระถางใหม่เพราะดินอาจแน่นน้ำจึงไม่ระบายหรือดินนั้นก็น้ำไม่ลงไปถึงก้นกระถางได้

3. การให้แสงสว่าง แสงสว่างเป็นเรื่องสำคัญอีกประการหนึ่งในการเลี้ยงโกสน เพื่อให้ใบโกสนมีใบที่มีสีสวยงาม หากโกสนไม่ได้รับแสงสว่างเพียงพอรูปร่างหรือสีของใบจะแปรเปลี่ยนเพี้ยนผิดไปได้ เช่นเป็นใบคิมไม่ออกสีเลย กระนั้นก็ดี โกสนชนิดที่ใบบาง หรือลูกกลมใหม่ที่บังไม่เคยชินต่อสภาพแวดล้อมนัก ก็ไม่ควรให้ถูกแสงแดดตลอดทั้งวัน เพราะจะทำให้ใบไหม้หรือสีคล้ำผิดไปได้ ดูแลปลูกโกสนเพื่อเช่าประกวดหรือผู้ที่พิถีพิถันบางราย จะคอยหมุนกระถางให้ได้รับแสงสว่างสลับเปลี่ยนกันโดยทั่วถึงตลอดทุกด้านของลำต้น เพื่อให้ใบเจริญเติบโตหนาและออกสีเสมอกันทุกใบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสงแดดในระหว่างช่วง เช้าตั้งแต่ 7.00 – 11.00 น. เหมาะที่สุดแก่โกสนหลังจากนั้นแสงแดดจะกล้ำจืดเกินไปสำหรับโกสน จึงควรจะให้ร่มเงาหรือสิ่งกำบังแก่โกสนในระหว่างเวลาตั้งแต่ 11.00 น. ไปแล้วบ้าง โกสนที่มีใบหนา มีพุ่มแน่นทึบ จะสามารถทนต่อแสงแดดได้ดีกว่าโกสนชนิดใบบาง หรือมีพุ่มโปร่ง ฉะนั้นโกสนที่มีใบหนาอาจให้แดดแก่ประมาณ 60 – 80% ส่วนโกสนใบบางควรให้แดดเพียงประมาณ 40 – 60%

4. การให้ความชุ่มชื้นในอากาศ โกสนเป็นไม้ที่ชอบความชื้นในอากาศค่อนข้างสูง จะเห็นได้ว่าโกสนที่ปลูกตามสวนแนววงกรวย หรือข้างบันได ซึ่งมีต้นไม้มาก โกสนจะเจริญงอกงาม ส่วนโกสนที่ปลูกเลี้ยงกันในเมืองที่มีฝน ร้อน ฤดูแล้งเป็นคอนกรีต ขาดความชุ่มชื้น โกสนไม้สูงจะเจริญเติบโตคงความชื้น ฉะนั้นโกสนที่ปลูกอยู่ในที่ที่แฉะลมไปช่วยคอนกรีต จึงควรจะมีไม้ใหญ่ให้ร่มเงาบังแดดและถ่ายเทความชุ่มชื้นในอากาศให้แก่โกสนด้วย

5. การให้ปุ๋ย โกสนที่เจริญงอกงามแล้ว การให้ปุ๋ยก็ยังไม่จำเป็นในช่วงระยะหนึ่ง เพราะถ้าให้ปุ๋ยมากเกินไปแล้วโกสนจะงอกงามจนเสียรูปทรง เช่น กิ่งยาวพุ่ม ชะลู่ที่เรียกว่า "ชุก" อย่างไรก็ดีในช่วงระยะ 3 เดือนหรือ 6 เดือน ก็ควรเพิ่มอาหารในดินให้แก่โกสนบ้าง เพื่อทดแทนอาหารที่ค่อย ๆ หมดไป ปุ๋ยที่ให้อาจเป็นปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยเทศบาล โดยนำปุ๋ยนั้นมาแช่น้ำหมักไว้ แล้วผสมกับน้ำธรรมดาหรือฉีดยาปุ๋ยก็กล่าวบาง ๆ รอบโคน การให้ปุ๋ยพิเศษหรือปุ๋ยเคมีที่มีธาตุอาหารครบถ้วนนั้น ควรให้เป็นปุ๋ยน้ำอย่างเจือจาง ปัจจุบันมีปุ๋ยใหม่ ๆ ที่ละลายช้าบางชนิด ก็อาจใช้ปุ๋ยนั้นโรยบริเวณรอบโคนไว้โดยไม่ต้องให้ปุ๋ยบ่อย ๆ

6. การกำจัดวัชพืช ในกระถางหรือในบริเวณรอบ ๆ ต้นโกสนอาจจะมีวัชพืชหรือหญ้าที่เข้ามาคอยแย่งอาหารจากโกสน จึงต้องคอยหมั่นตรวจคราอยู่เสมอ เมื่อพบเห็นก็ควรรีบถอนทิ้งเสียไม่ควรปล่อยให้วัชพืชเหล่านั้นคอยรบกวนโกสนที่ปลูกไว้

7. การรักษาค่าของโกสน โกสนก็เช่นเดียวกับพันธุ์ไม้อื่น ที่มีทั้งโรคและแมลงรบกวนทำลายอยู่เสมอ เนื่องจากโกสนมีใบเล็ก ใบเกลี้ยง ใบหนา มีรอยพับคาง ๆ มดก แมลงชอบไป

ไซ้ทิ้งไว้ แล้วเขี่ยโคชั้นเป็นคั่วหนอนทำรังตามซอกมุมเหล่านั้น ถ้าหนอนมักจะกักกินใบเป็นอาหาร ทำให้ใบแห้งเหี่ยว จึงต้องคอยตรวจตราใบโกสนอยู่เสมอ ถ้าพบความผิดปกติ ก็ต้องไขว้เข้าจับปล้องกันหรือทำลายเสีย นอกจากเรื่องแมลงชนิดโรค เชื้อรา เพลี้ยท่าง ๆ ที่เป็นศัตรูของโกสนซึ่งจะคอยหมั่นดูแล เมื่อพบเห็นก็ต้องรีบหาทางกำจัดเสียทันที ทั้งนี้จะได้อีกกล่าวถึงต่อไปในเรื่องโรคและแมลงของโกสน

8. การเปลี่ยนแปลงใบและทรงต้น โกสนที่ปลูกเลี้ยงในระยะแรก ๆ จะอยู่ในกระถางเล็กก่อน เมื่อโกสนเติบโตใหญ่ขึ้น ก็ต้องคอย ๆ เปลี่ยนกระถางให้ใหญ่ขึ้นตามขนาดของโกสน ถ้าโกสนโตใหญ่มาก ก็อาจเปลี่ยนเป็นปลูกในกระถางมังกรขนาดใหญ่ หรือฉิมฉิมนั้นก็ค่อนข้างดี อนึ่งโกสนที่ปลูกอยู่ในกระถางนาน ๆ นั้น ดินจะอัดกันแน่นทำให้รากเดินไม่สะดวก รดน้ำไม่ลงไปถึงก้นกระถาง หรือการระบายน้ำก้นกระถางไม่ดี ทำให้โกสนชะงักงันหรือเหี่ยวเฉา หรืออาจถึงตายได้ ฉะนั้นในระยะ 6 เดือนถึง 1 ปี จึงควรเปลี่ยนดิน เพิ่มอาหารในดินทำให้ดินโปร่งขึ้นแก่โกสน โกสนก็จะเจริญงอกงามต่อไปได้

9. การตัดแต่งกิ่ง โกสนไม่ว่าจะปลูกในกระถางหรือปลูกลงดิน บ่มเจริญเติบโตแตกกิ่งก้านสาขาสูงใหญ่ขึ้น จึงควรใช้การตัดแต่งกิ่งให้โครูปทรง เป็นพุ่มที่สวยงาม ไม่ควรปล่อยให้ทึบสูงชะลูด การตัดแต่งกิ่งให้โครูปทรง ควรตัดกิ่งแก่แห้งออก เพื่อให้กิ่งแตกแขนงแตกใบใหม่ ยอดที่สูง ชะลูดก็ควรถอนหรือตัดลงให้แตกกิ่งแตกใบเช่นกัน

10. การบำรุงรักษาเมื่อจะส่งโกสนเข้าประกวด การปลูกโกสนให้สวยงามเพื่อส่งเข้าประกวดนั้นจำต้องให้การดูแลบำรุงรักษาอย่างใกล้ชิดมากกว่าปกติทั้งในเรื่องการให้น้ำ การใหญ่ปุ๋ย ความชุ่มชื้นและแสงสว่างให้พอเหมาะพอดีแก่ความต้องการของโกสน เพราะโกสนที่จะส่งเข้าประกวดจะต้องรักษาทั้งรูปทรง ลำต้นให้ตั้งตรงไม่เอนเอียง คกลอ บิดเบี้ยว หักใบก็จะต้องออกให้ส่วนได้จังหวะในช่วงระยะระหว่างก้านใบ ใบต้องไม่เว้าแห้งเพราะแมลงโรคและศัตรูของโกสนหรือเปียกน้ำหยดจนน้ำกัดเป็นรอย แต่การดูแลที่ดีมีอันโคโยใกล้ชิดนี้คงไม่อาจกระทำแก่โกสนได้ทุกวันนี้ อาจเลือกทำเฉพาะโกสนชั้นฝีมือระดั เพื่อหวังที่จะให้เป็นการประกวดเท่านั้น

การขยายพันธุ์

การขยายพันธุ์ของโกสนทำได้ไม่ยาก มีหลายวิธีด้วยกัน แต่อาจแยกเป็นกระบวนการใหญ่ ๆ ได้ 2 กระบวนการ คือ

1. การขยายพันธุ์โดยเมล็ด ซึ่งต้องอาศัย คน มด แมลง น้ำ ลม เป็นเครื่องช่วย
2. การขยายพันธุ์โดยส่วนอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เมล็ดเท่าที่นิยมกระทำกันอยู่ทั่วไป

- ก. การตอน (Marcottage)
- ข. การปักชำ (Cutting)
- ค. การเสียบยอดหรือทอกิ่ง (Grafting)
- ง. การกีดกา (Budding)
- จ. การเทียบกิ่ง (Inarching)

การตอน

การตอนเป็นวิธีการขยายพันธุ์โกสนที่ง่าย และได้ผลที่สุด แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ การตอนยอด และการตอนกิ่ง

การตอนโกสนจากยอดหรือทอนั้นจะ ได้โกสนที่โตเร็ว แข็งแรงกว่าการตอนกิ่ง ทั้งรูปทรงของต้นที่ตอนจากยอดจะงอกงามกว่าด้วย ถ้าพิจารณาที่จะได้โกสนเป็นลำต้นเดี่ยว เพื่อปลูก — เลี้ยง ก็ต้อง เลือกตอนจากยอดที่ไม่มีกิ่งแยก แต่ถ้าต้องการจะได้โกสนเป็นพุ่มแตกกิ่งก้านสาขา ก็ต้อง เลือกตอนโคนกิ่งที่มีแขนง แยกแผ่ออกที่ได้สัดส่วนอันดี

เมื่อเลือกยอดหรือกิ่ง ได้แล้ว ก็ใช้มีดควั่นเปลือกออกให้เป็นแผลยาว เท่ากับราวเส้นผ่าศูนย์กลางของลำยอดหรือกิ่ง หรือยาวกว่าเล็กน้อย ชูคเมือกให้พอกใช้ผ้าชุบน้ำอุ่นคลุมให้เมือกพอกใช้คินพอกจนแผลให้โผล่ที่จะทาน้ำหนักได้ แล้วใช้ก้ามมะพร้าวห่อหุ้ม ใช้ตอกหรือเชือกพลาสติกมัดเป็นเปราะหุ้มท้าย หรือกลางด้วย มีบิให้แน่นพอควร รดน้ำให้โชก แล้วใช้ใบตองแห้ง

หรือพลาสติกยาง ๆ ห่อเพื่อรักษาความชุ่มชื้น ต้องคอยหมั่นคอยย่ำให้ส่วนที่คอนไว้นั้นแห้ง เมื่อแตก รากแล้วก็ตัดมาชำในกระถางซึ่ง จะต้องมีหลักปักยึดลำต้นให้ตรง และช่วยพรมน้ำให้ลำต้นงอแง

การตอนชำใดทุกฤดูกาล แต่ช่วง เวลาที่เหมาะสมที่สุดคือตอนต้นฤดูฝนเพื่อไม่ต้อง เป็นภาระ หนักในการดูแลรดน้ำหรือไถน้ำ เพื่อถึงตอนจะโตมีความชุ่มชื้นพอที่จะแตกรากได้

การปักชำ

การปักชำมักใช้กับการขยายพันธุ์โกสนจำนวนมาก การปักชำได้ผลไม่สู้แน่นอนเท่ากับการตอน แต่ปัจจุบันมีวิธีการปักชำแบบใหม่ ๆ ที่ทำให้การปักชำได้ประสบความสำเร็จสูงขึ้น และใบไม่ร่วงทั้งยังอาจใช้ยาเร่งรากทำให้รากแตกเร็วขึ้นด้วย การปักชำมีวิธีต่าง ๆ หลายวิธี อาทิ

ก. ปักชำโดยแช่น้ำในชวค เพื่อให้อิ่ง โกลสนที่ตัดมาแตกรากก่อนและมอง เห็นโคชัก ก็อาจนำยอดหรือกิ่ง โกลสมาแช่น้ำในชวค เมื่อมอง เห็นรากออกแล้วจึงนำไปปลูก การปักชำวิธีนี้ ใช้ได้เฉพาะโกลสมาง หนิกที่ออกรากง่ายเท่านั้น แต่บาง หนิกก็ไม่ออกรากหรือบางทีโคนกิ่งที่ปักแช่น้ำไว้ก็เน่าเสียก่อน หรือบาง หนิกอาจทิ้งใบหมด

ข. ปักชำในแกมหรือทรายธรรมชาติ เป็นวิธีปักชำต้นไม้ทั่วไปตามธรรมชาติซึ่ง จะใช้ เวลาที่จะออกรากประมาณ ๒ เดือน การปักชำนี้ต้องหมั่นคอยรดน้ำเบา ๆ ให้แกมหรือทราย ชุ่มชื้นอยู่เสมอ เพราะการระเหยของน้ำจากใบ และจากเครื่องปักชำสูง

ค. ปักชำในแกมหรือทรายโดยใช้หมอกพัน (moss) การปักชำวิธีนี้ได้ผลดีมาก และใช้กับการปักชำโกสนจำนวนมาก ๆ ใบไม่ค่อยร่วง แต่การลงทุนค่อนข้างสูง การใช้หมอกพัน ช่วยให้อิ่งที่ปักชำมีความชุ่มชื้นอยู่ตลอดเวลา การระเหยของน้ำทางใบ จะได้รับการชดเชยจาก ละของน้ำของหมอก การพันหมอกจะมีเครื่องบัง เวลาไว้ เครื่องจะพันละของน้ำเป็นฝอยละ เชือก เป็นระยะ ๆ ตามเวลาที่กิ่ง ไม้กลอกคว้น

ง. ปักชำในแกมหรือทรายโดยวิธีขี้หมูหรือตุ่มพลาสติก การปักชำโดยวิธีนี้ได้ ด้รับผลสำเร็จสูง เช่นเดียวกัน ใบจะไม่ค่อยร่วง การระเหยของน้ำทางใบ จะได้รับการชดเชยจาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้า้ที่หมุนเวียบนอญุ่ภายในคู้หรือดุงพลาสติกนั้น วิธีนี้ลงทุนน้อย ทุนแรงและเวลาในการดูแลหน้า คู้ หรือดุงพลาสติกจะช่วบ้องกั้การรบกวนจากโรค หรือแมลงศัตรูทาง ๆ ใค้ควย

กั้งโกสนที่ใจะใซ้บักข่า ควรคักกั้ที่แก่พอสสมควร ฉ่าคักกั้ก่อนเกินไปโคนกั้งอาจจะเน่า หรือไม่บยบแถกราก ขนาดกั้งที่ใจะคักควรขยวประมาณ 4 – 6 นิ้ว ไม่ควรขยวหรือสั้นกว่านี้มากนั้ก กอสนที่ใจะคักควมบักข่าอาจเป็นยอกหรือกั้งข่างกั้ใค้ แถ่ฉ่าใซ้ยอกที่แก่พอสควรบักข่าจะ ออกรากเร็ว และแรงขยงขั้ยังใค้ใบและล่ำคั้ขยวกว่ากั้งข่าง การบักข่าใซ้ยอกหรือกั้งโกสนขยวประมาณ 5 – 6 นิ้ว ไม่ควรใให้ขยวกว่านี้ เพราะการส่งน้ำไปลู่ใบจะไกลเกินไปอาจควันโคนกั้งขยวราว 1 ซม. ลอกเปลือกออก แล้วนำไปขุมใบขยวใซ้เื่อรยและขยวใซ้แมลง เพื่อทำลยหรือบ้องกั้งใซ้เื่อรย หรือแมลงที่อาจคั้ควมาหล้งจากนั้นก็อาจนำไปขุมขยวแ่งรย แล้วจึ้นำไปบักข่าใบทรยหรือแก่สมที่เตรีขยว ใว้รย 22.30 วันก็ใจะแถกรยจึ้นำขยวปลุกลงกระถยใค้ใใให้ล็กบักบักพุงคั้ควยเช่นใค้ขยวใบ การปลุกกั้งคย

การใเซียบยอกหรือคอกั้ง

การใเซียบยอกโกสนเพื่อขยวพันธุใบใจจุบันขยวสวนที่ปลุกใเล็งโกสนเพื่อการคั้คว นใบย ห่ากั้ใขว เพราะใค้ผลคั้และเร็ว การใเซียบยอกใเบือ่กั้งจะคอกั้งคยคยพันธุใบใข้แรง หาง่าย โค เร็ว หากในเก่มมาเตรีขยวใว้ คั้ควยออก กะใให้ใค้ขนาดใค้ขยวใบยอกที่ใจะนำขยวใเซียบ แล้วขยวยอก ที่ใเลือ่เป็นคยอญุ่ในใให้ใเบือ่ใขวคยขยว ขยวราว 1 เซนคั้เมคยร นำยอกโกสนพันธุใค้จึ้คยขยว รยคย แพงที่คอกั้งการขยวพันธุใค้จึ้เื่อโคนสยข่าง เป็นรูปลึ่มขยวราว 1 เซนคั้เมคยรเช่นกัน แล้วใเซียบ ลงใบคยพันธุใค้ใว้ใให้ใเปลือกขยวใข้สยคั้ขยวกัน ใซ้ใเซียบใค้ใใแน่ม นำดุงพลาสคั้ควมาขุมแล้วดุง บคยใขวใว้ใใให้ในาระ เหบออกภยใบในจะใมีความขุมขั้ขยวใค้ลยเวลาประมาณ 15 – 20 วันก็ นำดุงพลาสคั้ควออก เมื่อยอกโกสนพันธุใค้ใใเซียบใว้คั้ควใบในในแล้ว สวนการคอกั้งก็ใกระทำ วิธีใค้ขยวใบการใเซียบยอก หากแถ่กระห่าใบใใแก่

การศึกษา

การศึกษาก็จะต้องมีคอกพันธุ์ เช่นเดียวกับการเลี้ยงขอกหรือคอกไก่ นำคอกพันธุ์มาคักขอก ออกไปประมาณ 3 - 4 นิ้ว ปลักใบที่คอกพันธุ์ออกเหลือคอกปลายไว้เพียง 1 - 2 ใบ เพื่อมีให้คอกพันธุ์แห้ง เก็บไป นำเปลือกทรงที่ปลักใบออกทั้งหมดให้เป็นรูปคอกที่ จากนั้นก็ใช้คอก ๗ เดือนที่มีใบคอกของโกสนพันธุ์เข้ามาเลี้ยงที่รอบคอกที่ของคอกพันธุ์ เสร็จแล้วก็ใช้เชือกมัดคอกโกสนพันธุ์ที่เดือนมานั้นให้คอกแน่นกับคอกพันธุ์ โดยเว้นส่วนที่คอกของพันธุ์ที่จะแตกไว้ คือพัน เชือกข้ามคอกนั้นไปหลัง จากนั้นนำขุยมะพร้าวมาสวมไว้ ผูกเชือกปิดปากไม่ให้อากาศเข้า แต่จะมีความชื้นขึ้นอยู่กับใน เช่นเดียวกับการเลี้ยงขอกหรือคอกไก่ประมาณ 10 - 15 วัน เมื่อเห็นคอกของพันธุ์ที่คอกไว้แตกแล้วก็นำขุยมะพร้าวออกปล่อยให้แห้งที่คอกนั้นแทนใบ จึงใช้เชือกพันไว้ถึง ระหว่างนั้นถ้าคอกหรือใบของคอกพันธุ์แตกขึ้นมาบ้าง ก็ให้ปลักแห้งเสีย เพื่อคอกพันธุ์จะไม่มีอาหารไปเลี้ยงไข่มาก ไม่ต้องดูแล

2.2 การใช้ประโยชน์จากโกสณนอก

การใช้โกสณประคัมยสวนและสวนรุกข

โกสณเป็นไม้ประคัมยที่ไม่คงรูปอยู่คง เพราะไม้มีรูปร่างสีกลิ่นที่งดงาม บ่มสามารถที่จะให้ความสดชื่นร่มเย็นแก่ทุกฤดูกาลโกสณจึงเหมาะที่จะนำมาใช้ประคัมยสวน ประคัมยบริเวณสถานที่ต่าง ๆ ได้ในทุกโอกาส ดังนั้นจะได้แยกกล่าวเป็น 2 ประการคือ การใช้โกสณประคัมยสวนและ การใช้โกสณประคัมยสถานที่

การใช้โกสณประคัมยสวน

สวนบ่มมีหลายแบบ อาทิสวนสาธารณะ สวนในบ้านสวนหย่อม สวนที่มีเนื้อที่กว้าง สวนที่มีเนื้อที่แคบในเนื้อที่จะไม่กล่าวถึงสวนที่ปลูกโกสณเป็นแปลง ๆ เพื่อการค้า ซึ่งมีใช้เป็นการปลูกโกสณเพื่อความมุ่งหมายในการตกแต่ง การนำโกสณมาใช้ ตกแต่งสวน จำต้องพิจารณาถึงประเภทของสวน และถ้าจะให้ปลูกต้องถึงขั้นที่พิจารณาถึงลักษณะ สภาพบริเวณและสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ประกอบด้วย การตกแต่งสวนให้สวยงาม หรือให้เป็นไปตามหลักจริง ๆ จำต้องมีการวางแผนศิลปะปลูกในทางตกแต่ง ต้องรู้จักนิสัยและลักษณะของต้นไม้ ทั้งอาศัยสภาพศิลปะที่ผสมรวม ในการปลูกตกแต่งสวนจึงต้องเป็นทั้งนักวางแผนศิลปะ นักบริหาร และช่างไปในตัวด้วย

อาณาบริเวณของสวนเป็นสิ่งที่จะต้องคำนึงถึง เป็นประการแรก ถ้าว่ามีอาณาเขตกว้างขวาง ก็อาจวางตั้งปลูกต้นไม้หรือโกสณในทางขยายทั่ว (extensive) คือปลูกให้ห่าง ๆ มาก ต้นชนิดไม่จำต้องเลือกคัดพันธุ์ก็โดยเฉาะหรือที่หายาก ราคาแพงปลูกมากนัก แต่ถ้าสวนมีบริเวณแคบ การปลูกการวางตั้งจำต้องกระทำแบบลัดทิว (intensive) คือปลูกให้ใกล้ชิดกันขึ้น จากคัดพันธุ์ไม้ จากคัดชนิดลงให้พอเหมาะแก่บริเวณ หากจะปลูกโกสณก็จะต้องเลือกสรรพันธุ์หรือชนิดที่สวยงามที่เด่นจริง ๆ เพียงน้อยก็มาปลูกให้เหมาะสมสมควรแก่สวนสักกับเนื้อที่ของสวน

นอกจากขนาดของสวนแล้ว ลักษณะของสวนมีส่วนที่จะต้องคิดถึงให้มากถ้าเป็นสวนลักษณะใด ถ้าเป็นสวนสาธารณะ โกสณที่จะนำมาปลูกก็มักเป็นชนิดพันธุ์ที่เลี้ยงง่าย หาง่าย แค่นี้

สีสังคมาทอกร เช่น วิสันตราวี มหาราช ตะเพียนทอง กระจับปี่ ฝอยทอง หากนำโกสนชนิด
 ที่หายาก ราคาแพงมาปลูกในสวนสาธารณะก็คงอยู่ได้ไม่นานนัก จะมีผู้หวังค้ำนำไปช่วยเลี้ยงแทนให้
 คุ้มความเมตตา แต่ถ้าเป็นสวนในย่านที่อาจปลูกไม้ชนิดที่หายากได้ เพื่อไว้ชวคโธ่ประกวด
 ประชันกันขึ้นเพื่อขาย หรือแรกมาเขียนสวนในย่านอาจมีทั้งสวนหน้าบ้าน และสวนหลังบ้าน ซึ่งก็
 จะต้องเลือกสรรพันธุ์โกสนมาปลูกให้เหมาะสมกับลักษณะสวน กล่าวคือสวนหน้าบ้านควรปลูกโกสนที่
 พุ่มกันไม่ใหญ่โตมากนัก จนพุ่มส่วนต่าง ๆ ขึ้น ๆ ของบ้านและสวน และควรเป็นโกสนชนิดที่ใ
 ไบหรือสีสังคกุดคาศะกุดใจแก่ดูขยเห็น นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงความมุ่งหมายในการปลูกด้วย หาก
 ศึกษารูปปลูกโกสนพันธุ์ที่หายาก ราคาแพง เพื่อชวคแก่ดูขยเป็นเขียน ก็อาจปลูกไว้หน้าบ้าน
 ซึ่งแน่นอนขยเลี้ยงคอกการถูกแฉคักกิง แฉขอ หรือขยฉอนไม่ทั้งกัน แต่ถ้าประสงค์จะชอนโกสน
 ชันนำหวงแทนกันไว้ขยขมเฉพาะคน จะเก็บเอาไว้ชวคแก่เฉพาะผู้ที่สนิทขยขมและแน่ใจว่าเราจะ
 ไม่กล้าออกปากขอ หรือถ้าออกปากขอก็ชวคความยินดีแล้ว ก็อาจปลูกไว้ในที่ลับตาในสวน
 หลังบ้าน

ทิศทาง ของสวนและบ้านก็เป็นสิ่งประกมสำคัญในการพิจารณาปลูกโกสนประคัยสวน
 เช่นกัน ทิศทางที่เหมาะสมที่สุดในการปลูกโกสนคือทิศตะวันออก เพื่อให้ได้รับแสงแดดเฉพาะคองเช้า
 พอเพียงและบ่ายที่จะได้รับร่มเงาของบ้านชวคก่าขยงและลดความกล้าของแสงแดดที่จะแยกเดาไ
 โกสนลงได้ ส่วนทิศเหนือและทิศที่อาจปลูกโกสนได้ไม่เร็วเกินไปนัก ทิศทางที่ไม่เหมาะสมแก่โกสน
 อย่างยิ่งคือทิศตะวันตกที่จะได้รับแดดเพียงและบ่ายขยงเต็มที่

ที่ขมูของสวนก็เป็นสิ่งที่จะคองพิจารณาคัยคือสวนนั้นเป็นที่ราย ลุ่ม คอง หรือมีโคก
 เป็น ถ้าเป็นที่รายลุ่มควรคูนคินให้สูงคว่าปกติ พันจากน้ำท่วมและไฟ้หวงระบายน้ำที่คิตคอ เพราะ
 โกสนไม่ชอบที่น้ำขัง แร่ขมูจะคองขยงนาน มีจะนั้นรากจะเน่าและเพ็ชวเจาคาย ถ้าที่คินมีโคกเป็นคอง
 แลวก็ควรปลูกคองโคกเป็น ที่คินคางระคัยกันอาจปลูกโกสนให้แลคขยง เป็นคิลปให้ควคก่าการปลูก
 ในระคัยคยวกัน โกสนที่เป็นคองสูงใหญ่ไม่ควรถูกคองไฟ้ค้ำคองมาคคคคัย เพราะความสูงของ
 โกสนจะส่งให้โกสนแลคขยงเกินควคไป บางคองอาจคิการค้ำคองหรือเป็นเป็นค้ำคองโคกควคาง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลุ่มไมขาว กลุ่มไมตรี อาจปลูก เป็นกลุ่มละ 5 ต้น 7 ต้น 10 ต้น แต่ไม่ควรให้เป็นกลุ่มใหญ่เกินไป การปลูกโกสนไม่ว่าจะเพื่อสะสม เพื่อเรียนรู้เพื่อศึกษา หรือแม้จะปลูกเพื่อความเพลิดเพลิน ก็ควรจะมีป้ายบอกชื่อโกสนแต่ละชนิดไว้ด้วยจะเพิ่มความสะดวกพอใจไ้มากขึ้น ในกรณีที่จะปลูกโกสนเป็นฉากหลัง ฐานหน้าจากควรปลูกไม้คลุมดินด้วย ๑ หากปลูกไม้ต้น ไม้พุ่มสูงใหญ่จะบดบังฉากหลัง ทำให้สูญเสียความงามไป

เพื่อการตกแต่งสวน การปลูกโกสนอาจปลูกแบบสมมาตร (Symetry) หรือแบบเป็นทางการ (Formal) คือปลูกสองข้างเหมือนกันให้สมดุลง่าย หรือจะปลูกแบบอสมมาตร (Asymetry) หรือแบบไม่เป็นทางการ (Informal) ก็ได้ สมัยโบราณนิยมการปักสวนแบบแรก แต่ในปัจจุบันหันมานิยมแบบหลังกันมากกว่าแบบแรก เพราะดูเป็นธรรมชาติ ไม่เจเนคเจเนใจเหมือนแบบแรกและการปักแบบหลังก็ง่าย สะดวกกว่า ไม่ต้องคอยระวังความสมดุล การปลูกโกสนไม่ว่าแบบใด ไม่ควรปลูกติดกันเป็นตึก ควรเว้นระยะห่างกันพอสมควร อย่างน้อยก็ประมาณ 2 ฟุตและช่วงกลเลี้ยวไปมาข้างคานสมควร ปลูกโดยปกติโกสนชอบความชุ่มชื้นในอากาศสูง จึงควรปลูกไม้ใหญ่ช่วยบังแสงแดดคอนเพียงและน้ำเพื่อให้อมงา และความชุ่มชื้นแก่โกสนบ้าง

โกสนที่ปลูกประดับสวนนั้น ควรพินคอบคักแก่กิ่งก้านที่แตกอื่นเกาะเกาะให้ไ้ทรงพุ่มที่งามอยู่เสมอด้วย

การใช้โกสนประดับสถานที่

อาคารสถานที่ต่าง ๆ จำต้องมีการตกแต่งให้งามคาน่าดูเพื่อส่งเสริมเชิดชูสถานที่เหล่านั้นให้เก๋งามเป็นศรีสง่า โกสนนั้นนอกจากจะใช้ประดับสวนซึ่งส่วนใหญ่เป็นการปลูกลงดินแล้ว ยังอาจปลูกเพื่อประดับสถานที่หรืออาคารต่าง ๆ ได้ด้วย เช่น ตามโรงเรียน โรงพยาบาล สถานที่ทำงาน สถานที่เ็นหึ่งต่าง ๆ หรือใช้ประดับบริเวณที่มีงานพิธี งานฉลอง งานเทศกาลงานแสดงต่าง ๆ การปลูกโกสนประดับบริเวณสถานที่นั้น อาจปลูกไ้ทั้งลงดินและในกระถาง แต่ถ้าปลูกเพื่อประดับอาคาร ก็ควรปลูกในกระถาง อาจใช้ตกแต่งในระยะเวลายาวนานหรือระยะเวลา

สั้น ๆ เป็นการชั่วคราวก็ได้ ทั้งนี้เพื่อสะดวกในการเคลื่อนย้าย หรือการปรับเปลี่ยนทัศน

โกสณที่นำมาใช้ประดิษฐานที่นั้น ต้องอยู่บนอาคารที่ได้รับแสงสว่างหรือแสงแดกพอ
โกสณไม่ใช่ไม้ในร่มหรืออาคาร อาจอยู่ใต้เพียงชั่วคราวระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น ถ้าอยู่บนไม้โกสณจะเติบโต
ไม่ออกสี ถ้าจำต้องปลูกหรือวางโกสณอยู่ในอาคารหรือในที่ร่ม ต้องคอยหมั่นนำออกไปได้รับแสง
สว่างหรือแสงแดกอ่อน ๆ บ้าง แต่ไม่ใช่ นำออกสู่แสงแดดจัดทันที เพราะจะทำให้โกสณใบใหม่ได้
เพราะเคยชินกับความร่มและการอยู่ในอาคารเสียแล้ว

การใช้โกสณประดิษฐานที่ อาจจัดได้หลายแบบ เช่น จัดวางตามมุมต่าง ๆ หรือวาง
เรียงตามทางเดิน ทางผ่านตามรั้วไม้ไผ่ ฯลฯ ไม่มากจนเกินไป แต่ที่น่าจะจัดก็คือ การวางเป็นหมู่
หรือเป็นกลุ่ม ซึ่งไม่ควรเป็นหมู่หรือเป็นกลุ่มใหญ่มาก กลุ่มหนึ่งเพียง 4 - 7 ต้น โกสณที่ใช้ประดิษ
ฐานที่ไม่ควรเป็นโกสณที่มีทรงพุ่มสูงใหญ่มาก ความสูงไม่ควรเกิน 2 ฟุต ซึ่งถ้าเป็นโกสณที่ใช้ประ
ดิษฐานไว้ที่ค้ำแล้วหากมีขนาดสูงจะบดบังสิ่งอื่น ๆ หรือบดบังเวที ไม่เห็นผู้อยู่บนเวทีด้วย

โกสณที่ใช้ประดิษฐานที่ ควรเป็นโกสณที่มีสีส้มแดง สีจิก ทนทาน แข็งแรง ไม่ควร
ใช้โกสณที่มีราก หนายาก เพราะสถานที่ที่ใช้โกสณประดิษฐาน ส่วนใหญ่จะมีผู้คอยเห็นหรือผ่านไปมา
จำนวนมากโกสณประดิษฐานหรือโกสณชั้นที่ อาจสูงหลายหรือถูกกระทบกระเทือนเป็นอันคราญไม่คุ้มค่า

โกสณที่ใช้ประดิษฐานอาคารสถานที่ ควรต้องเปลี่ยนดินเปลี่ยนกระถางในช่วงเวลา 6
เดือนถึง 1 ปี เพื่อให้เห็นโกสณที่สตรีนางงามอยู่เสมอ มิฉะนั้นจะมองเห็นแค่โกสณโทรม ๆ ใบดู่
เหี่ยวไม่เจริญงอกงาม เมื่อโกสณแตกกิ่งก้านเถาเถา ก็ควรมีการตัดแต่งให้อยู่ในรูปทรงที่เหมาะสม
อยู่เสมอด้วย

การปลูกโกสณประดิษฐานอาคารสถานที่ ในกระถางนั้นจำต้องมีจานรองกระถางเพื่อเวลา
รดน้ำ น้ำจะดื่บไม่ไหลนองพื้น ทำให้พื้นอาคารสถานที่เสียหายได้ และเพื่อความสวยงามก็มักจะ
ตั้งไม้หรือกรวยไม้รองกระถางดินเผาอีกชั้นหนึ่ง ทำให้ดูงามมากยิ่งขึ้น

การจัดงานแสดงนิทรรศการ

เมื่อความนิยมชมชอบในนิทรรศการได้ขยายตัวกว้างไกลออกไป นอกจากจะมีการนำนิทรรศการไปใช้ในงานประกวดและสถานที่ต่าง ๆ แล้วอาจมีการจัดงานแสดงนิทรรศการขึ้นโดยเฉพาะ รวมไปถึงกับการจัดการประกวด ทำนองเดียวกันกับการจัดงานไม่คอกไม่ประชันอื่น ๆ จึงใคร่ขอกล่าวถึงแนวทางกว้าง ๆ ในกรณีที่หากจะมีผู้คิดจัดงานแสดงนิทรรศการขึ้น ในโอกาสใดโอกาสหนึ่ง

การจัดงานแสดงนิทรรศการก็เช่นเดียวกันกับการจัดงานแสดงอื่น ๆ อาจกระทำได้อย่างน้อย 2 ลักษณะ คือ จัดแบบนิทรรศการ (Exhibition) กับจัดแบบดิสเพลย์ (Display)

ก. การจัดแสดงแบบนิทรรศการ (Exhibition) ซึ่งมุ่งผลต่อกลุ่มชนอย่างกว้างขวางต้องใช้สถานที่เครื่องมือ อุปกรณ์ เช่น ภาพถ่าย ภาพเขียน สติ๊กเกอร์ แผ่นภูมิ โสภทัศน์ อุปกรณ์ เช่น ภาพยนตร์ ภาพนิ่ง (slide) มาแสดง พร้อมทั้งคำบรรยายประกอบ มีคนอธิบายและสารคดีเรื่องนิทรรศการจะให้ความรู้ความเข้าใจ ความนิยมชมชอบในการเลี้ยงหรือเล่นนิทรรศการแก่กลุ่มประชาชนเป้าหมายทั่วไปและเพื่อทราบทัศนะ ความเห็นจากกลุ่มชนเป็นการผสมผสาน อันเป็นขบวนการสื่อสารความหมายสองทาง หรือบุคคลวิधि (Two-way Communication) คือจากผู้จัดทำนิทรรศการไปสู่กลุ่มชน และจากกลุ่มชนกลับมายังผู้จัดทำนิทรรศการ

ข. การจัดแสดงแบบดิสเพลย์ (Display) ที่มีขนาดย่อมกว่าแบบนิทรรศการมุ่งผลต่อกลุ่มชนเป้าหมายในวงจำกัด เช่น มุ่งเฉพาะผู้เลี้ยงหรือเลี้ยงนิทรรศการที่เพิ่งเริ่มต้น หรือเฉพาะผู้ที่อยู่ในเขตตำบล อำเภอ หรือเฉพาะสมาชิกในชมรมหรือสมาคม เป็นการสื่อสารความหมายแบบทางเดียวหรือเอกวิधि (One-way Communication) คือจากผู้จัดการแสดงไปสู่กลุ่มชนเป้าหมายอันจำกัด อาจมุ่งผลเพียงเพื่อชักจูงความสนใจในการปลูกเลี้ยงนิทรรศการ หรือให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้เข้าชมเท่านั้น

สถานที่ในการจัดงานแสดงนิทรรศการ อาจเลือกกระทำได้ 2 แบบ คือ

ก. แบบกลางแจ้ง ซึ่งต้องอาศัยสถานที่ที่กว้าง อาจต้องมีศาลา ปรุระว่า มักจะใช้เวลา

แสดงนานวัน

ข. แยกในร่ม อากาศในห้องใจ ห้องประชุม อาคารสี่เหลี่ยมผืนผ้า โคมแสงเพิง
น้อยวัน

การทำงานของแสงโกลนโดยเฉพาะอย่างยิ่งแบบจัดนิทรรศการนั้น อาจมีความมุ่งหมาย
ประการใดประการหนึ่งหรือหลายประการดังนี้

1. เพื่อการแนะนำ เรียนรู้หรือเพื่อการศึกษาเรื่องโกลน คุณค่าของโกลน และการ
ใช้ประโยชน์จากโกลน
2. เพื่อแสดงกิจกรรมเด่นแพร่เรื่องราวของโกลน เรื่องราวของสมาคม ชมรมเกี่ยวกับ
โกลน
3. เพื่อกระตุ้นหรือเร่งเร้า ให้มีการปลูกเลี้ยงโกลนกันมากขึ้น
4. เพื่อความเพลิดเพลิน ความพึงพอใจในการปลูก การเสาะหา การเลี้ยงหรือ
เล่นโกลน

การทำงานของกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งการทำงานของแสงโกลนนี้เมื่อหลักทั่วไปอยู่ว่าจะ
ต้องมีความเรียบร้อย ง่ายในการนำเสนอ ง่ายในเนื้อหาสาระง่ายในการเข้าชม ไม่ต้องใช้เวลา
ในการเข้าชมมากนัก มีความงามสะกดทุกตา ถึงถูกความสนใจอยู่เข้าชมเป็นการจัดโดยคำนึงถึงการ
ประทับใจโดยภายหลังจากการทำงานของแสงแล้ว ต่อไปอีกเป็นเวลานาน และเมื่อเสร็จการจ้งงาน
แสงแล้วควรให้มีการประเมินผลด้วย

การจัดวางโกลนในงานแสดงนั้น ก็อาจจัดให้หลายแบบ ทั้งทางราบและทางตั้งในทาง
ราบอาจจัดเรียงเป็นแถว แต่ก็ไม่ควรเป็นแถวที่ติดต่อกัน ควรเว้นช่องจังหวะเว้นวรรคข้างตาม
สมควร นอกจากนี้ก็อาจจัดวางเป็นกลุ่ม อาจแยกเป็นต้น เป็นชุก ตามลักษณะใบ เช่นใบกลม ใบ
ยาว ใบครี หรืออาจจัดแย้งเป็นไม้ลูกผสมใหม่กับลูกผสมเก่าก็ได้ ส่วนการจัดวางโกลนแสงโหว
ในทางตั้งนั้นในเมืองไทยไม่ค่อยกระทำกัน แต่ในดินแดนและในศรีลังกานิยมจัดกันมาก กล่าวคือ

จักวาง เรียงโกสนนานาพันธุ์เรียงกันเป็นคัม บนชั้นค่างระคัมค่อ ๆ กันขึ้นไปในทางสูง จนอาจสูง
เหนือศรีระการจักในลักษณะนี้จะ เห็นโกสนลายคกเต็มไปหมด ให้ความตื่นตาตื่นใจมาก แต่ก็ชาค
น้ำหนัก การเน้นในความงามของโกสนเฉพาะค้าน ชากที่จะจำแนกได้ว่า คัมใฝ่ในความงามใน
ลักษณะใด อย่างใด ทั้งนี้ก็ให้ความงามไปคนละแบบคนละความมุ่งหมาย

การใช้ประโยชน์จากใบโกสน

โกสนนอกจากจะมีการ เลี้ยง เล่นกันเพื่อความรื่นรมย์ใจโดยทั่วไปแล้ว ยังอาจนำมา
ใช้ประโยชน์ในทางอื่นได้อีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ การนำใบโกสนมาประดิษฐ์ตกแต่งใน
การจักดอกไม้สด หรือที่เรียกกันว่า "เครื่องสด" คือการนำใบโกสนใบไม้สดมาประดิษฐ์ตกแต่ง
เมื่อต้องการจะใช้ในงานตกแต่งประดับประดาในระยะเวลาสั้น ๆ

ใบโกสนอาจนำมาประดิษฐ์ช่วย เสริมในการจักดอกไม้สดได้เป็นอย่างดีเพราะใบโก
สนหลายชนิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งโกสนต่างประเทศ มักจะมีใบใหญ่ แฉกหนา สีสดจก้าน ภาย
ใบใบที่หนาแน่นน้ำเลี้ยงหรือขาวหล่อเลี้ยงอยู่ ทำให้โกสนเขียวเงาโตช้าชาง จักดอกไม้สดก็ใช้กสิม
ดูสวยงาม หรือใบไม้สีอื่น ๆ เช่น ใบกระหิง ใบหมากยู หมากเม็ชมาสดอกแซม ดอกไม้ที่จัก เช่น
บานไม่รู้โรย คอกรัก คอขณะลิ ใบโกสนก็อาจนำมาตกแต่งแทนกสิมดูหลายและ ใบไม้สีเหล่านี้
โตก็ไม่แพกัน และอาจจะดีกว่าด้วย เพราะมีคุณสมบัติที่เหมาะในค้านความงาม สีกันและความคง
ทนคงใค้กล่าวแล้ว

การจักดอกไม้สดที่อาจใช้ใบโกสนเข้ามาช่วยเสริมแซมดอกไม้อื่นนั้น อาจทำได้หลาย
รูปแบบ อาทิ เช่น

๓. ชูะ การทำชู่ะ ไม่ว่าชู่ะชาเขียว กุ้งกึ่งชู่ะชวยเพ็ชหรือระบาย ชู่ะไทย
ทรงเครื่อง ชู่ะทองแรก ชู่ะทู่เป็นชั้น ระบายเม่านหรือคกมเครื่องชวนคอง ๆ ซึ่งใช้คอขณะลิ
คอกเข็ม คอกจรร คอกรักนั้น ชางมักใช้กสิมคอกยัว กสิมเลี้ยงคอกขามาเป็นครชมิกก้านคอก
ทั้งนี้หากใช้ใบโกสนมาตกแต่งแทนกสิมคอกยัว กสิมคอกขามาแล้ว ก็จะช่วยเสริมความงามให้แลดู

การขจัดรอยเปื้อนจากน้ำเลี้ยงโกสน

ผู้ที่ตกถึงก้านโกสน หรือเคียวโกสนเพื่อนำไปปักชำหรือปักชำกิ่ง จักแจกกันนั้นเมื่อกิ่งหรือใบหลุดขาดลำต้น จะมีน้ำใส ๆ ไม่มีสีหยาบคอกวน้ำที่กล่าวนั้นเป็นน้ำเลี้ยงก้านและใบโกสนแข็ง เมื่อถูกเสียดำเข้า รันแรกอาจจะยังไม่เห็น แต่พอมาจะปรากฏเป็นรอยเปื้อนสีน้ำตาลคล้ายรอยโลหิตคึกคึกยี่เสื่อน้ำ บางทีจะซักออกได้ รอยเปื้อนจะเปื้อนจากน้ำเลี้ยงโกสนนี้เหมือน กับรอยเลือดมาก

มีเรื่องเล่ากันว่า ครั้งหนึ่งนางพยาบาลในโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง ได้รับเอากิ่งโกสนคึกใหม่ ๆ มาเพื่อนำไปตกแต่งห้อง เครื่องแบบนางพยาบาลถูกน้ำเลี้ยงโกสนเปื้อน เป็นรอย มองเห็นเหมือนรอยเปื้อนโลหิตที่ใคร ๆ หากก็ตกใจถาม นางพยาบาลผู้นั้นต้องไปเปลี่ยนเครื่องแบบใหม่

โทษที่น้ำเลี้ยงโกสนทำให้เกิดรอยเปื้อนดังกล่าวนั้นเอง เมื่อจะตัดกิ่งโกสนจึงไม่ควรสวมเสียดำสีขาว ควรสวมเสียดำสีเข้ม ๆ เพื่อเมื่อเสียดำนั้นเปื้อน เปื้อนน้ำเลี้ยงโกสนแล้วจะมองไม่เห็นรอยเหมือนเลือดคึกคึก

มีสูตรที่ใครแนะนำสำหรับการขจัดรอยเปื้อนจากน้ำเลี้ยงโกสนนี้ คือใช้คลอรีน (Chlorix bleach) 3 ช้อนโต๊ะ โบรมาร์ช 3 ช้อนโต๊ะและน้ำ 3 ช้อนโต๊ะ ผสมกันแล้วชุบเสียดำที่เปื้อนลงในส่วนผสมที่กล่าว หลังจากนั้นจึงนำไปปักในน้ำให้ทั่วทั้งนี้อาจจะต้องทำหลาย ๆ ครั้ง จนกว่ารอยเปื้อนนั้นจะจางหายไป

นอกจากวิธีที่กล่าวแล้ว ก็อาจใช้มะนาวผ่าซีกที่รอบเปื้อนหลาย ๆ ครั้ง แล้วซักน้ำคั้นขมหรือผงซักฟอก รอยเปื้อนจากน้ำเลี้ยงหรือบางโกสนจะค่อย ๆ เลือนจางหายไปได้เช่นกัน

บทที่ 3

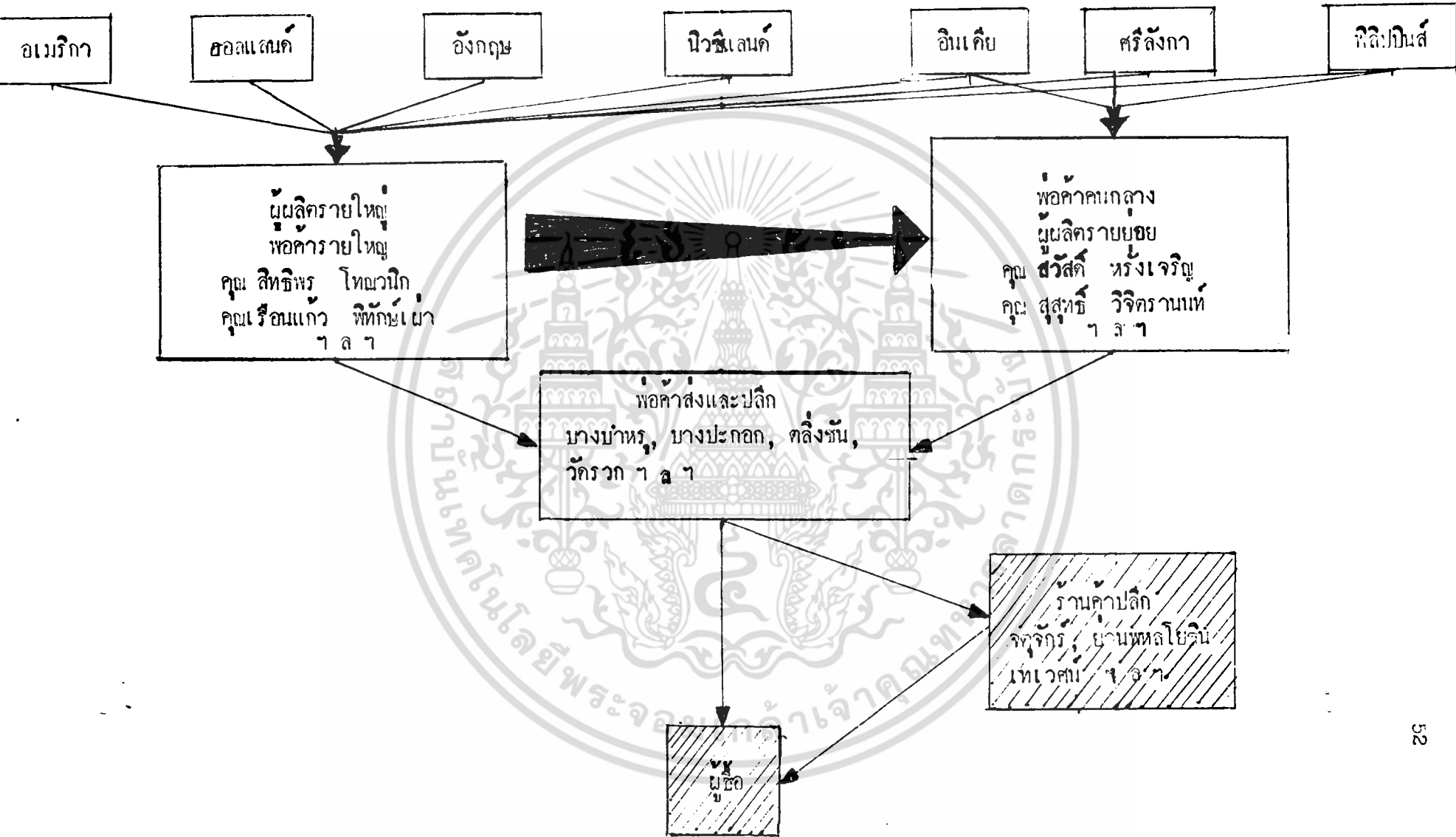
สภาวะการตลาด

การตลาด (Marketing) นั้นในความหมายที่แท้จริงจะหมายถึง "กิจกรรมต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการกระทำในอันที่จะเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการต่าง ๆ จากมือผู้ผลิตจนกระทั่งถึงมือผู้บริโภคคนสุดท้าย" แต่ในที่นี้จะศึกษาเฉพาะตลาดในช่วงของผู้ค้าปลีกกับผู้ซื้อเท่านั้น ซึ่งจะต้องผ่านกิจกรรมทางธุรกิจหลายประการ เช่น การซื้อขาย, การขนส่ง ตลอดจนการบริการต่าง ๆ ซึ่งจะกล่าวไว้ในรายละเอียดต่อไป

3.1 สภาพการตลาดของโกสนนอก

โกสนนอกเป็นพันธุ์ไม้ประดับที่สั่งเข้ามาจากต่างประเทศหลายประเทศด้วย ซึ่งในต่างประเทศนิยมปลูกกันมากเป็นไม้พุ่มใบโค สีส้มและโคเร็ว เช่น โกสนฮอลแลนด์ (Croton "Halliflora") หรือที่ฝรั่งเรียกว่า "กรีนแคท" เป็นพันธุ์ไม้ที่ได้รับความนิยมสูงเพราะใบมีสีหลายสีคือ เขียว, เหลือง, แสดและแดง ใบหนาเป็นมันเงาใบใหญ่และเป็นแนวแบบกรี ซึ่ง ดร.สรสิทธิ์ วัชรโรทยาน โคสั่งเข้ามาทดลองปลูกเมื่อปี 2519 ปรากฏว่าปลูกโคเร็วมากในช่วงแรก ๆ ผู้ที่มีบทบาทในการนำโกสนนอกเข้ามาจากต่างประเทศคือคุณสิทธิพร โหนวณิช เป็นผู้นำไม้มาจากประเทศฟิลิปปินส์และอินเดียนำปลูก โกสนนอกต้นแรก ๆ ที่นำเข้ามาได้แก่ กรีนแคท, กรีนแคท, กุหลาบเหลือง, ยูโคสายแสด, ยูโคสายดำ, ยูโคสายเหลือง ฯลฯ นอกจากนี้ก็ได้นำมาจากประเทศอื่น ๆ อีก อาทิเช่น ศรีลังกา, อเมริกา, อังกฤษ, ฮอลแลนด์ ฯลฯ ไบรอร์คานู้นำไม้เข้ามาไม่มีอาจารย์ไพศาล วรอุไร แห่งสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือการเกษตร เจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง นักปลูกเลี้ยงไม้ประดับผู้หนึ่ง เป็นผู้ได้นำโกสนเหลืองลังกาไม้จากประเทศศรีลังกาเข้ามา

วิธีการตลาดโกสมนอก

3.2 โครงสร้างการตลาด

เมื่อโกสณโคได้รับความนิยและเข้ามาจำหน่ายในตลาดไม้คอกไม้ประคัม พ่อค้าคนกลางทั้งหลายจึงทำหน้าที่เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์หรือตัวแทน อาทิคุณสวัสดิ์ หรือเจวิญ, คุณสุสุทธิ วิจิทรานนท์, คุณสนั่น ทวีสมบัติ, คุณจรี วสุธาร ฯลฯ โดยนำเอาพันธุ์โกสณนอกซึ่งจำหน่ายจากผู้ถือกรรมสิทธิ์หรือตัวแทนที่เป็นพ่อค้ารายใหญ่ควบคู่ไปกับคุณสิทธิพร โทณณิก เป็นคน เพื่อนำไปเพาะปลูก ทำการขยายพันธุ์และเพื่อการจำหน่าย (ในบรรดาพ่อค้าคนกลางทั้งหลาย ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์หรือตัวแทนมาภายหลัง เมื่อตลาดไม้คอกไม้ประคัมเริ่มฟื้นตัวและได้รับความนิยอย่างสูงสุดแล้ว ได้เป็นผู้ส่งและนำโกสณนอกเข้ามาถิ่นเองกันอย่างมากมาย ซึ่งเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ตลาด โกสณขายเขาเนื่องจากมีผู้ส่งเข้ามาจำหน่ายในภายหลัง) พ่อค้าคนกลางเหล่านี้ได้จำหน่ายพันธุ์ไม้โกสณนอกให้แก่บรรดาพ่อค้าส่ง ซึ่งส่วนใหญ่อยู่แถวฝั่งธนบุรี เช่น เรขางามทรัพย์, บางกรวย, บางปะกอก, บางกอกน้อย, บางขุนนท์, วัชรวง, คลังชั้น เป็นต้น พ่อค้าส่งเหล่านี้นอกจากจะทำหน้าที่เป็นพ่อค้าส่งแล้วยังทำหน้าที่เป็นพ่อค้าปลีกอีกด้วย พ่อค้าส่งกับโกสณจึงกล่าวมาเพื่อการขยายพันธุ์และเพื่อการจำหน่าย ส่งต่อไปแก่ร้านค้าปลีกอีกทีหนึ่ง ร้านค้าปลีกเหล่านี้ได้แก่ตลาดจตุจักร, ตลาดไม้คอกไม้ประคัมบ้านพลโยธิน, ตลาดไม้คอกไม้ประคัมบ้านเทเวศน์ เป็นต้น โกสณนอกที่ร้านค้าปลีกก็มาจากพ่อค้าส่งนั้นก็เข้ามาจำหน่ายต่อไปแก่ผู้บริโภค ซึ่งในที่มีบางส่วนจากพ่อค้าปลีกที่ผู้บริโภคซื้อไปเพื่อจำหน่ายต่อไปในเขตต่างจังหวัดอีกด้วย

ในวิธีวิธีการตลาดหรือวิธีทางที่โกสณจากผู้ถือกรรมสิทธิ์คนกลางประเภทต่าง ๆ มาจนถึงผู้บริโภค นี้เราจะทำการศึกษาเฉพาะในส่วนที่เป็นเพียงพฤติกรรมของผู้ถือกรรมสิทธิ์ในการจำหน่ายต่อไปแก่ผู้บริโภคเท่านั้น

สิ่งที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าในสภาพการตลาดจะประกอบด้วยพ่อค้าอยู่ 2 ประ-

เภทคือ

1. พ่อค้าส่ง ในตลาดไม้คอกไม้ประคัมโกสณนอกนี้ยังแบ่งออกเป็น 3 ประเภทด้วย

กันคือ

- ก. พืชค้าส่งที่เป็นผู้ผลิตรายใหญ่ ซึ่งเป็นผู้นำโกสณนอกจากต่างประเทศเข้ามา
- ข. พืชค้าส่งที่เป็นผู้ผลิตรายย่อย พืชค้าเหล่านี้จะนำโกสณออกไปเพาะปลูกและขายการขยายพันธุ์เพื่อการจำหน่ายก่อให้เกิดพืชค้าส่งในตลาดกรุงเทพฯ
- ค. พืชค้าส่งในตลาดกรุงเทพฯ พืชค้าประเภทนี้อยู่แถวฝั่งธนบุรี เช่น เขตบางบัวทอง, คลองจั่น, บางกอกน้อย, วัชรวง ฯลฯ เป็นต้น จะนำพันธุ์โกสณไปขยายพันธุ์และจำหน่ายให้กับพืชค้าปลีกอีกทีหนึ่ง

2. พืชค้าปลีกจะมีทำเลการค้าปลีกอยู่ตามตลาดค้าปลีก เช่น ตลาดจตุจักร, ตลาดไม้ดอกไม้ประดับย่านพหลโยธิน, ตลาดเทเวศน์ เป็นต้น พืชค้าปลีกจะทำหน้าที่ในการจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภค

3.3 ลักษณะของการตลาดและการจำหน่าย

โกสณเป็นพืชไม้ประดับที่สำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งมักจะขายรวมไปกับพันธุ์ไม้ประดับอื่น ๆ เช่น ปาล์ม, ไทร, เฟิร์น, ว่าน, แก้วจุลิน, รางที, การะเกด, เฟื่องฟ้า, เล็บครุฑ ฯลฯ ซึ่งในสภาพการณ์ปัจจุบันจะเห็นได้ว่าลักษณะการตลาดของ ไม้ดอกไม้ประดับมีลักษณะที่แปลกแตกต่างไปจากการตลาดสินค้าประเภทอื่น ๆ แม้กระทั่งกับการตลาดผลิตภัณฑ์การเกษตรด้วยกันเองก็ตาม เพราะในวิธีการตลาดของไม้ประดับตั้งแต่ผู้ผลิตไปยังพ่อค้าคนกลาง จากพ่อค้าคนกลางไปยังพืชค้าส่งและปลีกต่อไปยังร้านค้าปลีกจนกระทั่งถึงผู้บริโภคเองก็ตามที่ ในทุก ๆ ขั้นตอนจะเห็นได้ว่ามีการผลิตควบคู่กับการขายเสมอไป เพราะสินค้าชนิดนี้มีชีวิต และมีการเจริญเติบโตอยู่ตลอดเวลาสามารถที่จะขยายพันธุ์ได้อย่างง่ายดายและรวดเร็ว ในกรณีที่พ่อค้าพอมองหาทางได้ถ้าไรก็จะกระทำทันที แม้แต่ในกรณีของผู้ซื้อเองก็ตามที่

3.4 คุณภาพการตลาด

ไม่สามารถหาได้เนื่องจากไม่มีข้อมูลทางทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องรวมไว้และเกี่ยวกับราคาที่ไม่แน่นอน เนื่องจากสินค้าประเภทนี้ขึ้นอยู่กับความพอใจของผู้ซื้อและผู้ขาย

3.5 แหล่งที่มา

โดยทั่วไปผู้ค้าปลีก ซึ่งได้แก่ผู้ค้าปลีก ในตลาดจตุจักรและตลาดไม้คอกไม้ประชิดในย่านตลาดโยธินนั้น ส่วนใหญ่จะรับซื้อโกสุมะมาจากแหล่งผลิตหรือพ่อค้าส่งซึ่งเป็นแหล่งผลิตไม้คอกไม้ประชิดที่สำคัญ ส่วนมากจะส่งแถวฝั่งธนบุรี ซึ่งได้แก่เขตบางบำหรุ, บางกอกน้อย, บางขุนนท์, วัชรวง, คลิ่งชัน, บางปะกอก, บางกรวย เป็นต้น

ตารางที่ 1

แสดงแหล่งผลิตไม้ประชิดที่ผู้ค้าปลีกนำมาจำหน่ายต่อในจตุจักรและย่านตลาดโยธิน

แหล่งผลิตไม้ประชิด	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
บางบำหรุ	12	60
บางกอกน้อย	1	5
บางขุนนท์	2	10
วัชรวง	4	20
คลิ่งชัน	1	5
บางปะกอก	—	—
บางกรวย	—	—
รวม	20	100

- จากตารางจะเห็นว่าผู้ค้าไม้คอกไม้ประชิดทั้งหมด 20 ค້อข้างกับไม้ประชิดจาก
 เรายังขาดมาจำหน่ายถือเป็นส่วนมากถึง 12 รายในจำนวน
- 20 ค້อข้างหรือคอกเป็นร้อยละ 60 รองลงมาที่มาจากรักรวก 4 รายในจำนวน
- 20 ค້อข้างหรือคอกเป็นร้อยละ 20 ที่มาจกทางรอนนท 2 รายในจำนวน
- 20 ค້อข้างหรือคอกเป็นร้อยละ 10 ที่มาจกทางกอนนอย 1 รายในจำนวน
- 20 ค້อข้างหรือคอกเป็นร้อยละ 5 ที่มาจกคลังชั้น 1 รายในจำนวน
- 20 ค້อข้างหรือคอกเป็นร้อยละ 5 ตามลำดับ

3.6 การรับซื้อ

วิธีการรับซื้อโกสตรงทอคาปลีกแบ่งออกได้เป็น 2 วิธีคือ ทอคาที่รับซื้อมาจากผู้ผลิต
 ซึ่งมาจากแหล่งผลิตต่าง ๆ และผู้ขายนำให้ทอคาขายปลีกขายถึงที่ร้านโดยการตั้งราคาขายของ
 ผู้ขายแล้วให้ทอคาตั้งราคาส่วนเกินเพื่อเป็นกำไรของทอคาเองหรือการคอกเป็นเปอร์เซ็นต์ นอก
 จากนี้ก็ยังมีส่วนของทอคาปลีกที่ปลูกเองแล้วนำมาขายด้วย

ตารางที่ 2

แสดงการนำโกสมาจำหน่ายของตุคาปลีกในตลาดจตุจักรและย่านพลโยธา

ประเภทของการนำมาจำหน่าย	จำนวนค້อข้าง	คอกเป็นร้อยละ
ปลูกเอง	—	—
รับมาจำหน่าย	1	5
ปลูกเองและรับมาจำหน่าย	15	75
ปลูกเองและรับมาจำหน่ายและรับฝากไว้ขาย	4	20
รวม	20	100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หากตารางจะเห็นได้ว่าผู้ค้าไม้ประดู่ทั้งหมด 20 ตัวอย่างมีประเภทที่ปลูกเองและ
รับมาจำหน่ายที่มีเป็นจำนวนถึง 15 รายในจำนวน 20 ตัวอย่างหรือคิดเป็นร้อยละ 75 และ
ประเภทที่ปลูกเองและรับมาจำหน่ายและรับฝากไม้ขายด้วยมีจำนวน 4 รายในจำนวน 20 ตัวอย่าง
หรือคิดเป็นร้อยละ 20 และประเภทที่รับมาจำหน่ายเพียงอย่างเดียวมีจำนวน 1 รายใน
จำนวน 20 ตัวอย่างหรือคิดเป็นร้อยละ 5 ตามลำดับ

3.7 วิธีการขาย

การขายไม้ประดู่ของผู้ค้าปลีกรูปไม้ประดู่มีวิธีการขาย 2 วิธีด้วยกัน คือ การขาย
ปลีกซึ่ง เป็นการขายปลีกไม้ประดู่ให้แก่ลูกค้าในกรณีลูกค้ามีความต้องการหรือเป็นเพียงบาง
ส่วนเพื่อนำไปปลูกเล่นหรือเพื่อนำไปประดับประดาอาคารบ้านเรือนหรือเพื่อตกแต่งสถานที่เป็น
บางส่วนด้วยการขายเหมาในกรณีที่ลูกค้าต้องการพันธุ์ไม้เป็นจำนวนมากเพื่อนำไปจัดสวนหรือจัด
สถานที่ที่กว้าง ในการขายปลีกนั้นลูกค้าจะคงจ่ายเป็นเงินสดทั้งหมด ส่วนในการขายเหมาถ้า
ลูกค้าเป็นที่รู้จักกันดีและเคยค้าขายก็มานานพอควรก็จะมีการตกลงวางเงินมัดจำ โดยมากจะ
วางเงินมัดจำอย่างน้อยประมาณ 25 – 50% ทางฝ่ายผู้ซื้อเป็นผู้รับของเองหรือจะให้ผู้ขายส่ง
สินค้าให้ก็ได้ ถ้าในกรณีที่ให้ผู้ขายส่งสินค้าให้ผู้ขายก็จะคิดค่าธรรมเนียมระบะทางและราคาที่ทั้งสอง
ฝ่ายตกลงกันเป็นที่พอใจ

3.8 แหล่งที่ขาย

แหล่งที่ขายขึ้นอยู่กับวิธีการขายของผู้ค้าไม้ประดู่ซึ่งที่ใดกล่าวมาในหัวข้อที่แล้วใน
เรื่องของวิธีการขายซึ่งนั่นหากเป็นการขายไม้ประดู่ในรูปแบบของการขายเหมา แหล่งที่
ขายส่วนมากก็มักจะทำกันที่สวนในกรณีที่ผู้ซื้อสนใจสวนเป็นของตนเอง หรือบางทีก็อาจจะสั่งให้ผู้
ค้าไม้ประดู่ที่ต้องการมาจำหน่ายให้ในกรณีที่ผู้ซื้อสามารถรอได้ ส่วนในเรื่องการขายปลีกสวน
มากมักจะซื้อที่ตลาดในกรณีที่ผู้ซื้อพอใจไม้ประดู่ชนิดใดชนิดหนึ่ง เมื่อพบเห็นแล้ว หรือเอาจริง
หากเป็นการเก็บสะสมไม้ประดู่ผู้ซื้ออาจจะสั่งให้ผู้ขายนำพันธุ์ไม้มาให้ดูในคราวต่อไปก็ได้

3.9 การขนส่ง

ในการขนส่งห่อค้ำปลักส่วนใหญ่ก็จะซื้อไม้ประคัมจากแหล่งที่ทำการปลักซึ่งโคกแกแวงฝั่งธนบุรีซึ่งที่โคกถ้ำมาแล้ว จากนั้นจะขนส่งกลับมาซึ่งที่สวนหรือที่บ้านของคน ซึ่งในบางกรณีก็ส่งกลาวที่ตู้ค้ำปลักปลักเลี้ยงเอง ค้ำก็ก็จะทำการขยายพันธุ์บางส่วนและนำบางส่วนขนส่งต่อไปยังร้านค้าปลักที่คนเลี้ยง ซึ่งถ้าเป็นตลาดจตุจักรตู้ค้ำก็จะต้องนำพันธุ์ไม้มาในวันเสาร์เช้าและจะต้องนำกลับมาในวันอาทิตย์เย็น

ตารางที่ 3

แสดงสถานที่ทำการจำหน่ายโกสนของตู้ค้ำไม้ประคัม

สถานที่ทำการจำหน่าย	จำนวนตัวอย่าง	คิดเป็นร้อยละ
จำหน่ายที่สวน	—	—
จำหน่ายที่ตลาด	7	35
จำหน่ายทั้งที่สวนและตลาด	13	65%
รวม	20	100

จากการวางแสดงให้เห็นว่าตู้ค้ำไม้ประคัมทั้งหมด 20 ตัวอย่างนิเวศจำหน่ายทั้งที่สวนและตลาดเป็นส่วนมากถึง 13 รายในจำนวน 20 ตัวอย่างหรือคิดเป็นร้อยละ 65 และนิเวศจำหน่ายที่ตลาดเพียงอย่างเดียว 7 รายในจำนวน 20 ตัวอย่างหรือคิดเป็นร้อยละ 35

ราคาตลาดจริง

3. พิจารณาจากปริมาณอุปทานของโกสนในสถานที่ซื้ออยู่ เช่น โกสนคันไถที่ซื้อเข้ามาในช่องตลาดก็จะมีราคาถูกและชนิดใดที่มีน้อยก็จะมีราคาแพง
4. พิจารณาถึงปริมาณความต้องการของลูกค้า
5. ฤดูกาลของลูกค้า ลูกค้าที่ไปซื้ออาจเป็นลูกค้าประจำหรือลูกค้าจร ถ้าหากว่าเป็นลูกค้าประจำลูกค้าปลีกก็จะจำหน่ายราคาถูก แต่ถ้าเป็นลูกค้าจรรวราคาจะแพง

3.12 ลักษณะและชนิดของโกสนที่ตลาดต้องการ

โกสนส่วนใหญ่ที่ค้าขายในตลาดจตุจักรและบ้านกมลโยธินนั้นส่วนมากลูกค้าปลีกขายให้ลูกค้า เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ 3 ประการคือ

1. นำไปจักสวน ในกรณีนี้ผู้ซื้อโกสนเป็นจำนวนมากเพื่อนำไปจักตกแต่งสวน ซึ่งอาจจะซื้อในลักษณะรายเหมาหรือในบางกรณีผู้ซื้อจะไปจักเพียงบางส่วน ผู้ซื้ออาจจะซื้อในลักษณะปลีกก็ได้
2. นำไปประดับบ้านเรือนหรืออาคาร ในกรณีนี้ผู้ซื้อมักจะซื้อเป็นจำนวนน้อย จึงมักนิยมขายปลีก
3. นำไปสะสมหรือการเก็บสะสมพันธุ์ไม้ของผู้เล่นไม้ประดับ ซึ่งมักจะซื้อในลักษณะการขายปลีกเช่นกัน

ประเภทของโกสนธรรมชาติทั่วไปที่ใช้ในการจักสวนและใช้ในการประดับอาคารบ้านเรือน จะเป็นโกสนชนิดธรรมชาติ ๆ ที่มีราคาถูก ไม้แพงหรือหายากเกินไปนัก มีสีสันสวยงาม สีสจัด ทนทานและแข็งแรง เช่นมหาพรหม, วิสันต์, ศรีแฉง, ผอขทอง, พลอว่า าสา เป็นต้น ซึ่งลูกค้าปลีกมักจะมีขายให้แก่ลูกค้าทวงราคาและขนาดของตน ซึ่งได้แก่

1. โกลนขนาดใหญ่เป็นหน่วยใหญ่ของโกลสูงประมาณ 50 – 60 มม. ภาคารายโคเบเฉลี่ยประมาณ 200 – 400 บาท

2. โกลนขนาดกลางหรือเล็กลงกระดางขนาดประมาณ 10 – 12 นิ้วสูงประมาณ $1\frac{1}{2}$ – 2 ฟุต ภาคารายโคเบเฉลี่ยประมาณ 50 – 100 บาท

3. โกลนขนาดเล็กลงกระดางขนาดประมาณ 6 นิ้วสูงไม่เกิน 1 ฟุต ภาคารายโคเบเฉลี่ยประมาณ 20 – 50 บาท

ในเรื่องของราคาที่เราได้มาให้อยู่ยังมีค่าที่ไม่แน่นอนนี้เกิดทั้งนี้เนื่องมาจากความพอใจระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย รวมทั้งลักษณะและชนิดของโกลนประเภทก็กล่าวอีกด้วย

ส่วนประเภทของโกลนที่นำไปสะสมของผู้เล่นไม้ประชิดซึ่งมักจะกำไลในราคาต่อกันที่มีราคาสูง ซึ่งทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะต่าง ๆ ที่ตลาดต้องการอีกด้วย เช่น

1. สีที่ทองถาวร ลักษณะของโกลนที่ตลาดต้องการพบว่าโกลนที่มีสีแสด เข้มจะเป็นลักษณะที่ทองถาวรมากที่สุดประมาณ 80% รองลงมาได้แก่ สีแสด และชมพูประมาณ 15% ส่วนสีที่เป็นเข้มน้อยที่สุดส่วนมากก็จะเป็นโกลนที่มีสีเหลืองประมาณ 5%

2. ลักษณะทรงต้น โกลนที่ดีว่าโกลนที่สีจะต้องมีลำต้นและรูปทรงดังนี้

1. ลำต้นทั้งทรงไม่คอง เบียง เบนหรือเอนเอียง

2. การแตกกิ่งหรือแขนงดำเป็นโกลนลำต้นเดี่ยว ไม่มีกิ่งก้านเป็นแขนงใน

การจะแตกออกโดยธรรมชาติทุกต้นในรังมีเท่ากันทั้งแต่โคนถึงยอดมอง เห็นรูปทรงค้ำ ทรงงคองดำเป็นโกลนชนิดกุ่ม กิ่งก้านสาขาและใบที่แตกจากลำต้นจะต้องมองเห็นเป็นพุ่มกลมหรือเป็นพุ่มชอกแหลม ไล่สีส่วนกันทุกต้น พุ่มไม้มีกเปี้ยวหรือเว้าแหง

3. การแตกใบจากกิ่งหรือลำต้นต้อง ชิดหรือถี่ไม่ เบิกเป็นช่องว่างหรือกิ่ง ช่างห่างกันมาก เมื่อมองดูโคจรยนต์จะเห็นแน่นทึบ (Compact) งคองสม่ำเสมอ

4. ใบที่แตกจากกิ่งหรือลำต้นจะต้องมีก้านใบสั้นยิ่งก้านใบสั้นจนดูราวกับใบที่ติดอยู่กับลำต้นหรือกิ่ง ด้วงแล้ว ถือว่าโคลักษณะที่งามยิ่ง

5. โกลนที่แตกกิ่งก้านมีคิ้วท่งจะสูง โคขึงถึงก้านโกลนไม่มีใบที่บอกหรือปลายกิ่ง หรือมีเล็กน้อยหรือหมดแล้ว เรียกก้นว่า "ชุก" นั้น ถือว่าเป็นโกลนที่สั้นความงาม

3. ลักษณะโคทั่ว ๆ ไป ลักษณะโคทั่ว ๆ ไปของโกลนที่ดีคือเป็นโกลนที่เลี้ยงง่าย เจริญเติบโตเร็ว ทนทานต่อสภาพดินฟ้าอากาศ และต่อการรบกวนของศัตรูพืชต่าง ๆ เช่นโรคและแมลงทั้งปวง

ประเภทของโกลนที่นำไปผสมนี้ ชนิดของโกลนที่ขายได้ในจำนวนที่มากที่สุดได้แก่ นอว์มา, กุหลาบแดง, เทคนิคัลเลอร์, ยูโคสายแดง, เป็นต้น ซึ่งมีราคาประมาณ 30 - 80 บาท ต่อขนาดต้นสูงไม่เกิน 1 ฟุต ส่วนโกลนที่ขายได้ในจำนวนที่น้อยที่สุดได้แก่ศรีปราญ, ลั่นทอง, กระดังกุ่ม เป็นต้น มีราคาประมาณ 5 - 25 บาท โกลนที่ขายได้ในราคาที่แพงที่สุดในขณะนี้ได้แก่ต้นรุทีย, โมนาเลีย, เก๋ทอง, รามสูร เป็นต้น มีราคาประมาณ 200 - 600 บาทต่อขนาดต้นสูงไม่เกิน 1 ฟุต

ความนิยมโกลนของลูกค้า

เท่าที่ได้ทำการศึกษามาจากตลาดจตุจักรและตลาดอินทผลูนพบว่าความนิยมโกลนของลูกค้าระหว่างโกลนไทย และโกลนนอกนั้นจะเห็นได้ว่าลูกค้ามีความนิยมในโกลนนอกมากกว่าเป็นจำนวนถึง 90% ส่วนโกลนไทยจะมีความนิยมน้อยกว่าหรือประมาณ 10% เท่านั้น โกลนนอกที่คนนิยมซื้ออีกมากที่สุดในท้องตลาดได้แก่ กุหลาบแดง, นอว์มา, ยูโคสายแดง, เทคนิคัลเลอร์ เป็นต้น

บทที่ 4

สภาพทั่วไปของบุคคลิก

บุคคลิกไม้ประคัมแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภทตามลักษณะของการดำเนินงานและหน้าที่ทางการตลาดคือ

1. บุคคลิกในแหล่งผลิต คือบุคคลิกต่าง ๆ ที่ทำการค้าขายในแหล่งที่ทำการผลิตไม้คอกไม้ประคัม ตัวอย่างเช่นผู้ค้าไม้ในเขตกวางบ่าหรุ, บางปะกอก, คลังชัน, วัชรวง, บางกอกน้อย, บางขุนนท์, บางกรวย ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งผู้ค้าส่วนใหญ่อยู่ในแถบฝั่งธนบุรี บุคคลิกเหล่านี้ซึ่งที่กล่าว มาแล้วว่านอกจากจะเป็นบุคคลิกแล้วยังทำหน้าที่เป็นพ่อค้าส่งอีกด้วย
2. บุคคลิกในคลาคนัก ไม้ที่ส่วนใหญ่จะผูกแก่เฉพาะในคลาคนักหุจกร เท่านั้น ซึ่งที่จริงยังมีคลาคนักอื่น ๆ อีกแม้แก่กระทั่งโครงการคลาคนัก 4 มุมเมืองก็ตาม ซึ่งบุคคลิกในคลาคนักประเภทนี้จะทำการค้าขายแก่เฉพาะในวันเสาร์อาทิตย์เท่านั้น
3. บุคคลิกในคลาคนักกลาง ไม้คอกไม้ประคัม ซึ่งเป็นคลาคนักกลางหรือเป็นแหล่งที่ทำการค้าขายไม้คอกไม้ประคัมทุกวันเป็นประจำ เช่น คลาคนักบ้านทลโยซิน, เทเวศน์, เป็นต้น คลาคนักกลาง เหล่านี้เป็นลักษณะของร้านค้าไม้ประคัมที่มาร่วมกันทำการค้าประเภทเดียวกันคือ การค้าไม้คอกไม้ประคัมในย่านฝั่งกลาว มีบางส่วนที่รวมกันจัดตั้ง เป็นสหกรณ์ไม้คอกไม้ประคัมอีกด้วย
4. บุคคลิกหามร้านค้าปลีก เป็นผู้ทำการค้าปลีกไม้คอกไม้ประคัมซึ่งมีอยู่กระจัดกระจายในเขตกรุงเทพฯ ฝั่งธนบุรีและนนทบุรี เป็นต้น

กล่าวโดยทั่วไป การค้าปลีกไม้คอกไม้ประคัมส่วนใหญ่จะเป็นธุรกิจประเภทบุคคลคนเดียวเป็นเจ้าของ (Individual ownership) ปัจจุบันนี้หุคค้าปลีกโดยเฉพาะบุคคลิกในแหล่งผลิตมีประสบการณ์ในการค้าไม้คอกไม้ประคัมมาประมาณ 10 กว่าปี ส่วนผู้ค้าบางส่วนในคลาคนักกลางและคานร้านค้าปลีกนี้มีเพียง 4 - 5 ปีเท่านั้น

4.1 ลักษณะการประกษอาชีพ

การประกษอาชีพหลักของครูไม่ประจำคือการค้าขายไม่ประจำ นอกจากนี้ยังมีครูไม่ประจำบางรายที่มีอาชีพหลักเป็นอย่างอื่น เช่น รับราชการ รับจ้างและลูกจ้างเป็นต้น แต่มีปริมาณที่ไม่มากนักที่มีอาชีพหลักเป็นอย่างอื่น มีเพียงบางรายเท่านั้นที่ประกษอาชีพค้าไม่ประจำเป็นงานอภิเรก

ตารางที่ 4

แสดงการประกษอาชีพหลักของครูไม่ประจำในเทศบาลจุกจักรและบ้านพลโยธิน

ประเภทของอาชีพหลัก	จำนวนตัวอย่าง	คิดเป็นร้อยละ
การค้าขายไม่ประจำ	13	65
รับราชการ	3	15
ลูกจ้าง	2	10
รับจ้างอื่น ๆ	2	10
รวม	20	100

จากตารางแสดงให้เห็นว่า ในจำนวนครูไม่ประจำทั้งหมด 20 ตัวอย่างมีการประกษอาชีพหลักค้าขายไม่ประจำเป็นส่วนใหญ่ถึง 13 รายในจำนวน 20 ตัวอย่างหรือคิดเป็นร้อยละ 65 และรองลงมาอาชีพหลักรับราชการ 3 รายในจำนวน 20 ตัวอย่างคิดเป็นร้อยละ 15 และอาชีพหลักลูกจ้าง 2 ราย ในจำนวน 20 ตัวอย่างคิดเป็นร้อยละ 10 และอาชีพหลักรับจ้างอื่น ๆ 2 ราย ในจำนวน 20 ตัวอย่างคิดเป็นร้อยละ 10 ตามลำดับ

4.2 ทุนในการดำเนินงาน

ทุนเป็นปัจจัยที่สำคัญในการประกอบการค้าทุกประเภท แม้กระทั่งการค้าขายไม่ประคัม ต้องมีค่าใช้จ่ายที่เป็นต้นทุนคงที่ เช่น ค่าเช่า ค่าอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น และค่าใช้จ่ายที่เป็นต้นทุนผันแปร เช่น ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง, ค่าปุ๋ย, ค่าจ้างแรงงาน, ค่ายากำจัดศัตรูและโรคพืช เป็นต้น ค่าใช้จ่ายทั้งหมดเหล่านี้จำเป็นต้องใช้เงินทุนเป็นจำนวนมากพอสมควรและนับวันยิ่งจะมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปีและจากภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้ทำการค้าบางรายจะใช้ทุนของตนเองซึ่งอาจได้มาจากทรัพย์สินรกรกที่สืบทอดกันมาหรือการเก็บออมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่าง แต่ผู้ทำการค้าบางรายที่มีทุนในการดำเนินงานด้วยตนเอง ไม่เพียงพอก็จะกู้เงินจากแหล่งสถาบันการเงินต่าง ๆ เช่น ญาติพี่น้อง สหกรณ์การเกษตร ธนาคารพาณิชย์ พอศและ เอกชน แล้วแต่ความพอใจเพื่อนำมา เป็นทุนในการประกอบการค้าไม่ประคัม

ตารางที่ 5

แสดงการไหลของทุนดำเนินงานของร้านค้าไม่ประคัมในภาคธุรกิจและบ้านทลโยธิน

ประเภท	จำนวนตัวอย่าง	คิดเป็นร้อยละ
ทุนของตนเอง	13	65
ทุนของตนเองและการกู้ยืม	5	25
ทุนจากการกู้ยืม	2	10
รวม	20	100

จากตารางแสดงให้เห็นว่า ผู้ค้า ไม่ประคัมส่วนมากใช้ทุนในการดำเนินงานที่เป็นทุนของตนเองถึงจำนวน 13 รายใน 20 ตัวอย่างหรือคิดเป็นร้อยละ 65 และใช้ทุนจากการกู้ยืมรวมทั้งทุนของตนเองอีก 5 รายใน 20 ตัวอย่างหรือคิดเป็นร้อยละ 25 และใช้ทุนจากการ

กู้ยืมเป็นทุนค่าเป็นการทั้งหมด 2 รายในจำนวน 20 ตัวอย่างหรือคิดเป็นร้อยละ 10 ตามลำดับ

จากตารางที่ 5 นั้นจะเห็นว่าผู้กู้ยืมไม่ประสงค์ใช้ทุนค่าการกู้ยืมทั้ง 2 ประเภทรวม 7 รายตัวอย่างซึ่งคิดเป็นร้อยละ 35 เป็นผู้ที่ไปมาจากสถาบันการเงินต่าง ๆ ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6

แสดงสถาบันการเงินที่ผู้กู้ยืมไม่ประสงค์ในคลาตจกจกักรและบ้านพลโบชิน พ. ศ. 2526

ประเภท	จำนวนตัวอย่าง	คิดเป็นร้อยละ
ญาติพี่น้อง	6	85.72
ธนาคารพาณิชย์	1	14.28
สหกรณ์การเกษตร	—	—
หอการค้า	—	—
เอกชน	—	—
รวม	10	100

จากตารางจะเห็นว่าแหล่งหรือสถาบันการเงินที่ผู้กู้ยืมไม่ประสงค์กู้ยืมมากที่สุดคือจากญาติพี่น้องเป็นส่วนมาก และกู้ยืมจากสถาบันอื่น ๆ นานกรลงลงมา

4.3 แรงงานและการจ้าง

แรงงานเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่ง รองลงมาจากทุนที่ใช้ในการประกอบการในด้านการประกอบอาชีพในทุกอาชีพ อย่างไรก็ตามย่อมจะต้องมีการใช้แรงงานในการประกอบการด้วย

ทั้งนั้น ไม่ว่าจะ เป็นแรงงานในครอบครัวหรือแรงงานจ้างก็ตาม

ผู้ประกอบอาชีพในค้าปลีกค้าส่งก็เช่นเดียวกันย่อมมีการใช้แรงงานในการประกอบกิจการเพื่อการปฏิบัติงานต่าง ๆ ในค้าปลีกค้าส่ง เช่น การขนถ่ายของ, ขนถ่ายต้นไม้, รกน้ำต้นไม้, ดึงยา, ใส่ปุ๋ย, การขายต้นไม้แทนเจ้าของร้าน ฯลฯ ซึ่งส่วนใหญ่ของแรงงานมักจะใช้แรงงานในครอบครัวเป็นส่วนมาก ที่จ้างแรงงานภายนอกก็มีอยู่บ้างแต่ก็จะใช้ร่วมกับแรงงานภายในครอบครัวด้วย

ตารางที่ 7

แสดงการใช้แรงงานของตู้ค้าไม้ประดู่ในเทศบาลจตุจักรและย่านพลโยธิน

ประเภทของแรงงาน	จำนวนตัวอย่าง	คิดเป็นร้อยละ
แรงงานในครอบครัว	17	85
แรงงานในครอบครัวร่วมใช้แรงงานจ้าง	3	15
รวม	20	100

จากตารางแสดงให้เห็นว่าในจำนวนตู้ค้าไม้ประดู่ทั้งหมด 20 ตัวอย่างมีการใช้แรงงานในครอบครัวเพียงอย่างเดียวเป็นส่วนมากถึง 17 รายในจำนวน 20 ตัวอย่างหรือคิดเป็นร้อยละ 85 และการใช้แรงงานในครอบครัวร่วมใช้แรงงานจ้าง 3 รายในจำนวน 20 ตัวอย่างหรือคิดเป็นร้อยละ 15 ตามลำดับ

4.4 กรรมสิทธิ์ในบ้านก้ำ

ผู้ค้าไม้ประดู่ทั้งหมดทั้งทางบ้านพลโบชินและตลาดจตุจักรที่ทำการสุ่มตัวอย่าง 20 ตัวอย่าง ไม้ไผ่บ้านก้ำเป็นของตัวเอง ส่วนใหญ่ในบ้านพลโบชินจะทำการเช่าบ้านก้ำจากสหกรณ์ไม้คอกไม้ประดู่แห่งประเทศไทย ซึ่งจะเสียดำเข้าเป็นรายเดือน เดือนละ ประมาณ 2000 บาท ต่อพื้นที่ของบ้านก้ำซึ่งมีประมาณ 25 ตร.วา และสำหรับในตลาดจตุจักรจะเสียดำเข้าบ้านให้แก่ทางเทศบาลกรุงเทพมหานคร ซึ่งค่าเช่าจะเสียดำเข้าในวันเสาร์อาทิตย์เท่านั้น ค่าเช่าบ้านเสียดำเข้าเป็นรายวัน วันละประมาณ 7 บาทต่อพื้นที่ของบ้านก้ำซึ่งมีประมาณ 4 ตร.วา

4.5 การเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

การรวมกลุ่มกันเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรหรือการรวมตัวกันก่อตั้งกลุ่มสหกรณ์ขึ้นมาขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกในร้านค้าต่าง ๆ ให้แก่เกษตรกรเองหรือเพื่อความสะดวกเรียบร้อย การรวบรวมเป็นหมวดหมู่ในค้าการค้าขายหรือเพื่อประโยชน์ในค้าการค้าของกิจการ จากการสุ่มตัวอย่างผู้ค้าไม้ประดู่ทั้งหมด 20 ตัวอย่าง ในที่นี้ทำการสุ่มตัวอย่างจากบ้านพลโบชินมา 14 ตัวอย่าง และจากตลาดจตุจักรมา 6 ตัวอย่าง ซึ่งพบว่าในบ้านพลจตุจักรนั้นจำนวนตัวอย่างทั้ง 6 ตัวอย่าง ไม่มีผู้ใดเป็นสมาชิกของกลุ่มเกษตรกรหรือสหกรณ์ใด ๆ เลย ส่วนในบ้านพลโบชินนั้นจากจำนวนตัวอย่าง 14 ตัวอย่างนี้มีจำนวน 13 รายที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ไม้ประดู่แห่งประเทศไทย และอีกจำนวน 1 รายที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มเกษตรกรหรือสหกรณ์ใด ๆ เลย

ตารางที่ 8

แสดงการ เป็นสมาชิกสหกรณ์ไม้คอกไม้ประคัมแห่งประเทศไทยในย่านพหลโยธิน

การเป็นสมาชิกสหกรณ์ไม้คอกไม้ประคัม	จำนวนตัวอย่าง	คิดเป็นร้อยละ
เป็นสมาชิก	13	92.86
ไม่ได้เป็นสมาชิก	1	7.14
รวม	14	100

จากตารางจะเห็นได้ว่าในจำนวนผู้ค้าไม้ประคัมทั้งหมด 14 ตัวอย่างในย่านพหลโยธินที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ไม้คอกไม้ประคัมแห่งประเทศไทยถึง 13 รายในจำนวน 14 ตัวอย่างหรือคิดเป็นร้อยละ 92.86 และส่วนน้อยที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสหกรณ์ไม้คอกไม้ประคัมมี 1 รายในจำนวน 14 ตัวอย่างหรือคิดเป็นร้อยละ 7.14

4.6 การไ้ประโยชน์จากร้านค้า

ผู้ค้าไม้ประชิดทั้งในย่านแหล่งโยธินและในคลาควงจักรโคกหัวไป นอกจากจะมีการค้าขายไม้คอกไม้ประชิดแล้วยังมีการค้าขายวัสดุหรือสินค้าอื่น ๆ รวมไปถึงบริการค้าขายไม้ประชิดอันเป็นงานหลักของร้านอีกด้วย ซึ่งเป็นผลกำไรหรือผลพลอยได้จากกรณีที่ร้านค้านี้เพื่อเป็นการไ้ที่ในร้านค้าทุกตารางนิ้วให้เกิดประโยชน์และเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ร้านค้าของตนเอง เช่น การขายกระดาษและอุปกรณ์การปลูก, การขายปุ๋ย ยาฆ่าแมลง, ยาปราบวัชพืช, ขายดินปลูกต้นไม้ ฯลฯ เป็นต้น

ตารางที่ 9

แสดงการไ้ประโยชน์จากร้านค้าของผู้ค้าไม้ประชิดในคลาควงจักรและย่านแหล่งโยธิน

การไ้ประโยชน์จากร้านค้า	จำนวนตัวอย่าง	คิดเป็นร้อยละ
มีการไ้ประโยชน์จากร้านค้า	18	90
ไม่ได้ไ้ประโยชน์จากร้านค้า	2	10
รวม	20	100

จากตารางแสดงให้เห็นว่าในจำนวนผู้ค้าไม้ประชิดทั้งหมด 20 ตัวอย่างมีการไ้ประโยชน์จากร้านค้าเป็นส่วนใหญ่ถึง 18 รายในจำนวน 20 ตัวอย่างหรือคิดเป็นร้อยละ 90 และบางส่วนที่ไม่ไ้มีการไ้ประโยชน์จากร้านค้ามี 2 รายในจำนวน 20 ตัวอย่างหรือคิดเป็นร้อยละ 10 เท่านั้น

4.7 รายได้หลักจากอาชีพ

ผู้ประกอบการค้าไม้ทอดไม้ประชิด แม้ว่าส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพในการค้าไม้ประชิดก็ตามที่ แต่ก็ยังมีบางรายที่มีอาชีพหลักเป็นอย่างอื่น และมีการประกอบอาชีพในด้านการค้ารายไม้ประชิดเพื่อเป็นงานอดิเรก และเป็นกรหารรายได้พิเศษเพิ่มขึ้น ให้แก่ครอบครัว ดังนั้นรายได้จากอาชีพหลักบางราย ใ้มาจากการค้าไม้ประชิดและในกรณีบางรายก็ใ้มาจากอาชีพอื่น ๆ

ตารางที่ 10

แสดงรายได้ของผู้ค้าปลีกไม้ประชิดในคลาศกจุกจักรและบ้านพลโยธิน

ประเภทของรายได้	จำนวนตัวอย่าง	คิดเป็นร้อยละ
จากการค้ารายไม้ประชิด	14	70
จากการประกอบอาชีพอื่น ๆ	6	30
รวม	20	100

จากตารางจะ เห็นได้ว่า ในจำนวนผู้ค้าไม้ประชิดทั้งหมด 20 ตัวอย่างมีรายได้หลักจากอาชีพการค้ารายไม้ประชิดเป็นจำนวนถึง 14 รายในจำนวน 20 ตัวอย่างหรือคิดเป็นร้อยละ 70 และจากการประกอบอาชีพอื่น ๆ 6 รายในจำนวน 20 ตัวอย่างคิดเป็นร้อยละ 30

บทที่ 5

บทสรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาจะเห็นว่าโกสนไม้ไค้เป็นที่ขเสริมธุรกิจก็ตามแต่ในแง่ของไม้ประดับแล้ว โกสนเป็นที่ชนิดหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างมากมายและสามารถหารายได้ให้แก่ผู้ปลูกเลี้ยง

การผลิตและการใช้ประโยชน์จากโกสน

โกสนเป็นพันธุ์ไม้ที่มีขนาดต่าง ๆ กัน ตั้งแต่ขนาดเล็กจนถึงกลางและขนาดใหญ่ ใบมีรูปร่างลักษณะแปลก ๆ และมีสีที่สวยงาม การประกวดโกสนในเมืองไทยมีส่วนช่วยส่งเสริมให้วงการโกสนมีการผลิตมากขึ้น ลักษณะโกสนที่ดีจะต้องมีลักษณะทั่วไปของโกสนที่ดีคือ เลี้ยงง่าย โตเร็ว ทนทานต่อสภาพดินฟ้าอากาศและการรบกวนของศัตรูพืชต่าง ๆ ลักษณะลำต้นและรูปทรงจะต้องมีลักษณะที่ดี ลำต้นตั้งตรง ไม่คดงอ ใบควรแตกออกโดยรอบลำต้นทุกด้านในรัศมีเท่ากันใบแตกถี่และด้านใบสั้น โกสนสามารถใช้ประโยชน์ทั้งในด้านการประดับสวนและสถานที่เพาะ ไม้ประดับรูปร่างสีใบต่าง ๆ สามารถที่จะให้ความสดชื่นร่มรื่นได้ทุกโอกาส

ต้นทุนการผลิตโกสนนอก

ไม่สามารถหาได้ เนื่องจากไม่มีข้อมูลทางสถิติที่เก็บรวบรวมไว้และเกี่ยวกับราคาที่ไม่แน่นอน เนื่องจากสินค้าประเภทนี้ขึ้นอยู่กับความพอใจของผู้ซื้อและผู้ขาย

ลักษณะของการตลาดโกสนนอก

มีลักษณะของผู้ที่มากมาทำการค้าในธุรกิจประเภทนี้และนอกจากนี้ยังทำหน้าที่หลายลักษณะในขณะเดียวกัน เช่น การเป็นทั้งผู้ผลิต พ่อค้าส่ง และพ่อค้าปลีกในเวลาเดียวกันจึงทำให้

ตลาดนี้ผู้ครอบครอง จะได้รับส่วนรวบพอสมควร

ผู้ค้าปลีกส่วนใหญ่จะรับซื้อพันธุ์โกสนนอกรวมจากเขตนางพาดู การรับมาจำหน่ายของผู้ค้าปลีกจะมีทั้งส่วนที่ปลูกเองและรับมาจำหน่ายคือ วิธีการขายขึ้นอยู่กับความต้องการของลูกค้า ถ้าต้องการมากก็จะขายเหมา ถ้าต้องการน้อยก็จะขายปลีกให้ วิธีการกำหนดราคาจำหน่ายของผู้ค้าปลีกโดยมากพิจารณาจากราคาตลาดที่ต่อค้ารายอื่น ๆ ขายกันอยู่โดยทั่วไปแต่อย่างไรก็ตามในเรื่องของราคา แม้จะกำหนดโดยวิธีนี้ก็ยังไม่มีความแน่นอน เนื่องจากความพอใจระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายซึ่งทั้งนี้ผู้ค้าปลีกก็จะอ้างถึงลักษณะ และ ชนิดของ โกสนไม่ว่าจะในเรื่องของทรงต้น ความสวยงามของโกสนแต่ละต้นที่ไม่เหมือนกันแม้จะเป็นต้นที่เดียวกันก็ตาม โกสนที่ตลาดมีความต้องการ ได้แก่ โกสนที่มีสีแพะ จักศุกกาตุยเห็นผิง ไค้แก่นอร์มา, กุหลาบแพะ, เก้าทอง เป็นต้น

สภาพทั่วไปของผู้ค้าปลีก

จากการศึกษาพบว่าผู้ค้าปลีกทั้งในตลาดจตุจักรและตลาดไม้คอกไม้ประดับบ้านพลโยชินจะประกอบธุรกิจนี้ในลักษณะบุคคลคนเดียวเป็นเจ้าของ (Individual Ownership) การประกอบอาชีพของผู้ค้าปลีกโดยมากจะประกอบอาชีพหลักคือการค้าขายไม้ประดับ จะมีเพียงบางรายที่ประกอบอาชีพหลักเป็นอย่างอื่น หุ่นในอาคารค่าเนิกรวมก็จะเป็นทุนของตนเองมากกว่าเป็นทุนที่ได้มาจากการกู้ยืมและการกู้ยืมก็จะมีมาจากการกู้ยืมที่น้อย การใช้จ่ายแรงงานจะใช้จ่ายแรงงานภายในครอบครัว หากมีการจ้างแรงงานก็จะใช้ควบคู่กับแรงงานในครอบครัวร่วมด้วย ผู้ค้าปลีกเหล่านี้ไม่มีร้านค้าเป็นของตนเองแต่จะเป็นร้านค้าที่เช่าจากผู้อื่น การค้าขายจะมีการขายเงินสดหรือสินค้าอื่น ๆ เช่น กระจ่าง, ไม้, ขาฆ่าแมลง, ดินปลูกต้นไม้ ฯลฯ รวมไปถึงการค้าขายไม้ประดับ

ปัญหาและ ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาและสำรวจพบว่าปัญหาที่สำคัญ ด้านการตลาดโกสณนอกในตลาด จุฬาลงกรณ์ และตลาดไม้คอกไม้ประดับย่านพลับพลาภิรมย์ดังนี้

1. ความไม่แน่นอนในเรื่องของราคา

ซึ่งได้กล่าวมาแล้วว่าราคานั้นขึ้นอยู่กับความพอใจของผู้ซื้อและผู้ขายและการตกลงของทั้ง 2 ฝ่าย ซึ่งไม่มีระดับราคาที่เป็นมาตรฐาน ราคาที่เป็นอ้อมีค่าเฉลี่ยประมาณที่ห่างกันมาก ทั้งนี้หากผู้ซื้อไม่คุ้นเคยกับสินค้าชนิดนี้ก็จะอาจจะถูกผู้ขายโกงราคาได้

2. ความไม่ซื่อสัตย์ของผู้ค้า

ผู้ค้ามักจะหาทางที่จะ เอา เบริเบญจตุลาผู้ซื้อทั้งนี้เนื่องมาจากสาเหตุของความไม่แน่นอนของ ราคาที่ไม่เป็นมาตรฐานและความพึงพอใจในการซื้อขาย การที่ผู้ค้าปลีกลงบางครั้งหวังผลกำไรจากการค้ามากเกินไป นอกจากนี้ในเรื่องของราคาแล้วยังมีความไม่ซื่อสัตย์ในเรื่องของชนิด และพันธุ์โกสณอีกด้วย

3. การที่มีผู้ค้ามาขายรายตัวราคาเกินเอง

ซึ่งเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่เป็นตัวทำให้ราคาในตลาดไม่แน่นอนและทำให้ไม่สามารถกำหนดราคามาตรฐานขึ้นมาได้ เนื่องมาจากการแก่งแย่งแข่งขันในการประกอบการค้าของผู้ค้าปลีก

4. ความต้องการของผู้ซื้อเพิ่มขึ้น

เนื่องมาจากสาเหตุหลายประการด้วยกันเช่น ภาวะเศรษฐกิจที่มีบริบททั่วโลกวันนี้ รายได้ของประชาชนมีน้อย จึงมีความจำเป็นที่จะต้องประหยัดค่าใช้จ่ายที่สุด ผู้ซื้อจึงมักจะเลือกซื้อสินค้าอย่างอื่นที่มีความจำเป็นมากกว่าสินค้าประเภทนี้ นอกจากนี้ก็ยังมีสาเหตุอื่น ๆ อีกเช่นความไม่ไว้วางใจของผู้ซื้อที่มีต่อพ่อค้าในเรื่องความไม่ซื่อสัตย์ เป็นต้น

5. ราคาตกต่ำ

เป็นสาเหตุที่เป็นลูกโซ่เกี่ยวเนื่องมาจากปัญหาแรก ๆ เบื้องต้น ในสภาพการณ์ปัจจุบันจะพบเห็นได้ว่าแม้ว่าโกสณจะมีราคาที่ตกลงมาจากเดิมมาก แต่ก็ยังไม่มีผู้ซื้อ

การแก้ไขและขอเสนอแนะ

1. ในเรื่องของราคาที่มีความไม่แน่นอน ผู้ค้าควรจะได้ความร่วมมือกันในการจำหน่ายไม่ประสงค์ เพื่อให้มีระดับราคาที่เป็นมาตรฐานแน่นอนง่ายต่อการซื้อขายของผู้ซื้อ
2. ผู้ค้าปลีกควรจะได้มีความซื่อสัตย์ เที่ยงตรง ท่อลูกค้าในอันที่จะไม่เอาเปรียบผู้ซื้อจนเกินไปหรือมุ่งหวังในผลกำไรจนเกินควร
3. ควรจัดร้านค้าให้แก่ผู้มีอาชีพในค้านี้โดยเด็ดขาดและป้องกันไม่ให้พ่อค้าคนกลางเข้ามาทำการค้าประเภทนี้
4. พยายามในอันที่จะสร้างความสามัคคีกันและให้ความร่วมมือกันในระหว่างผู้ค้าปลีกไม่ประสงค์ เพื่อหาแนวทางในกิจการตลาดอื่น ๆ เช่นการส่งออกต่างประเทศ เป็นต้น
5. ในเรื่องราคาตกต่ำ ผู้ค้าปลีกควรจะได้ติดต่อประสานงานร่วมมือกันในการทำการค้า เพื่อที่จะกำหนดราคาที่เหมาะสมกับผู้ซื้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(ตัวอย่าง)

แบบสอบถามการตลาดและราคาโกสณนอก ปี 2526คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ ได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการศึกษาวิจัยถึง สภาวะ การตลาดและสภาพทั่วไปของผู้ค้าปลีก ไม่ประดับประเภทโกสณนอก และเพื่อประโยชน์ในการ ศึกษาและแก่ผู้สนใจทั่วไป

สถานที่

สถานที่ที่ทำการสัมภาษณ์ ณ ตลาดจตุจักร และตลาดไม่ประดับย่านพลโยธิ

ขอแนะนำ

ในการตอบแบบสอบถาม ให้ทำวงกลม ล้อมรอบหัวข้อที่ตรงกับสภาพ ความเป็นจริงมากที่สุด หรือกรอกข้อความแบบสอบถามในข้อที่ไม่มีคำตอบให้

หมายเหตุ

แบบสอบถามนี้ ทำขึ้นเพื่อการศึกษา ซึ่งในการนี้จะไม่นำคำตอบของท่าน ไปเผยแพร่ และคำตอบของท่านไม่เกี่ยวข้องกับทางราชการในเรื่องของการ เสียภาษีแต่อย่างใด

สภาพทั่วไปของนักศึกษา

1. งานอาชีพหลักในครอบครัวของท่านคือ
 1. ลูกจ้าง
 2. ค้าขาย
 3. รับราชการ
 4. อื่นๆระบุ
2. ท่านเริ่มอาชีพนี้มานานเท่าใดแล้ว
3. นอกจากอาชีพหลักนี้แล้วท่านมีอาชีพอื่นอีกหรือไม่
 1. มี
 2. ไม่มี
 3. กรณีตอบว่ามีให้ระบุ.....
4. ขนาดของร้านค้าและการจำหน่าย
 1. พ.ท. ที่ทำการขายประมาณ.....
 2. จำนวนปริมาณต้นไม้ที่ขายประมาณ.....
 3. เวลาที่ทำการขาย.....
5. ลักษณะของแรงงาน
 1. การใช้แรงงานในครอบครัว
 - ก. ใช้
 - ข. ไม่ใช้
 2. ท่านมีการจ้างแรงงานหรือไม่
 - ก. จ้าง
 - ข. ไม่จ้าง

กรณีที่ท่านมีการจ้างแรงงาน ท่านจ้างแรงงานประเภทใด

1. แรงงานที่จ้างประจำ
2. แรงงานที่จ้างชั่วคราว

ประเภทของแรงงานที่จ้าง

1. คัดเห่าหรือฉาดงหญ้าหรือฉาดหญ้า
 2. ฉักยา, ไล่ปู
 3. รคน้ำต้นไม้
 4. ข่ายต้นไม้แทนเจ้าของร้าน
 5. ปลุกต้นไม้
 6. อื่นๆระบุ.....
6. เกี่ยวกับทุนที่นำมาใช้ในการค้าขาย
1. ทุนของตนเอง
 2. ทุนจากการกู้ยืม
 3. ทุนของตนเองและกู้ยืม
 4. อื่นๆระบุ.....
7. กรณีที่กู้ยืม ทุนกู้ยืมจากสถาบันการเงินประเภทใด
1. ธนาคารพาณิชย์
 2. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
 3. เอกชน
 4. พอศ
 5. ญาติพี่น้อง
 6. อื่นๆระบุ.....
8. ท่านเคยเป็นหรือเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรประเภทใดหรือไม่
1. สหกรณ์ไม้คอกไม้ประดับ
 2. สหกรณ์การเกษตร
 3. อื่นๆระบุ.....
9. ผลพลอยได้จากการตั้งร้านค้าของท่าน
1. ขายกระดาษและอุปกรณ์การปลูก
 2. ขายปุ๋ยยาฆ่าแมลงยาปราบศัตรูพืช
 3. ขายดินปลูกต้นไม้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

10. เกี่ยวกับรายได้ ท่านได้รายได้หลักจากอาชีพอะไร
1. ทำสวน
 2. ค้าขาย
 3. รับราชการ
 4. อื่นๆระบุ.....

สภาวะการตลาดของโกสณอก

11. ขนาดของต้นโกสนที่ท่านนำมาขายส่วนใหญ่ประมาณ.....ฟุต หรือขนาดกระถาง
ประมาณ.....นิ้ว
12. ในการจำหน่ายโกสนนั้น ท่านอาศัยการตั้งราคาจำหน่ายจากสิ่งใด
1. ราคาตลาด
 2. ผู้ซื้อเสนอราคา
 3. ผู้ขายตั้งราคาเอง
 4. อื่นๆระบุ.....
13. วิธีการจำหน่ายโกสนของท่านนิยมแบบใด (จากการขายเป็นส่วนใหญ่)
1. ขายปลีก
 2. ขายเหมา
 3. อื่นๆระบุ.....
14. โกสนที่ท่านนำมาจำหน่าย ท่านปลูกเองหรือรับมาจำหน่ายต่อ
1. ปลูกเอง
 2. รับมาจำหน่าย
 3. ปลูกเองและรับมาจำหน่าย
 4. อื่นๆระบุ.....
15. ในกรณีที่ท่านรับมาจำหน่ายต่อ ท่านรับมาจากแหล่งใด
1. บางบัวทอง
 2. คลิ่งชัน
 3. บางปะอิน
 4. วัชรพล
 5. อื่นๆระบุ.....

16. แหล่งหรือสถานที่ ที่ท่านทำการจำหน่าย โกลนของท่าน
1. จำหน่ายที่ตลาด
 2. จำหน่ายที่สวน
 3. จำหน่ายทั้งที่สวนและตลาด
 4. อื่นๆระบุ.....
17. ราคาของขนาดโกลนธรรมดาทั่วไปที่ใช้จักสวนที่จำหน่ายในกรณีที่มีการคักขนาดของท่าน
1. โกลนขนาดใหญ่ เป็นพุ่มชนิดลงโอ่ง ราคาประมาณ.....บาท
 2. โกลนขนาดกลางพุ่มเล็กชนิดกระดาง 10-12 นิ้ว ราคาประมาณ.....บาท
 3. โกลนขนาดเล็กสูงประมาณไม่เกินพุ่ม กระดางนิ้วราคาประมาณ.....บาท
18. โกลนอะไรที่ท่านคิดว่าขายได้ในจำนวนที่มากที่สุดและราคาประมาณเท่าไร
- (หลายชื่อก็ได้) ชื่อโกลน.....ราคาประมาณ.....บาท
19. โกลนอะไรที่ท่านคิดว่าขายได้ในจำนวนน้อยที่สุดและราคาประมาณเท่าไร
- (หลายชื่อก็ได้) ชื่อโกลน.....ราคาประมาณ.....บาท
20. โกลนอะไรที่ท่านคิดว่าขายได้ในราคาแพงที่สุดและราคาประมาณเท่าไร
- (หลายชื่อก็ได้) ชื่อโกลน.....ราคาประมาณ.....บาท
21. โกลนอะไรที่ท่านคิดว่าขายได้ในราคาที่ถูกที่สุดและราคาประมาณเท่าไร
- (หลายชื่อก็ได้) ชื่อโกลน.....ราคาประมาณ.....บาท
22. ท่านคิดว่า โกลนไทยและ โกลนนอกอย่างไรที่คนนิยมซื้อมากกว่ากัน
1. โกลนไทย
 2. โกลนนอก
23. ท่านคิดว่า โกลนไทยคันไหนที่คนนิยมซื้อที่สุดในท้องตลาด
- (หลายชื่อก็ได้) ชื่อโกลน.....
24. ท่านคิดว่า โกลนนอกคันไหนที่คนนิยมซื้อที่สุดในท้องตลาด
- (หลายชื่อก็ได้) ชื่อโกลน.....
25. โกลนส่วนมากที่ท่านขายไป ส่วนใหญ่ลูกค้านิยมเอาไปทำอะไร
1. จักสวน
 2. ประดับบ้านหรืออาคาร
 3. อื่นๆระบุ.....

26. ร้านค้าที่ท่านจำหน่ายเป็นของท่านเองหรือเช่า

1. ของตนเอง
2. เช่า
3. ขึ้นๆระบุ.....

กรณีที่เช่าท่านเสียค่าเช่ารายประมาณเท่าไร

27. กรณีที่ท่านเสียค่าใช้จ่ายในการขนส่งท่านเสียค่าขนส่งต่อครั้งประมาณเท่าไร

28. กรณีที่ท่านขายไม้ชิ้นๆร่วมกับโกสันท่านขายอะไรบ้าง

29. ท่านคิดวาระหว่างไม้ชิ้นๆกับโกสนที่ท่านขายอะไรขายได้คิดวากัน

ระบุชื่อ

30. ท่านคิดว่าโกสนขายดีที่สุดในช่วงเดือน

31. ท่านทราบราคาจำหน่ายโกสนจากแหล่งใด

1. พ่อค้ารายอื่นๆ
2. ชาวสารการตลาด
3. ขึ้นๆระบุ.....

32. ท่านมีปัญหาในการจำหน่ายในเรื่องอะไรบ้าง (ตอบหลายข้อก็ได้)

1. ราคาตกต่ำ
2. ค่าใช้จ่ายต่างๆในการจำหน่ายสูง
3. ความต้องการตลาดมีน้อย
4. ปริมาณและคุณภาพของโกสนไม้ดีพอ
5. ขึ้นๆระบุ.....

33. จากปัญหาข้อ 32 มีระดับความรุนแรงดังนี้

1. มากที่สุด.....
2. ปานกลาง.....
3. น้อย.....

34. ท่านมีปัญหาด้านการขนส่งในเรื่องอะไรบ้าง

1. ตลาดอยู่ไกล
2. การควบคุมไม้สะเทว
3. เสียค่าเช่ารถแพง

4. อื่นๆระบุ.....
35. การชำระเงินในการจำหน่ายโกสน (ในกรณีซื้อเป็นจำนวนมาก)
1. ไม่มีมัดจำ จ่ายเป็นเงินสดทั้งหมด
 2. มัดจำแล้วจ่ายเงินสด
 3. เงินเชื่อหรือจ่ายเป็นงวคๆ
 4. อื่นๆระบุ.....
36. ท่านคิดว่าโกสนในปัจจุบันมีแนวทางที่จะส่งไปยังต่างประเทศได้หรือไม่
1. ได้
 2. ไม่ได้
- เพราะเหตุใด.....
37. ท่านคิดว่าจะขยายปริมาณการผลิตและการจำหน่ายโกสนในอนาคตอีกหรือไม่
1. ขยาย
 2. ไม่ขยาย
- เพราะเหตุใด.....
38. ข้อเสนอแนะบางประการ จากท่าน สำหรับผู้ที่เข้ามาประกอบอาชีพนี้ในปัจจุบัน
-
-
-
-

ขอขอบคุณท่านที่ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ และหวังว่าข้อมูลเหล่านี้
 คงจะเป็นประโยชน์แก่ท่านทั้งหลายในอนาคต

.....

ผู้ดำเนินการสัมภาษณ์

นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดงใหญ่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

กองบรรณาธิการบ้านและสวน. 2525. สารานุกรมไม้ประดับในประเทศไทยเล่มที่ 2. ชมรินทร์
การพิมพ์. กรุงเทพมหานคร. 474 หน้า.

ปิฎก บุนนาค. 2519. ไม้ดอกไม้ประดับพิมพ์ครั้งที่ 3. สำนักพิมพ์บรรณกิจ กรุงเทพมหานคร.
500 หน้า.

พระชาวินิจาณันดร. 2483. คำนำชมไม้ทางประเทศพม่าในเชียงใหม่ สำนักพิมพ์ไม้ศรี.
กรุงเทพมหานคร. 47 หน้า.

สมาคมไม้ประดับแห่งประเทศไทย 2525. ไม้ประดับในเมืองไทย วารสารของสมาคมไม้ประดับ
แห่งประเทศไทยฉบับพิเศษ 200 ปี กรุงรัตนโกสินทร์. 48 - 52, 75 - 81 หน้า.

วิชัย อภัยสุวรรณ. 2521. ดอกไม้เมืองไทย สำนักพิมพ์ ๗ ประสิทธิ์ กรุงเทพมหานคร. 240
หน้า.

สุนทร ภูมโธต. 2522. ไม้ดอกไม้ประดับและการตกแต่งสถานที่ สำนักพิมพ์คามิค. กรุงเทพ-
มหานคร. 262 หน้า.

เฮนด สุภาวรัตน์. 2524. คู่มือการปลูก - ระบายดินร่วนสน โรงพิมพ์วิวัฒนาเทคโนโลยีเทวาเวอร์ -
ทอชท์จำกัด. กรุงเทพมหานคร. 118 หน้า.

Bailey, L.H. and E.Z. Bailey. 1964. A Concise Dictionary of Gardening
and general Horticulture. The Macmillan company, New York:
778 p.

